

LIETUVOS RESPUBLIKOS
PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESČIO
ĮSTATYMAS

2002 m. kovo 5 d. Nr. IX-751
Vilnius

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis Įstatymas nustato apmokestinimą pridėtinės vertės mokesčiu (toliau - PVM), taip pat apmokestinamųjų asmenų, PVM mokėtojų ir kitų asmenų prievoles, susijusias su šio mokesčio mokėjimu.

2 straipsnis. Pagrindinės Įstatymo sąvokos

1. **Apmokestinamasis asmuo** – Lietuvos Respublikos arba užsienio apmokestinamasis asmuo.

2. **Atlygis** – visa tai, kas pinigais ar bet kokia kita forma gauta arba gautina kaip atlyginimas už tiekiamas prekes ir teikiamas paslaugas iš pirkėjų (klientų) ir (arba) trečiosios šalies. Atlygiu nelaikomas pelno nesiekiančių juridinių asmenų gaunamas nario mokestis ir (arba) paaugotos lėšos, jeigu jų gavimo neįmanoma susieti su konkrečiam nariui tiekiamomis konkrečiomis prekėmis arba teikiamomis konkrečiomis paslaugomis, t. y. jos gaunamos pelno nesiekiančio juridinio asmens veiklai, susijusiai su visų narių interesų atstovavimu ir visiems nariams tenkančia nauda, finansuoti.

3. **Atsiskleidęs tarpininkas** – apmokestinamasis asmuo, kuris tarpininkauja prekių tiekimo arba paslaugų teikimo sandoryje kito vardu ir sąskaita.

4. **Darbo veikla** – darbas, atliekamas pagal darbo sutartį, taip pat bet kokia kita veikla, vykdoma teisinių santykių, kurie iš esmės (susitarimu dėl darbo apmokėjimo sąlygų, darbo vietos ir funkcijų, darbo drausmės ir kt.) atitinka darbo sutarties sukuriamus darbdavio ir darbuotojo santykius, pagrindu.

5. **Ekonominė veikla** – veikla (įskaitant gamybą, prekybą, paslaugų teikimą, žemės ūkio veiklą, žuvininkystę, kasybą, profesinę veiklą, naudojimąsi turto ir (arba) turtinių teisių turėjimu), kurią vykdant siekiama gauti bet kokių pajamų (neatsižvelgiant į tai, ar ją vykdant siekiama gauti pelno). Tačiau ekonomine veikla nelaikoma:

1) darbo veikla, kaip ji apibrėžta šio straipsnio 4 dalyje;

2) valstybės ir savivaldybių veikla, kaip ji apibrėžta šio straipsnio 30 dalyje, net jeigu už tokią veiklą mokami mokesčiai ar rinkliavos;

3) akcijų (dalių, pajų), taip pat kitų vertybinių popierių turėjimas, net jeigu iš jo tam tikrą tęstinį laikotarpį gaunamos pajamos (palūkanos, dividendai ar kt.). Ši išimtis neapima akcijų (dalių, pajų), taip pat kitų vertybinių popierių pardavimo arba kitokio perdavimo, net jeigu dėl tokio pardavimo ar perdavimo gaunamos ir sukauptos pajamos iš jų turėjimo;

4) banko indėlio, banko sąskaitos ar banko kortelės sąskaitos turėjimas, net jeigu iš jo tam tikrą tęstinį laikotarpį gaunamos pajamos;

5) atsitiktiniai sandoriai, t. y. tarpusavyje nesusiję sandoriai, nesudarantys pagrindo laikyti juos turint ar turėsiant nuolatinumo požymių. Kai sudaromi sandoriai nėra vienerūšiai, vien tai savaime nesudaro pagrindo manyti, kad jie yra atsitiktiniai, jeigu kitos aplinkybės sudaro pagrindą manyti kitaip.

6. **Ilgalaikis turtas** – daiktai ir kiti nuosavybės teisės objektai, kurie naudojami apmokestinamojo asmens (išskyrus fizinius asmenis) ekonominėje veikloje ilgiau kaip vienerius metus ir kurių įsigijimo kaina yra ne mažesnė negu apmokestinamojo asmens nustatytoji (pagal Pelno mokesčio įstatymo 1 priedėlyje išvardytas ilgalaikio turto grupes). Šio turto įsigijimo kaina į

sąnaudas įskaitoma dalimis per turto nusidėvėjimo arba amortizacijos laikotarpį. Fizinio asmens ilgalaikiu materialiuoju turtu šiame Įstatyme laikomi Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos išvardytų rūšių daiktai, kurie naudojami fizinio asmens ekonominėje veikloje ilgiau kaip vienerius metus.

7. **Importo PVM** – PVM suma, kuri šio Įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka apskaičiuota arba turi būti apskaičiuota už importuojamas prekes, dėl kurių pagal Lietuvos Respublikos muitinės kodeksą atsiranda importo skola muitinei.

8. **Išvestinė finansinė priemonė** – finansinis instrumentas (būsimasis sandoris, išankstinis sandoris ar kitas), kurio vertė arba kaina susijusi su prekių, kuriomis šis instrumentas remiasi, verte arba kaina, taip pat finansinis instrumentas (būsimasis sandoris, išankstinis sandoris ar kitas), kurio vertė arba kaina susijusi su vertybinių popierių kaina, valiutos kursu, palūkanų norma, biržos indeksu, kreditingumo vertinimu ar kitu kintamuoju.

9. **Kilnojamasis daiktas** – bet koks daiktas, išskyrus nurodytuosius šio straipsnio 15 dalyje.

10. **Kontroliuojantis asmuo** – bet koks asmuo laikomas kontroliuojančiu apmokestinamąjį asmenį, jeigu jis:

1) tiesiogiai ar netiesiogiai valdo daugiau kaip 50 procentų to apmokestinamojo asmens akcijų (dalių, pajų) arba kitų teisių į paskirstytinojo pelno dalį arba išimtinių teisių jas įsigyti, arba

2) pats valdydamas ne mažiau kaip 10 procentų to apmokestinamojo asmens akcijų (dalių, pajų) arba kitų teisių į paskirstytinojo pelno dalį, arba išimtinių teisių jas įsigyti, kartu su susijusiais asmenimis jų valdo daugiau kaip 50 procentų, arba

3) turi teisę išrinkti (paskirti) daugumą to apmokestinamojo asmens valdymo organų narių ir (arba) faktiškai kontroliuoja to apmokestinamojo asmens priimamus sprendimus.

11. **Krovinių vežimas** – daiktų (įskaitant paštą) vežimas visų rūšių transporto priemonėmis, taip pat prekių vežimas (transportavimas) stacionariuoju transportu (vamzdynais, elektros energijos perdavimo linijomis ir kt.).

12. **Lengvatinis PVM tarifas** – šiame Įstatyme nustatytas PVM tarifas, mažesnis už standartinį, išskyrus 0 procentų PVM tarifą.

13. **Lietuvos Respublikos apmokestinamasis asmuo** – Lietuvos Respublikos juridinis arba fizinis asmuo, vykdamas bet kokio pobūdžio ekonominę veiklą.

14. **Neatsiskleidęs tarpininkas** – apmokestinamasis asmuo, kuris tarpininkauja prekių tiekimo arba paslaugų teikimo sandoryje savo vardu, nors ir kito sąskaita.

15. **Nekilnojamasis pagal prigimtį daiktas** – daiktas, kuris yra nekilnojamas pagal prigimtį, t. y. žemė ar kitas daiktas, kurio negalima perkelti iš vienos vietos į kitą nepakeitus jo paskirties ir iš esmės nesumažinus jo vertės.

16. **Nuolatinė gyvenamoji vieta** – ta valstybė, kurioje fizinis asmuo nuolat gyvena, o jeigu tokios vietos nėra, – ta valstybė, kur yra jo asmeninių, socialinių ir ekonominių interesų vieta.

17. **Padalinys** – nustatyta tvarka įsteigtas arba įregistruotas apmokestinamojo asmens filialas ar atstovybė, taip pat užsienio apmokestinamojo asmens nuolatinė buveinė, per kurią šis užsienio apmokestinamasis asmuo veikia Lietuvos Respublikoje. Nuolatinė buveinė šiame Įstatyme suprantama taip, kaip ji apibrėžta pelno (pajamų) apmokestinimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

18. **Pardavimo PVM** – PVM suma, kuri šio Įstatymo nustatyta tvarka apskaičiuota arba turi būti apskaičiuota už tiekiamas prekes ir (arba) teikiamas paslaugas.

19. **Pastato (statinio) esminis pagerinimas** – statybos darbai, kurių vertė viršija 50 procentų pastato ar statinio vertės iki šių darbų atlikimo.

20. **Pelno nesiekiantys juridiniai asmenys** – juridiniai asmenys, kurių veiklos tikslas nėra pelno siekimas ir kurie gauto pelno pagal jų veiklą reglamentuojančius teisės aktus neturi teisės skirstyti savo steigėjams ir (arba) dalyviams.

21. **Pirkimo PVM** – PVM suma, sumokėta arba priklausanti sumokėti už įsigytas prekes ir (arba) paslaugas, taip pat PVM suma, apskaičiuota už pasigaminą šio Įstatymo 6 straipsnyje nurodytą ilgalaikį materialųjį turtą.

22. **Prekė** – bet koks daiktas (įskaitant numizmatinės paskirties pinigus), taip pat elektros energija, dujos, šilumos ir kitų rūšių energija.

23. **PVM atskaita** – pirkimo ir (arba) importo PVM dalis, atskaitoma pagal šio Įstatymo nuostatas.

24. **PVM mokėtojas** – apmokestinamasis asmuo, mokesčio administratoriaus įregistruotas PVM mokėtoju.

25. **Rinkos kaina** – atlygis, už kurį prekės tiekiamos arba paslaugos teikiamos, kai prekių pardavėjas arba paslaugų teikėjas ir šių prekių arba paslaugų pirkėjas nėra susiję ir kiekvienas jų siekia sau maksimalios ekonominės naudos.

26. **Susiję asmenys:**

- 1) fizinis asmuo ir jo sutuoktinis, sužadėtinis arba sugyventinis;
- 2) fizinis asmuo ir asmenys, susiję su juo giminystės ryšiais (iki ketvirtojo laipsnio) arba svainystės santykiais (fizinis asmuo ir jo sutuoktinio giminaičiai (iki ketvirtojo laipsnio), taip pat fizinis asmuo ir jo giminaičių (iki antrojo laipsnio) sutuoktinių giminaičiai (iki antrojo laipsnio));
- 3) fizinis asmuo ir asmuo, su kuriuo jis susijęs globos santykiais;
- 4) apmokestinamasis asmuo ir jo dalyvis (akcininkas, pajininkas ar kt.);
- 5) apmokestinamasis asmuo ir jo valdymo organo narys;
- 6) apmokestinamasis asmuo ir jo darbuotojai;
- 7) apmokestinamasis asmuo ir fizinis asmuo, susijęs su šio apmokestinamojo asmens dalyviu arba valdymo organo nariu šios dalies 1, 2 arba 3 punkte nurodytais ryšiais ar santykiais;
- 8) to paties patronuojančio apmokestinamojo asmens dukteriniai apmokestinamieji asmenys tarpusavyje;
- 9) patronuojantis apmokestinamasis asmuo ir dukterinio apmokestinamojo asmens dalyvis;
- 10) dukterinis apmokestinamasis asmuo ir patronuojančio apmokestinamojo asmens dalyvis;
- 11) patronuojantis apmokestinamasis asmuo ir dukterinio apmokestinamojo asmens valdymo organo narys;
- 12) dukterinis apmokestinamasis asmuo ir patronuojančio apmokestinamojo asmens valdymo organo narys;
- 13) patronuojantis apmokestinamasis asmuo ir fizinis asmuo, susijęs su dukterinio apmokestinamojo asmens dalyviu arba valdymo organo nariu šios dalies 1, 2 arba 3 punkte nurodytais ryšiais ar santykiais;
- 14) dukterinis apmokestinamasis asmuo ir fizinis asmuo, susijęs su patronuojančio apmokestinamojo asmens dalyviu arba valdymo organo nariu šios dalies 1, 2 arba 3 punkte nurodytais ryšiais ar santykiais;
- 15) du apmokestinamieji asmenys, jei vienas iš jų tiesiogiai ar netiesiogiai (per vieną ar kelis tarpinius asmenis) valdo daugiau kaip 25 procentus kito akcijų (dalių, pajų) arba turi teises į daugiau kaip 25 procentus sprendžiamųjų balsų kitame iš jų, arba yra įsipareigojęs derinti savo veiklos sprendimus su tuo kitu asmeniu, arba yra įsipareigojęs atsakyti už to kito asmens prievolių tretiesiems asmenims įvykdymą, arba tam kitam asmeniui yra įsipareigojęs perduoti visą arba dalį pelno ar suteikęs teisę naudoti daugiau kaip 25 procentus savo turto;
- 16) du apmokestinamieji asmenys, jei tie patys jų dalyviai (vieni arba kartu su asmenimis, susijusiais su jais šios dalies 1, 2 arba 3 punkte nurodytais ryšiais arba santykiais) tiesiogiai ar netiesiogiai valdo daugiau kaip 25 procentus akcijų (dalių, pajų) kiekviename iš jų;
- 17) du apmokestinamieji asmenys, jeigu vienas iš jų turi teisę išrinkti (paskirti) daugumą kito asmens valdymo organų narių ir (arba) faktiškai kontroliuoja to kito asmens priimamus sprendimus.

27. **Standartinis PVM tarifas** – 18 procentų PVM tarifas.

28. **Šalies teritorija** – Lietuvos Respublikos teritorija ir greta Lietuvos Respublikos teritorinių vandenų esantis plotas, kuriame pagal Lietuvos Respublikos įstatymus ir tarptautinę teisę Lietuvos Respublika turi teisę tyrinėti ir eksploatuoti jūros dugno ir požeminius gamtos išteklius.

29. **Užsienio apmokestinamasis asmuo** – bet kokio pobūdžio ekonominę veiklą vykdančias:

- 1) užsienio valstybės juridinis asmuo ar organizacija, kurių buveinė yra užsienio valstybėje ir kurie įsteigti arba kitokiu būdu organizuoti pagal užsienio valstybės teisės aktus, arba
- 2) bet kuris kitas užsienyje įsteigtas, įkurtas ar kitaip organizuotas vienetas, arba
- 3) fizinis asmuo, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta nėra Lietuvos Respublika.

30. Valstybės ir savivaldybių veikla – valstybės, savivaldybių, valstybės ar savivaldybių institucijų bei įstaigų, o įstatymų nustatytais atvejais – ir kitų viešųjų juridinių asmenų veikla, kurią vykdyti šiuos asmenis įpareigoja teisės aktai. Tokia šių asmenų vykdoma veikla šiame Įstatyme nelaikoma valstybės ir savivaldybių funkcijomis:

1) naujų prekių (išskyrus tiekiamas konfiskuotas, bešeimininkes (ar pripažintas bešeimininkiu daiktu), valstybės paveldėtas, į valstybės pajamas paimtas ar perduotas prekes ar lobius), konkuruojančių ar galinčių konkuruoti su apmokestinamųjų asmenų tiekiamomis prekėmis, tiekimas;

2) elektros energijos, dujų, šilumos ir kitų rūšių energijos, vandens, garo tiekimas;

3) vežimo ir papildomų vežimo paslaugų teikimas;

4) prekybos mugių ir verslo parodų organizavimo paslaugų teikimas;

5) reklamos, rinkos ir (arba) viešosios nuomonės tyrimo ir kitų savo esme panašių paslaugų teikimas;

6) turizmo paslaugų teikimas;

7) telekomunikacijų paslaugų teikimas;

8) visuomenės informavimo paslaugų teikimas;

9) maitinimo paslaugų teikimas;

10) žemės ūkio rinkos ekonominio reguliavimo agentūrų veikla;

11) nuoma;

12) bet kokia šios dalies 1–11 punktuose nenurodyta šių asmenų vykdoma veikla, jeigu ją vykdamas šių asmenų tiekiamos prekės ir (arba) teikiamos paslaugos konkuruoja ar gali konkuruoti su apmokestinamųjų asmenų tiekiamomis prekėmis ir (arba) teikiamomis paslaugomis.

31. Kitos šiame Įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatyme (toliau – Mokesčių administravimo įstatymas), Lietuvos Respublikos muitinės kodekse (toliau – Muitinės kodeksas), taip pat Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse (toliau – Civilinis kodeksas), – kiek tai neprieštarauja šiam Įstatymui (išskyrus Civilinio kodekso įsakmiai nurodytus atvejus).

3 straipsnis. PVM objektas

1. PVM objektas yra prekių tiekimas ir paslaugų teikimas, tenkinantis visas šias sąlygas:

1) prekės tiekiamos ir (arba) paslaugos teikiamos už atlygį;

2) prekių tiekimas ir (arba) paslaugų teikimas pagal šio Įstatymo nuostatas vyksta šalies teritorijoje;

3) prekes tiekia ir (arba) paslaugas teikia apmokestinamasis asmuo vykdydamas savo ekonominę veiklą, t. y. veikdamas kaip toks. Kai fizinio asmens sudaromi sandoriai nėra susiję su jo vykdoma ekonomine veikla, nelaikoma, kad fizinis asmuo tiekia prekes ir (arba) paslaugas veikdamas kaip apmokestinamasis asmuo.

2. Importo PVM objektas yra prekių importas, kai dėl importuojamų prekių pagal Muitinės kodeksą atsiranda importo skola muitinei.

4 straipsnis. Prekių tiekimas

1. Prekių tiekimu laikomas prekių perdavimas kitam asmeniui, kai pagal sandorio sąlygas šis asmuo arba trečioji šalis įgyja teisę disponuoti tomis prekėmis kaip jų savininkas.

2. Prekių tiekimu šiame Įstatyme taip pat laikomas prekių perdavimas pagal sutartį, kuri numato atlyginimo už perduodamas prekes atidėjimą arba atlyginimą dalimis, jeigu pagal sandorio sąlygas ne vėliau, negu bus sumokėta visa sutartyje numatyta kaina, nuosavybės teisė į prekes tikrai pereis asmeniui, kuriam prekės perduotos, arba trečiajai šaliai. Prekių perdavimas, kai pagal sandorio sąlygas nuosavybės teisė į prekes sumokėjus visą sutartyje numatytą kainą gali (bet neprivalo) pereiti, šiame Įstatyme laikomas paslaugų tiekimu (nuoma).

3. Daiktinių teisių į nekilnojamąjį pagal prigimtį daiktą (servituto, uzufrukto, užstatymo teisės ar ilgalaikės nuomos) nustatymas ar perdavimas šiame Įstatyme taip pat laikomas prekės (to nekilnojamojo pagal prigimtį daikto, dėl kurio jos nustatytos) tiekimu. Prekės (nekilnojamojo pagal prigimtį daikto) tiekimu šiame Įstatyme laikomas ir pajaus ar vertybinio popieriaus perleidimas tuo atveju, kai perleidžiamas pajus ar vertybinis popierius suteikia jo turėtojų teisę disponuoti nekilnojamuoju pagal prigimtį daiktu (ar jo dalimi) kaip jo savininkui.

5 straipsnis. Prekių suvartojimas PVM mokėtojo privatiems poreikiams tenkinti

1. Prekių tiekimu už atlygį šiame Įstatyme laikomas ir prekių suvartojimas PVM mokėtojo privatiems poreikiams tenkinti, kaip jis apibrėžtas šio straipsnio 2 dalyje.

2. Jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip, laikoma, kad prekė buvo PVM mokėtojo suvartota privatiems poreikiams tenkinti, jeigu PVM mokėtojo disponuojama prekė, kurios (o jeigu prekė pasigaminta, – jai pasigaminti sunaudotų kitų prekių ir (arba) paslaugų) pirkimo ir (arba) importo PVM ar jo dalis buvo PVM mokėtojo įtraukta į PVM atskaitą:

1) perduodama neatlygintinai, o asmuo, kuriam prekė perduota, arba trečioji šalis įgyja teisę disponuoti ta preke kaip jos savininkas, arba

2) sunaudojama bet koku kitu būdu, jeigu PVM mokėtojas tokiame sunaudojime skirtų prekių ir (arba) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM pagal šį Įstatymą negalėtų atskaityti.

3. Neatsižvelgiant į šio straipsnio 2 dalies nuostatas, prekių suvartojimu PVM mokėtojo privatiems poreikiams tenkinti nelaikomas jų perdavimas ar sunaudojimas, kai prekės perduodamos ar sunaudojamos kaip tyrimų pavyzdžiai, t. y. prekės, atitinkančios įprastinės PVM mokėtojo veiklos pobūdį perduodamos ar sunaudojamos ištyrimui, analizei ar bandymui. Šiuo atveju gali būti perduodamas ar sunaudojamas toks prekių kiekis, koks atsižvelgiant į prekių prigimtį bei tyrimo, analizės ar bandymo pobūdį, taip pat tai reglamentuojančių teisės aktų (jeigu tai reglamentuota teisės aktais) atitinkamas nuostatas yra reikalingas tyrimo, analizės ar bandymo kokybei užtikrinti.

4. Neatsižvelgiant į šio straipsnio 2 dalies nuostatas, prekių suvartojimu PVM mokėtojo privatiems poreikiams tenkinti nelaikomas jų perdavimas ar sunaudojimas, kai jos perduodamos arba sunaudojamos kaip nedidelės vertės dovanos (reklamai, reprezentacijai, labdarai ir (arba) paramai). Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nustato šios dalies nuostatų taikymo sąlygas ir apribojimus, įskaitant prekių, kurios perduodamos ar sunaudojamos šioje dalyje nustatytais tikslais, vertės apribojimus.

5. Neatsižvelgiant į šio straipsnio 2 dalies nuostatas, prekių praradimas nelaikomas jų suvartojimu PVM mokėtojo privatiems poreikiams tenkinti.

6. Jeigu fizinis asmuo PVM mokėtojas, vadovaudamasis šio Įstatymo nuostatomis, dalį įsigyto ilgalaikio materialiojo turto priskyrė ekonominei veiklai, šio straipsnio nuostatos taikomos tik taip priskirtai to turto daliai. Bet kokiam likusiai to turto daliai perdavimui ar sunaudojimui šio straipsnio nuostatos netaikomos neatsižvelgiant į tai, kad dalis turto pirkimo arba importo PVM buvo įtraukta į PVM atskaitą.

6 straipsnis. Ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimas

1. Prekių tiekimu už atlygį šiame Įstatyme laikomas ir ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimas. Ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimu šiame Įstatyme laikoma įsigytų ir (arba) importuotų žaliavų ir medžiagų perdirbimo, gamybos ir kitų operacijų, atliekamų PVM mokėtojo jėgomis, ir (arba) įsigytų paslaugų visuma, kurios rezultatas yra naujas ilgalaikio materialiojo turto vienetas. Ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimu taip pat laikomas pastato (statinio), naudojamo PVM mokėtojo ekonominėje veikloje, esminis pagerinimas, nesvarbu, ar šis pastatas (statinys) priklauso PVM mokėtojui nuosavybės teise, ar naudojamas kitais pagrindais (jeigu šio Įstatymo 9 straipsnyje nenustatyta kitaip), ir nesvarbu, ar pastatą (statinį) PVM mokėtojas pagerino savo jėgomis ar įsigydamas paslaugų iš kitų apmokestinamųjų asmenų.

2. Šio straipsnio nuostatos taikomos tik tuo atveju, jeigu ilgalaikiam materialiajam turtui pasigaminti sunaudotų prekių ir (arba) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM ar jo dalis buvo PVM mokėtojo įtraukta į PVM atskaitą.

7 straipsnis. Paslaugų teikimas

Jeigu šiame Įstatyme nenustatyta kitaip, paslaugų teikimu laikomas bet koks sandoris dėl bet kokio civilinių teisių objekto, jeigu šis sandoris pagal šį Įstatymą nelaikomas prekių tiekimu. Paslaugų teikimu, be kita ko, laikoma:

1) programinės įrangos pardavimas ar kitoks perdavimas;

2) nuoma;

3) nematerialiojo turto ir turtinių teisių perdavimas, išskyrus šio Įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje nurodytus atvejus;

- 4) statybos darbai, įskaitant pastatyto naujo pastato ar statinio perdavimą užsakovui (statytojui);
- 5) įsipareigojimas susilaikyti nuo veiksmų, taip pat įsipareigojimas toleruoti veiksmus arba padėti.

8 straipsnis. Paslaugų teikimas PVM mokėtojo privatiems poreikiams tenkinti

1. Paslaugų teikimu už atlygį šiame Įstatyme laikomas ir paslaugų teikimas PVM mokėtojo privatiems poreikiams tenkinti, kaip jis apibrėžtas šio straipsnio 2 dalyje.

2. Laikoma, kad buvo suteikta paslauga PVM mokėtojo privatiems poreikiams tenkinti, kai:

1) kitam asmeniui neatlygintinai suteikiama teisė laikinai pasinaudoti PVM mokėtojo nuosavybės teisės objektu. Ši nuostata taikoma tik tuo atveju, jeigu suteikto naudotis nuosavybės teisės objekto (o jeigu jis pasigamintas, – jam pasigaminti sunaudotų prekių ir (arba) paslaugų) pirkimo arba importo PVM ar jo dalis buvo PVM mokėtojo įtraukta į PVM atskaitą, arba

2) PVM mokėtojo nuosavybės teisės objektas, kuris šiame Įstatyme nelaikomas preke, perduodamas arba sunaudojamas šio Įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje nurodytais būdais. Ši nuostata taikoma tik tuo atveju, jeigu šio nuosavybės teisės objekto (o jeigu jis pasigamintas, – jam pasigaminti sunaudotų prekių ir (arba) paslaugų) pirkimo arba importo PVM ar jo dalis buvo PVM mokėtojo įtraukta į PVM atskaitą.

3. Jeigu fizinis asmuo PVM mokėtojas, vadovaudamasis šio Įstatymo nuostatomis, dalį įsigyto ilgalaikio materialiojo turto priskyrė ekonominei veiklai, šio straipsnio nuostatos taikomos tik taip priskirtai to turto daliai. Bet kokiam likusios to turto dalies naudojimui šio straipsnio nuostatos netaikomos, neatsižvelgiant į tai, kad dalis to turto pirkimo arba importo PVM buvo įtraukta į PVM atskaitą.

9 straipsnis. Tam tikriems sandoriams taikomos specialios taisyklės

1. Įmonės perdavimas kito asmens nuosavybėn, kai visa įmonė kaip kompleksas perduodama vieno asmens nuosavybėn, šiame Įstatyme nelaikomas nei prekių tiekimu, nei paslaugų teikimu. Šios dalies nuostatos netaikomos įmonės akcijų (dalių, pajų) pardavimui ar kitokiam perdavimui.

2. Jeigu fizinis asmuo, teisės aktų nustatyta tvarka vykdęs ekonominę veiklą neįsteigęs įmonės (įregistravęs ūkininko ūkį ar kt.), vėliau šią veiklą kaip kompleksą (t.y. įsigytų ir naudotų šioje veikloje nuosavybės teisės objektų, taip pat kitų su ta veikla susijusių turtinių bei neturtinių teisių, skolų ir kitokių pareigų visumą) perduoda kitam apmokestinamajam asmeniui, tęsiančiam perduodamą veiklą, toks veiklos perdavimas šiame Įstatyme nelaikomas nei prekių tiekimu, nei paslaugų teikimu.

3. Bet kokio nuosavybės teisės objekto perdavimas, kai jis perduodamas kaip juridinio asmens dalyvio turtinis įnašas, o šio nuosavybės teisės objekto (o jeigu jis pasigamintas, – jam pasigaminti sunaudotų prekių ir (arba) paslaugų) pirkimo ir (arba) importo PVM ar jo dalis buvo jį perduodančio PVM mokėtojo įtrauktas į PVM atskaitą, šiame Įstatyme laikomas prekių tiekimu už atlygį (kai perduodamas objektas, kuris šiame Įstatyme laikomas preke) arba paslaugų teikimu už atlygį (kai perduodamas objektas, kuris šiame Įstatyme preke nelaikomas).

4. Bet kokio nuosavybės teisės objekto perdavimas dėl juridinio asmens PVM mokėtojo pasibaigimo reorganizavimo būdu, kai šio nuosavybės teisės objekto (o jeigu jis pasigamintas, – jam pasigaminti sunaudotų prekių ir (arba) paslaugų) pirkimo ir (arba) importo PVM ar jo dalis buvo įtraukta į pasibaigiančio PVM mokėtojo PVM atskaitą, šiame Įstatyme laikomas prekių tiekimu už atlygį (kai perduodamas objektas, kuris šiame Įstatyme laikomas preke) arba paslaugų teikimu už atlygį (kai perduodamas objektas, kuris šiame Įstatyme preke nelaikomas).

5. Iš esmės pagerinto pastato (statinio), naudoto kitais pagrindais negu nuosavybės teise, grąžinimas jo savininkui nepasibaigus šiame Įstatyme nustatytam PVM atskaitos tikslinimo laikotarpiui laikomas prekės tiekimu už atlygį, jeigu pastatą (statinį) pagerinęs PVM mokėtojas tokiam pagerinimui sunaudotų prekių ir (arba) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM ar jo dalį buvo įtraukęs į PVM atskaitą. Šalys turi teisę susitarti, kad pastato (statinio) esminis pagerinimas bus laikomas patiektu pastato (statinio) savininkui ne grąžinimo metu, o iš karto baigus pagerinimo darbus, ir tokiu atveju tokį pagerinimą atlikusiam PVM mokėtojui dėl šio pastato (statinio) netaikomos šio Įstatymo nuostatos, susijusios su ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimu.

10 straipsnis. Mainai

Jeigu už tiekiamas prekes ir (arba) teikiamas paslaugas atlyginama (visiškai ar iš dalies) prekėmis ir (arba) paslaugomis, laikoma, kad kiekviena tokio sandorio šalis tiekia prekes ir (arba) teikia paslaugas.

11 straipsnis. Tarpininkavimas

1. Šiame Įstatyme laikoma, kad atsiskleidęs tarpininkas teikia atstovavimo (agento) paslaugą tam, kieno vardu ir sąskaita jis dalyvauja sandoryje.

2. Kai sandoryje dalyvauja neatsiskleidęs tarpininkas, laikoma, kad pirmiausia prekės buvo patiekto arba paslaugos suteiktos neatsiskleidusiam tarpininkui, o vėliau paties tarpininko, net ir tuo atveju, kai pačios prekės perduodamos arba paslaugos faktiškai suteikiamos galutiniam jų pirkėjui (klientui) tiesiogiai.

12 straipsnis. Kriterijai, pagal kuriuos nustatoma prekių tiekimo vieta

1. Jeigu tiekiamos prekės turi būti gabenamos, laikoma, kad prekių tiekimas įvyko ten, kur prasidėjo šių prekių gabenimas, neatsižvelgiant į tai, kas (prekių tiekėjas, pirkėjas ar trečioji šalis) prekes gabena.

2. Jeigu tiekiamos prekės neturi būti gabenamos, laikoma, kad prekių tiekimas įvyko ten, kur šios prekės buvo tuo momentu, kai įvyko jų tiekimas.

13 straipsnis. Kriterijai, pagal kuriuos nustatoma paslaugų suteikimo vieta

1. Jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip, laikoma, kad paslauga yra suteikta ten, kur įsikūręs paslaugos teikėjas, t.y. kur yra paslaugos teikėjo buveinė (jeigu tai ne fizinis asmuo) arba nuolatinė gyvenamoji vieta (jeigu tai fizinis asmuo), tačiau tais atvejais, kai paslauga suteikta per kitoje valstybėje, negu įsikūręs pats apmokestinamasis asmuo, turimą šio asmens padalinį, laikoma, kad ji suteikta ten, kur nurodytasis padalinys yra.

2. Neatsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalies nuostatas, su nekilnojamaisiais pagal prigimtį daiktais susijusios paslaugos laikomos suteiktomis ten, kur tie daiktai, su kuriais paslaugos susijusios, yra ar bus pastatyti. Taikant šią nuostatą, su nekilnojamaisiais pagal prigimtį daiktais susijusiomis paslaugomis laikomi:

1) statybos, projektavimo ir tyrinėjimo darbai;

2) nekilnojamųjų pagal prigimtį daiktų nuoma;

3) atstovavimo parduodant ir (arba) įsigyjant nekilnojamuosius pagal prigimtį daiktus, šių daiktų vertinimo, architektų, inžinerinės paslaugos, nekilnojamųjų pagal prigimtį daiktų priežiūros paslaugos ir kitos paslaugos, susijusios su šiais daiktais.

3. Neatsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalies nuostatas, kultūros, meno, sporto, švietimo, mokslo, mokymo, pramogų ir panašios paslaugos, įskaitant tokio pobūdžio renginių organizatorių paslaugas, taip pat pagalbines paslaugas, reikalingas minėtoms paslaugoms suteikti, laikomos suteiktomis ten, kur jos faktiškai atliktos.

4. Neatsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalies nuostatas, papildomos vežimo paslaugos (pakrovimas, iškrovimas, krovinių tvarkymas, tuščių vagonų ir (arba) konteinerių varymas, prekių transportavimo stacionariuoju transportu organizavimas ir kitos pagalbinės paslaugos, būdingos krovinių vežimui tam tikromis transporto priemonėmis ar stacionariuoju transportu) laikomos suteiktomis ten, kur jos faktiškai atliktos.

5. Neatsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalies nuostatas, kilnojamųjų daiktų vertinimo, taip pat jų aptarnavimo (remonto, priežiūros, derinimo ir kt.) paslaugos laikomos suteiktomis ten, kur jos faktiškai atliktos.

6. Neatsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalies nuostatas, šioje dalyje išvardytos paslaugos laikomos suteiktomis ten, kur įsikūręs paslaugų pirkėjas (klientas), t.y. kur yra pirkėjo buveinė (jeigu tai ne fizinis asmuo) arba nuolatinė gyvenamoji vieta (jeigu tai fizinis asmuo), tačiau tais atvejais, kai paslaugos suteiktos kitoje valstybėje, negu įsikūręs pats apmokestinamasis asmuo, turimam šio asmens padaliniui, laikoma, kad jos suteiktos ten, kur nurodytasis padalinys yra. Šios nuostatos taikomos:

1) autorių teisių, taip pat gretutinių teisių, teisių naudotis išradimų patentu, pramoniniu dizainu, puslaidininkių gaminio topografija, prekių ženklų, firmos vardu, slapta formule ar metodu

perdavimui ar teisės naudotis jais suteikimui, teisių perdavimui pagal franšizės sutartį ir kitokių savo esme panašių teisių perdavimui;

2) konsultacinėms, teisinėms, audito, apskaitos, inžinerinėms paslaugoms (nenurodytoms šio straipsnio 2 dalies 3 punkte), techninio tikrinimo ir analizės, rinkos tyrimo, viešosios nuomonės tyrimo bei kitoms savo esme panašioms paslaugoms;

3) programinės įrangos kūrimui, pardavimui ir kitokiam perdavimui, duomenų apdorojimui, informacijos perdavimui;

4) draudimo paslaugoms, taip pat finansinėms paslaugoms (išskyrus seifų nuomą), kai jas teikia draudimo įmonės, bankai, kitos kredito įstaigos, pensijų fondai, kolektyvinio investavimo subjektai arba vertybinių popierių viešosios apyvartos tarpininkai;

5) aprūpinimo personalu paslaugoms (išskyrus personalo apmokymą ir rengimą);

6) reklamos paslaugoms;

7) telekomunikacijų paslaugoms;

8) įsipareigojimui susilaikyti nuo bet kurios iš šios dalies 1–7 punktuose nurodytų veiklų vykdymo arba pasinaudojimo bet kuria iš šiuose punktuose nurodytų teisių;

9) atstovavimo (agento) paslaugoms, kai atstovaujama teikiant arba įsigyjant bet kurią iš 1–8 punktuose nurodytų paslaugų.

7. Neatsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalies nuostatas, kilnojamųjų daiktų nuomos paslaugos laikomos suteiktomis ten, kur išnuomotas daiktas faktiškai naudojamas. Daiktas laikomas faktiškai naudojamu šalies teritorijoje, jeigu paslaugos teikėjas arba pirkėjas (klientas) negali pateikti įrodymų, patvirtinančių, kad išnuomotas daiktas yra išvežtas iš šalies teritorijos.

8. Neatsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalies nuostatas, vežimo paslaugos laikomos suteiktomis ten, kur jos faktiškai atliktos. Jeigu vežimo paslaugos faktiškai atliktos tiek šalies teritorijoje, tiek už jos ribų, laikoma, kad šalies teritorijoje suteikta tokia paslaugos dalis, kuri yra proporcinga maršruto daliai, einančiai per šalies teritoriją.

II SKYRIUS

APMOKESTINIMO MOMENTAS IR APMOKESTINAMOJI VERTĖ

14 straipsnis. Apmokestinimo momentas

1. Prievolė apskaičiuoti PVM už tiekiamą prekę arba teikiamą paslaugą atsiranda, kai šio Įstatymo nustatyta tvarka išrašoma PVM sąskaita-faktūra ar kitas šiame Įstatyme numatytas vietoj PVM sąskaitos-faktūros prekių tiekimui ar paslaugos teikimui įforminti naudojamas apskaitos dokumentas, jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip.

2. Jeigu už tiekiamą prekę arba teikiamą paslaugą PVM sąskaita-faktūra ar kitas vietoj jos prekių tiekimui ar paslaugos teikimui įforminti naudojamas dokumentas neišrašytas, prievolė apskaičiuoti PVM atsiranda įvykus tam iš nurodytų įvykiui, kuris įvyksta anksčiau, kai:

1) prekė perduodama ar paslauga suteikiama, arba

2) gaunamas atlygis už patiektą prekę ar suteiktą paslaugą.

3. Prievolė apskaičiuoti PVM už užsienio apmokestinamojo asmens tiekiamą prekę arba teikiamą paslaugą, jeigu pagal šio Įstatymo nuostatas apskaičiuoti ir sumokėti PVM privalo pirkėjas (klientas), atsiranda įvykus tam iš nurodytų įvykių, kuris įvyksta anksčiau:

1) kai pirkėjas (klientas) gauna apskaitos dokumentą, kuriuo įformintas prekės tiekimas arba paslaugos teikimas;

2) kai pirkėjas (klientas) moka atlygį už patiektą prekę arba suteiktą paslaugą;

3) kito po mokestinio laikotarpio, kurį prekės buvo patiektos arba paslaugos suteiktos, mokestinio laikotarpio paskutinę dieną, jeigu iki šios dienos neįvyko nė vienas iš šios dalies 1 ir 2 punktuose nurodytų įvykių.

4. Neatsižvelgiant į šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalių nuostatas, tais atvejais, kai už prekes arba paslaugas visiškai ar iš dalies atlyginama prieš prekių perdavimą ar paslaugų suteikimą, prievolė apskaičiuoti PVM atsiranda, kai gaunamas toks visiškas ar dalinis atlygis, jeigu pagal sandorio sąlygas šios prekės bus perduotos arba visos paslaugos suteiktos ne anksčiau kaip po 12 mėnesių nuo sandorio sudarymo dienos (toliau šiame Įstatyme visiškas arba dalinis atlygis, mokamas prieš prekės perdavimą arba paslaugos suteikimą, vadinamas avansu). Šios dalies nuostatos netaikomos tais atvejais, kai apmokestinamoji vertė yra marža, apskaičiuota šio Įstatymo 102 ir 107 straipsniuose nustatyta tvarka.

5. Neatsižvelgiant į kitas šio straipsnio nuostatas, prekių tiekimo atveju, nurodytu šio Įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje, prievolė apskaičiuoti PVM atsiranda, kai šio Įstatymo nustatyta tvarka išrašoma PVM sąskaita-faktūra ar kitas vietoj jos prekių tiekimui įforminti naudojamas apskaitos dokumentas, kuriuo įforminamas visas ar dalinis atlyginimas už perduotą prekę, o jeigu PVM sąskaita-faktūra ar kitas vietoj jos prekių tiekimui įforminti naudojamas dokumentas neišrašomas, – kai toks atlygis gaunamas, tačiau tais atvejais, kai už tokiu būdu tiekiamą prekę gaunamas avansas, taikomos šio straipsnio 4 dalies nuostatos.

6. Neatsižvelgiant į kitas šio straipsnio nuostatas, ilgalaikių paslaugų (t. y. paslaugų, kurios teikiamos tam tikrą tęstinį laikotarpį (telekomunikacijų, nuomos ar kt.)) tiekimo atveju, taip pat ilgalaikio elektros energijos, dujų, šilumos ir kitų rūšių energijos tiekimo atveju prievolė apskaičiuoti PVM atsiranda, kai šio Įstatymo nustatyta tvarka išrašoma PVM sąskaita-faktūra arba kitas vietoj jos prekių tiekimui ar paslaugų teikimui įforminti naudojamas apskaitos dokumentas, kuriuo įforminamas per atitinkamą ataskaitinį laikotarpį suteiktų paslaugų arba patiektų prekių kiekis, o jeigu PVM sąskaita-faktūra arba kitas vietoj jos prekių tiekimui ar paslaugos teikimui įforminti naudojamas dokumentas neišrašomas, – gaunamas atlygis už per tą ataskaitinį laikotarpį suteiktų paslaugų arba patiektų prekių kiekį. Jeigu, pasibaigus buhalterinę apskaitą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytam terminui, nėra nei išrašyta PVM sąskaita-faktūra arba kitas vietoj jos prekių tiekimui ar paslaugų teikimui įforminti naudojamas apskaitos dokumentas už per tą ataskaitinį laikotarpį suteiktų paslaugų arba patiektų prekių kiekį, nei gautas atlygis, prievolė apskaičiuoti PVM atsiranda kitą dieną po minėto termino, per kurią dokumentas turėjo būti išrašytas, pabaigos. Jeigu pagal nuomos sutartį nuomojamą daiktą numatyta nuomininkui perduoti ne anksčiau kaip po 12 mėnesių nuo sandorio sudarymo dienos ir gaunamas avansas, taikomos šio straipsnio 4 dalies nuostatos. Jeigu šiame straipsnyje nurodytų paslaugų teikėjas arba prekių tiekėjas yra užsienio apmokestinamasis asmuo, o pagal šio Įstatymo nuostatas apskaičiuoti ir sumokėti PVM privalo pirkėjas (klientas), prievolė apskaičiuoti PVM atsiranda įvykus tam iš nurodytų įvykių, kuris įvyksta anksčiau:

1) kai pirkėjas (klientas) gauna apskaitos dokumentą, kuriuo įformintas per atitinkamą ataskaitinį laikotarpį suteiktų paslaugų arba patiektų prekių kiekis;

2) kai pirkėjas (klientas) moka atlygį už per atitinkamą ataskaitinį laikotarpį patiektų prekių arba suteiktų paslaugų kiekį (įskaitant avansą, mokamą pagal nuomos sutartį, kuri numato nuomojamo daikto perdavimą nuomininkui ne anksčiau kaip po 12 mėnesių nuo sandorio sudarymo dienos);

3) kito po ataskaitinio laikotarpio mėnesio paskutinę dieną, jeigu iki šios dienos neįvyko nė vienas iš šios dalies 1 ir 2 punktuose nurodytų įvykių.

7. Prievolė apskaičiuoti PVM už prekę, suvartotą PVM mokėtojo privatiems poreikiams tenkinti, arba paslaugą, suteiktą PVM mokėtojo privatiems poreikiams tenkinti, atsiranda, kai tokia prekė suvartojama arba paslauga suteikiama.

8. Prievolė apskaičiuoti PVM už pasigaminą ilgalaikį materialųjį turtą atsiranda, kai pasigaminamas turtas pradedamas naudoti PVM mokėtojo ekonominėje veikloje (pastato (statinio) esminio pagerinimo atveju – kai šie darbai baigti).

9. PVM mokėtojas, tiekiantis žemės ūkio produkciją, kurios tiekimas šio Įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka turi būti įforminamas žemės ūkio produkcijos pirkimo kvitu, turi teisę pasirinkti specialią apmokestinamojo momento nustatymo tvarką, pagal kurią prievolė apskaičiuoti PVM už jo tiekiamą žemės ūkio produkciją atsiranda, kai sumokamas atlygis už ją. Jeigu atlygis mokamas dalimis, PVM apskaičiuojamas dalimis kiekvienos atlygio dalies sumokėjimo momentu. Kai už patiektą žemės ūkio produkciją turi būti mokamos subsidijos ar dotacijos, kurios įtraukiamos į apmokestinamąją žemės ūkio produkcijos vertę, PVM nuo šios apmokestinamosios vertės dalies apskaičiuojamas, kai pirkėjas sumoka atitinkamą sumą. Pasirinkimą taikyti šioje dalyje nustatytą specialią apmokestinamojo momento nustatymo tvarką PVM mokėtojas privalo deklaruoti vietos mokesčio administratoriui centrinio mokesčio administratoriaus nustatyta tvarka ir ji taikoma apskaičiuojant PVM už žemės ūkio produkciją, kuri tiekama pradedant kitu mokestiniu laikotarpiu nuo prašymo pateikimo dienos. PVM mokėtojas turi teisę šio pasirinkimo atsisakyti, tačiau ne anksčiau kaip praėjus 24 mėnesiams nuo to mokestinio laikotarpio, kurį ši tvarka buvo pradėta taikyti, pradžios, o PVM už žemės ūkio produkciją, kuri buvo patiekta, bet mokestis nebuvo apskaičiuotas, apskaičiuojamas pirmąjį mokestinį laikotarpį, nuo kurio vėl pradėta taikyti bendra apmokestinamojo momento nustatymo tvarka.

10. Importo PVM apskaičiavimo momentu laikomas momentas, kai pagal Muitinės kodeksą atsiranda importo skola muitinei.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1362](#), 2003-03-13, *Žin.*, 2003, Nr. 32-1310 (2003-04-02)

15 straipsnis. Apmokestinamoji vertė

1. Apmokestinamąją vertę, nuo kurios turi būti apskaičiuotas PVM, sudaro atlygis (išskyrus patį PVM), kurį gavo arba turi gauti prekių tiekėjas arba paslaugos teikėjas (toliau šiame straipsnyje – pardavėjas), arba jo vardu trečiasis asmuo. Jeigu už tiekiamą prekę arba teikiamą paslaugą atlyginama kitomis prekėmis ir (arba) paslaugomis, apmokestinamoji vertė, nuo kurios turi būti apskaičiuotas PVM, yra atlygis, kuris būtų gautas, jeigu jis būtų gautas pinigais.

2. Apmokestinamoji vertė šio Įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje arba 8 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytais atvejais yra perduoto ar sunaudoto nuosavybės teisės objekto įsigijimo vertė, t.y. pirkimo kaina (išskyrus patį PVM) arba pasigaminimo savikaina (išskyrus patį PVM). Jeigu perduotas ar sunaudotas nuosavybės teisės objektas buvo PVM mokėtojo ilgalaikis turtas, apmokestinamoji vertė lygi nenudėvėtai (neamortizuotai) to turto vertės daliai apmokestinimo momentu, apskaičiuotai vadovaujantis pelno (pajamų) apmokestinimą reglamentuojančiais teisės aktais.

3. Apmokestinamoji vertė šio Įstatymo 8 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytu atveju yra PVM mokėtojo išlaidos (išskyrus patį PVM), patirtos suteikus nuosavybės teisės objektą naudotis. Jeigu suteiktas naudotis nuosavybės teisės objektas, kuris yra PVM mokėtojo ilgalaikis turtas, PVM mokėtojo patirtoms išlaidoms, be kita ko, priskiriama to turto nusidėvėjimo suma, kuri vadovaujantis pelno (pajamų) apmokestinimą reglamentuojančiais teisės aktais būtų apskaičiuota per tą laikotarpį, kurį turtas buvo suteiktas taip naudotis.

4. Apmokestinamoji vertė šio Įstatymo 6 straipsnyje nurodytu atveju yra ilgalaikio turto pasigaminimo savikaina (pastato (statinio) esminio pagerinimo atveju – šių darbų vertė) (išskyrus patį PVM).

5. Į apmokestinamąją vertę visais atvejais įtraukiami:

- 1) visi mokesčiai ir rinkliavos, išskyrus patį PVM;
- 2) su prekės tiekimu arba paslaugos teikimu susijusių ir pirkėjui tenkančių išlaidų (tokių kaip: įpakavimo, transportavimo, draudimo ir kitų) vertė;
- 3) bet kokios subsidijos ar dotacijos, turinčios įtakos galutinei prekės arba paslaugos kainai.

6. Subsidija ar dotacija laikoma turinčia įtakos galutinei prekės (paslaugos) kainai, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos:

- 1) ji mokama pardavėjui;
- 2) ją moka trečioji šalis;
- 3) ši suma sudaro atlygį už prekę (paslaugą) ar jo dalį.

7. Į apmokestinamąją vertę neįtraukiamos:

- 1) įvairios nuolaidos, suteikiamos prekės tiekimo ar paslaugos teikimo metu;
- 2) sumos, kurias pardavėjas gauna kaip kompensaciją išlaidoms, patirtoms atliekant įvairius mokėjimus tretiesiems asmenims pirkėjo vardu, jo naudai ir jo sąskaita, padengti. Kompensacijos suma šiuo atveju privalo būti lygi pardavėjo faktiškai patirtoms išlaidoms atliekant tokius mokėjimus;

3) netesybos.

8. Tuo atveju, kai po apmokestinimo momento, prekės ar paslaugos atsisakoma ar ji grąžinama arba pardavėjas suteikia nuolaidų (įvykdžius tam tikras papildomas sąlygas ar dėl kitų priežasčių), prekės arba paslaugos apmokestinamoji vertė atitinkamai mažinama.

9. Pakuotės, kurioje įpakuota tiekiamą prekę (butelių, dėžių, konteinerių ar kitos prekės laikyti minimaliai būtinos pakuotės), vertė į tiekiamos prekės apmokestinamąją vertę neįskaitoma tik tuo atveju, jeigu yra pardavėjo ir pirkėjo susitarimas pakuotę grąžinti pardavėjui, tačiau kai tokia pakuotė negrąžinama per 12 mėnesių, pardavėjo apskaičiuota apmokestinamoji prekių vertė turi būti padidinta tiek, kokia yra negrąžintos pakuotės vertė. Jeigu pakuotė grąžinama mažesnės vertės, negu susitarime nurodyta vertė, kurios ji buvo perduota, pardavėjo apskaičiuota apmokestinamoji vertė turi būti padidinta tiek, koks yra pakuotės verčių skirtumas. Kai susitarimo dėl pakuotės grąžinimo nėra, pakuotės vertė įskaitoma į apmokestinamąją tiekiamos prekės vertę.

Jeigu pakuotė, kurios vertė buvo įskaityta į apmokestinamąją tiekiamos prekės vertę, vėliau grąžinama, o pakuotę grąžinančiam asmeniui grąžinama arba priklauso grąžinti pakuotės vertę atitinkančią sumą, apmokestinamoji prekės vertė mažinama tiek, kokia yra grąžintos pakuotės vertė.

10. Jeigu tiekiant prekę arba teikiant paslaugą yra numatyta, kad pirkėjas privalo mokėti palūkanas (už atidėtą atlyginimo terminą, taip pat finansinės nuomos (lizingo) atveju ir pan.), kurių dydis yra aiškiai nurodytas sutartyje, tokių palūkanų suma į tiekiamos prekės ar teikiamos paslaugos apmokestinamąją vertę neįskaitoma. Tokiu atveju, taikant šio Įstatymo nuostatas, laikoma, kad yra sudaryti du sandoriai: pagrindinis – prekės tiekimo arba paslaugos teikimo sandoris ir papildomas – paskolos suteikimo sandoris, kurio apmokestinamąją vertę sudaro nurodytosios palūkanos.

11. Kai fizinis asmuo PVM mokėtojas perduoda daiktą kitam asmeniui ir šis asmuo ar trečioji šalis įgyja teisę disponuoti tuo daiktu kaip jo savininkas, o šis daiktas buvo to fizinio asmens ilgalaikis materialusis turtas, ir jo dalį, vadovaudamasis šio Įstatymo nuostatomis, jis buvo priskyres savo ekonominei veiklai vykdyti, apmokestinamoji vertė yra atlygio (išskyrus patį PVM) dalis, atitinkanti šio turto dalį, priskirtą ekonominei veiklai vykdyti.

12. Šio straipsnio nuostatos netaikomos šio Įstatymo XII skyriuje nurodytais atvejais, kai tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų apmokestinamoji vertė yra marža, apskaičiuota tame skyriuje nustatyta tvarka.

13. Importuojamų prekių apmokestinamoji vertė, nuo kurios skaičiuojamas importo PVM, apskaičiuojama prie šių prekių muitinės vertės, nustatytos vadovaujantis Muitinės kodeksu ir jo taikymą reglamentuojančiais teisės aktais, papildomai pridedant šias sumas (jeigu jos nėra įtrauktos į šių prekių muitinę vertę):

1) už šias prekes sumokėtus arba sumokėtinus ne Lietuvos Respublikoje nustatytus muitus, mokesčius ir kitas įmokas, taip pat Lietuvos Respublikoje už šias prekes nustatytus importo muitus ir mokesčius (išskyrus patį PVM);

2) prekių vežimo, taip pat papildomų vežimo paslaugų bei draudimo vertę, taip pat sumokėtus ar sumokėtinus komisinius už atstovavimą ir prekių pakavimo vertę, jeigu visos nurodytosios išlaidos susijusios su prekių atgabenimu į pirmąją paskirties vietą Lietuvos Respublikos muitų teritorijoje. Taikant šias nuostatas, pirmąją paskirties vietą Lietuvos Respublikos muitų teritorijoje laikoma vežimo dokumentuose nurodyta prekių pristatymo vieta arba, jeigu prekių pristatymo vieta nenurodyta, pirmoji jų įvežimo į Lietuvos Respublikos muitų teritoriją vieta;

3) šios dalies 2 punkte nurodytų paslaugų, susijusių su prekių gabenimu iš pirmosios paskirties vietos į kitą paskirties vietą Lietuvos Respublikos muitų teritorijoje, jeigu ši vieta yra žinoma apmokestinimo momentu, vertę.

14. Apmokestinamoji vertė šio Įstatymo 9 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytais prekių tiekimo arba paslaugų teikimo atvejais yra ta vertė, kokios vertės nuosavybės teisės objektas yra perduodamas.

15. Apmokestinamoji vertė šio Įstatymo 9 straipsnio 5 dalyje nurodytu atveju yra visa pastato (statinio) esminio pagerinimo darbų vertė (kai pastato (statinio) esminis pagerinimas perduodamas jo savininkui iš karto užbaigus darbus) arba jos dalis, atitinkanti metų skaičių, likusį iki šiame Įstatyme nustatyto PVM atskaitos tikslinimo termino pabaigos (kai pastato (statinio) esminis pagerinimas perduodamas jo savininkui vėliau).

16 straipsnis. Apmokestinamoji vertė tarpininkavimo atveju

1. Atsiskleidusio tarpininko teikiamos paslaugos apmokestinamoji vertė yra atlygis už atstovavimą (komisiniai), apskaičiuotas šio Įstatymo 15 straipsnyje nustatyta tvarka.

2. Tiek neatsiskleidusiam tarpininkui, tiek paties tokio tarpininko patiektos prekės arba suteiktos paslaugos apmokestinamoji vertė nustatoma kaip visa patiektos prekės arba suteiktos paslaugos vertė, apskaičiuota šio Įstatymo 15 straipsnyje nustatyta tvarka.

17 straipsnis. Apmokestinamosios vertės apskaičiavimas mokesčio administratoriaus sprendimu

1. Tais atvejais, kai mokesčio administratoriui kyla pagrįstų įtarimų, kad tiekiamos prekės arba teikiamos paslaugos apmokestinamoji vertė yra dirbtinai sumažinta arba padidinta, jis turi

teisę apmokestinamąją vertę apskaičiuoti pats. Tiekiamos prekės arba teikiamos paslaugos apmokestinamoji vertė gali būti laikoma dirbtinai sumažinta arba padidinta tuo atveju, jeigu ji, įvertinus visas sandorio sąlygas, neatitinka prekės arba paslaugos rinkos kainos (yra nustatyta atsižvelgiant į konkretų pirkėją – susijusį asmenį ar kt.).

2. Apmokestinamoji vertė mokesčio administratoriaus sprendimu apskaičiuojama pagal rinkos kainą, nustatytą vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintais metodais ir jų taikymo tvarka.

3. Šio straipsnio nuostatos netaikomos, kai prekė tiekama arba paslauga teikiama už atlygį, nustatytą valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų arba Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse.

III SKYRIUS PVM TARIFAI

18 straipsnis. PVM tarifo taikymas

Už tiekiamas prekes arba teikiamas paslaugas, taip pat importuojamas prekes PVM apskaičiuojamas taikant toms prekėms arba paslaugoms šiame Įstatyme nustatytą PVM tarifą, galiojantį prievolės apskaičiuoti PVM už tiekiamas prekes ar teikiamas paslaugas atsiradimo momentu arba importo skolos muitinei atsiradimo momentu.

19 straipsnis. PVM tarifai

1. Prekių tiekimo ir paslaugų teikimo atvejais, nenurodytais šio straipsnio 3, 4 ir 5 dalyse bei šio Įstatymo IV skyriuje, taikomas standartinis PVM tarifas.

2. Importuojamoms prekėms, nenurodytoms šio straipsnio 3 dalyje bei šio Įstatymo V skyriuje, taikomas standartinis PVM tarifas.

3. Lengvatinis 5 procentų PVM tarifas taikomas:

1) keleivių vežimo Susisiekimo ministerijos ar jos įgaliotos institucijos arba savivaldybių nustatytais reguliaraus susisiekimo maršrutais, keleivių vežimo keleiviniais traukiniais paslaugoms, taip pat šiame punkte nurodytų keleivių bagažo vežimo paslaugoms;

2) knygoms, laikraščiams ir žurnalams, išskyrus erotinio ir smurtinio pobūdžio leidinius, kuriuos tokiais pripažino teisės aktų įgaliota institucija;

3) vaistams ir medicinos prekėms (specialios paskirties maisto produktams vaikams, specialios medicininės paskirties maisto produktams bei specialios medicininės paskirties kūno ir dantų priežiūros priemonėms, sveikatos sistemoje naudojamoms vaistinėms prekėms, medicinos prietaisams, kompensacinei technikai specialiosioms reikmėms, medicininės paskirties pagalbos priemonėms ir asmens higienos prekėms). Šiame punkte nurodytų medicinos prekių, kurioms taikomas lengvatinis PVM tarifas, sąrašą tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė;

4) turizmo veiklą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka teikiamoms viešbučio tipo ir specialaus apgyvendinimo paslaugoms;

5) ekologiškai švariems maisto produktams (reikalavimus ekologiškai švariems maisto produktams nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė);

6) šviežiai atšaldytai mėsei ir valgomiems subproduktams (išskyrus naminių paukščių mėsą ir jų valgomus subproduktus), jei jie atitinka Lietuvos standartizacijos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos patvirtintus standartus;

7) šviežiai atšaldytai, užšaldytai, giliai užšaldytai naminių paukščių mėsei ir jų valgomiems subproduktams, jei jie atitinka Lietuvos standartizacijos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos patvirtintus standartus.

4. Lengvatinis 9 procentų PVM tarifas taikomas gyvenamųjų namų statybos, renovacijos, apšiltinimo ir projektavimo, inžinerinių tinklų statybos bei teritorijų tvarkymo paslaugoms, už kurias apmokama valstybės ir savivaldybių biudžetų, valstybės teikiamų lengvatinių kreditų ir valstybės specialiųjų fondų lėšomis.

5. 0 procentų PVM tarifas taikomas šio Įstatymo VI skyriuje nurodytais prekių tiekimo ir paslaugų teikimo atvejais.

IV SKYRIUS ATVEJAI, KAI PREKIŲ TIEKIMAS IR PASLAUGŲ TEIKIMAS PVM

NEAPMOKESTINAMAS

20 straipsnis. Su sveikatos priežiūra susijusios prekės ir paslaugos

1. PVM neapmokestinamos asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos, kurias teikia sveikatos priežiūros įstaigos, kaip jos apibrėžtos atitinkamuose įstatymuose, taip pat fiziniai asmenys, atitinkamų teisės aktų nustatyta tvarka įgiję teisę teikti šias paslaugas.

2. PVM neapmokestinamos šio straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų tiekiamos prekės ir teikiamos kitos, negu nurodyta šio straipsnio 1 dalyje, paslaugos, kai tenkinamos visos šios sąlygos:

1) šios prekės tiekiamos ir paslaugos teikiamos šio straipsnio 1 dalyje nurodytų paslaugų vartotojams;

2) šių prekių tiekimas ir paslaugų teikimas yra susiję su šio straipsnio 1 dalyje nurodytų paslaugų teikimu.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė turi teisę nustatyti šio straipsnio 2 dalies nuostatų taikymo sąlygas ir apribojimus.

4. PVM neapmokestinamos žmogaus kilmės terapinės medžiagos ir motinos pienas, taip pat stomatologų ir (arba) dantų technikų tiekiami dantų protezai.

5. PVM neapmokestinamos ligonių, sužeistųjų ar kitų medicinos pagalbos reikalingų asmenų vežimo specialiomis tam pritaikytomis transporto priemonėmis paslaugos.

21 straipsnis. Socialinės paslaugos ir susijusios prekės

1. PVM neapmokestinamos socialinės paslaugos, jeigu jas teikia vaikų ir jaunimo globos institucijos, senelių ir (arba) neįgaliųjų globos (rūpybos) institucijos ar kiti pelno nesiekiantys juridiniai asmenys.

2. PVM neapmokestinamos šio straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų tiekiamos prekės ir teikiamos kitos, negu nurodyta šio straipsnio 1 dalyje, paslaugos, kai tenkinamos visos šios sąlygos:

1) šios prekės tiekiamos ir paslaugos teikiamos šio straipsnio 1 dalyje nurodytų paslaugų vartotojams;

2) šių prekių tiekimas ir paslaugų teikimas yra susiję su šio straipsnio 1 dalyje nurodytų paslaugų teikimu.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė turi teisę nustatyti šio straipsnio 2 dalies nuostatų taikymo sąlygas ir apribojimus.

22 straipsnis. Švietimo ir mokymo paslaugos

1. PVM neapmokestinami ikimokyklinis ugdymas, pradinio, pagrindinio, vidurinio, aukštesniojo ir aukštojo išsilavinimo teikimas, vaikų ir jaunimo papildomas ugdymas (dailės, muzikos ar kitose srityse), studijos aukštesiose mokyklose, profesinis mokymas, jeigu šias paslaugas teikia juridiniai asmenys, teisės aktų nustatyta tvarka įgiję teisę jas teikti, taip pat kvalifikacijos kėlimas ir perkvalifikavimas, jeigu šias paslaugas teikia pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, teisės aktų nustatyta tvarka įgiję teisę jas teikti.

2. PVM neapmokestinamos šio straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų tiekiamos prekės ir teikiamos kitos, negu nurodyta šio straipsnio 1 dalyje, paslaugos, kai tenkinamos visos šios sąlygos:

1) šios prekės tiekiamos ir paslaugos teikiamos šio straipsnio 1 dalyje nurodytų paslaugų vartotojams;

2) šių prekių tiekimas ir paslaugų teikimas yra susiję su šio straipsnio 1 dalyje nurodytų paslaugų teikimu.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė turi teisę nustatyti šio straipsnio 2 dalies nuostatų taikymo sąlygas ir apribojimus.

4. PVM neapmokestinami moksliniai tyrimai, kuriuos atlieka šio straipsnio 1 dalyje nurodytos studijų ir mokslo įstaigos ir kurių pobūdis susijęs su šių įstaigų teikiamomis aukštojo išsilavinimo ir (arba) studijų paslaugomis.

5. PVM neapmokestinamos fizinių asmenų teikiamos mokymo paslaugos, jeigu mokymo programos tapačios atitinkamų dalykų pagrindinio, vidurinio ir (arba) aukštojo mokslo programoms.

23 straipsnis. Kultūros ir sporto paslaugos

1. PVM neapmokestinamos pelno nesiekiančių juridinių asmenų teikiamos kultūros paslaugos. Kultūros paslaugomis šiame straipsnyje laikomos:

- 1) muziejų, zoologijos ir botanikos sodų, cirko veikla;
- 2) visų meno rūšių, kultūros renginiai (teatro spektakliai, muzikos, choreografijos renginiai, kultūros renginiai vaikams, jaunimui, meno kūrinių bei tautodailės parodos ir kita), kino filmų gamyba (įskaitant pagalbinę veiklą – dubliavimą, titravimą ir pan.), nuoma ir rodymas;
- 3) bibliotekų teikiamos bibliografinės ir informacinės paslaugos.

2. PVM neapmokestinamos šio straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų teikiamos prekės ir teikiamos kitos, negu nurodyta šio straipsnio 1 dalyje, paslaugos, kai tenkinamos visos šios sąlygos:

1) šios prekės teikiamos ir paslaugos teikiamos šio straipsnio 1 dalyje nurodytų paslaugų vartotojams;

2) šių prekių tiekimas ir paslaugų teikimas yra susiję su šio straipsnio 1 dalyje nurodytų paslaugų teikimu.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė turi teisę nustatyti šio straipsnio 2 dalies nuostatų taikymo sąlygas ir apribojimus.

4. PVM neapmokestinamos pelno nesiekiančių juridinių asmenų teikiamos su kūno kultūra ir sportu susijusios paslaugos. Su kūno kultūra ir sportu susijusiomis paslaugomis šiame straipsnyje laikoma:

1) teisės dalyvauti kūno kultūros arba sporto renginyje suteikimas. Šio punkto nuostatos netaikomos bilietai į kūno kultūros arba sporto renginius pardavimui;

2) paslaugos, teikiamos kūno kultūros ir sporto dalyviams, tiesiogiai susijusios su jų dalyvavimu, t. y. teisės naudotis kūno kultūrai ir sportui pritaikytomis patalpomis, teritorijomis ir (arba) inventoriumi suteikimas, kūno kultūros ir sporto dalyvių treniravimo ir kitos panašios paslaugos. Prie tokių paslaugų nepriskiriamos apgyvendinimo, maitinimo ir vežimo paslaugos.

24 straipsnis. Pelno nesiekiančių juridinių asmenų veikla, nenurodyta 20, 21, 22 ir 23 straipsniuose

1. PVM neapmokestinamos politinių partijų, profesinių sąjungų ir kitų įsteigtų ir veikiančių narystės pagrindu pelno nesiekiančių juridinių asmenų savo nariams teikiamos paslaugos, jeigu jos atitinka juridinio asmens įstatuose (nuostatuose) nustatytus šio juridinio asmens tikslus ir už šias paslaugas, be nario mokamo nario mokesčio, negaunamas joks papildomas atlygis. Šios dalies nuostatos pelno nesiekiančių juridinių asmenų veiklai taikomos tik tuo atveju, kai įmanoma nario mokesčio mokėjimą susieti su konkrečiam nariui suteikta konkrečia paslauga.

2. PVM neapmokestinamos religinių bendruomenių, bendrijų ir centrų savo nariams teikiamos paslaugos, jeigu jos atitinka šių asmenų kanonuose, statutuose ir kitose normose numatytus tikslus ir už šias paslaugas, be aukojamų lėšų, negaunamas joks papildomas atlygis. Šios dalies nuostatos nurodytų juridinių asmenų veiklai taikomos tik tuo atveju, kai įmanoma lėšų aukojimą susieti su konkrečiam nariui suteikta konkrečia paslauga.

3. PVM neapmokestinamos pelno nesiekiančio juridinio asmens, kurio įstatuose (nuostatuose, statutuose, kanonuose ar kitose normose) numatyta veikla, nurodyta šio Įstatymo 20, 21 arba 22 straipsnyje, suteiktos paslaugos, kai šis pelno nesiekiantis juridinis asmuo kitą asmenį aprūpina personalu, reikalingu atitinkamoms šio Įstatymo 20, 21 arba 22 straipsnyje nurodytoms paslaugoms teikti.

4. PVM neapmokestinamos pelno nesiekiančių juridinių asmenų organizuojamų labdaros ir paramos renginių metu šių asmenų teikiamos prekės ir (arba) teikiamos paslaugos (įskaitant bilietai į nurodytus renginius pardavimą), jeigu surinktos lėšos, likusios padengus renginio organizavimo išlaidas, bus skirtos tik labdarai ir (arba) šių asmenų vykdomai visuomenei naudingai veiklai. Ši nuostata taikoma ne daugiau kaip 12 konkrečaus juridinio asmens organizuojamų labdaros ir paramos renginių per kalendorinius metus. Jeigu per kalendorinius metus organizuojama daugiau kaip 12 renginių, kiekvienam vėlesniam renginiui ir su juo susijusiam prekių tiekimui ir (arba) paslaugų teikimui PVM taikomas vadovaujantis bendra šio Įstatymo nustatyta tvarka. Labdaros ir paramos renginių šiame Įstatyme laikomas kultūros (teatro,

muzikos, choreografijos ir pan.) renginys, mugė ar panašus renginys, jeigu jį organizuojant nurodoma (bilietuose, skelbimuose ar kitu būdu), kad visos tokio renginio metu surinktos lėšos, likusios padengus renginio organizavimo išlaidas, bus naudojamos labdarai ir (arba) renginį organizuojančio juridinio asmens vykdomai visuomenei naudingai veiklai. Šiame Įstatyme labdara ir visuomenei naudinga veikla suprantamos taip, kaip tai apibrėžta Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatyme.

5. Jeigu nustatoma, kad dėl šio straipsnio 4 dalies nuostatų taikymo pelno nesiekiančių juridinių asmenų tiekiamos prekės ir (arba) teikiamos paslaugos įgijo nepagrįstą konkurencinį pranašumą prieš su jomis konkuruojančias ar galinčias konkuruoti kitų apmokestinamųjų asmenų tiekiamas prekes ir (arba) teikiamas paslaugas, Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija turi teisę nustatyti labdaros ir paramos renginiuose tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų, kurioms gali būti taikomos šio straipsnio 4 dalies nuostatos, vertės ir rūšių apribojimus.

25 straipsnis. Pašto paslaugos

1. PVM neapmokestinamos pašto paslaugų teikėjų teikiamos universaliosios pašto paslaugos ir kitos pašto paslaugos.

2. Konkretų šio straipsnio 1 dalyje nurodytų PVM neapmokestinamų pašto paslaugų sąrašą tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

3. Šio straipsnio nuostatos netaikomos pašto siuntinių siuntimui.

26 straipsnis. Radijas ir televizija

1. PVM neapmokestinamos pelno nesiekiančių juridinių asmenų – radijo ir (arba) televizijos transliuotojų visuomenei teikiamos visuomenės informavimo paslaugos.

2. Laidų pardavimui, reklamos paslaugoms ir kitai ūkinei komercinei veiklai šio straipsnio 1 dalies nuostatos netaikomos.

27 straipsnis. Draudimo paslaugos

PVM neapmokestinamos visų rūšių draudimo ir perdraudimo paslaugos, išskyrus nurodytąsias šio Įstatymo 46 straipsnyje.

28 straipsnis. Finansinės paslaugos

1. PVM neapmokestinamas paskolų teikimas, taip pat suteiktos paskolos priežiūra, jeigu ją vykdo tą paskolą suteikęs apmokestinamasis asmuo.

2. Jeigu kitaip nenustatyta 46 straipsnyje, PVM neapmokestinamas finansinių garantijų ir laidavimų teikimas, taip pat suteiktos finansinės garantijos ar laidavimo priežiūra, jeigu ją vykdo tą garantiją ar laidavimą suteikęs apmokestinamasis asmuo.

3. PVM neapmokestinamos indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimo ir tvarkymo paslaugos, atsiskaitymų tarp bankų ir (arba) kitų kredito įstaigų įskaitymas (kliringas), taip pat kitos su atsiskaitymų organizavimu susijusios paslaugos, pinigų pervedimas, atsiskaitymo negrynaisiais pinigais organizavimas (įskaitant banko kortelių ir kitų mokėjimo priemonių išleidimą, jų turėtojų aptarnavimo paslaugas ir operacijų su jomis atlikimą), akreditivų išleidimas ir susijusios su jais operacijos, taip pat sandoriai dėl skolų ir skolinių pasižadėjimų. Šios dalies nuostatos netaikomos skolų išieškojimo paslaugoms, taip pat finansuotojo paslaugoms, teikiamoms pagal faktoringo sutartį.

4. PVM neapmokestinami sandoriai dėl valiutos (įskaitant valiutų keitimą), taip pat grynųjų pinigų įmokų priėmimo ir išmokų mokėjimo, pinigų tvarkymo ir kitos paslaugos, tiesiogiai susijusios su bet kokios valiutos banknotais ir monetomis.

5. PVM neapmokestinami sandoriai dėl vertybinių popierių, išvestinių finansinių priemonių, taip pat tarpininkavimo nurodytuose sandoriuose ir kitos tiesiogiai su nurodytais sandoriais susijusios paslaugos (emisijos organizavimas, vykdymas, registravimas ir kt.). Šios dalies nuostatos netaikomos:

1) sandoriams dėl vertybinių popierių, patvirtinančių kokias nors teises į nekilnojamuosius pagal prigimtį daiktus;

2) sandoriams dėl vertybinių popierių (išskyrus nurodytuosius šio Įstatymo 111 straipsnyje), patvirtinančių nuosavybės teisę į prekes, nenurodytas šios dalies 1 punkte;

3) sandoriams dėl vertybinių popierių, patvirtinančių teisę ar pareigą įsigyti ar perleisti vertybinius popierius, nurodytus šios dalies 2 punkte;

4) vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių saugojimo paslaugoms;

5) vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių portfelio valdymo, konsultavimo investavimo į vertybinius popierius ir (arba) išvestines finansines priemones klausimais, taip pat vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių rinkos tyrimo paslaugoms.

6. PVM neapmokestinamos investicinių kintamojo kapitalo bendrovių, investicinių fondų ir pensijų fondų turto ir (arba) pensijų programų turto valdymo paslaugos.

7. Apmokestinamasis asmuo, teikiantis šio straipsnio 1–4 dalyse nurodytas paslaugas, turi teisę pasirinkti skaičiuoti PVM už šias paslaugas šio Įstatymo nustatyta tvarka, jeigu pirkėjas (klientas) yra PVM mokėtojas.

8. Detalų šio straipsnio 1–4 dalyse nurodytų paslaugų sąrašą nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1209](#), 2002-11-28, *Žin.*, 2002, Nr. 117-5243 (2002-12-11), įsigalioja nuo 2003-01-01

29 straipsnis. Specialūs ženklai

PVM neapmokestinami pašto mokes ženklai ir kiti Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintame sąraše nurodyti specialūs ženklai, kurie parduodami už jų nominalią vertę. Ši nuostata taikoma tik tiems pašto mokes ženkams, kurie Lietuvos Respublikoje gali būti naudojami apmokėjimui už suteiktą pašto paslaugą patvirtinti.

30 straipsnis. Azartiniai lošimai ir loterijos

PVM neapmokestinamas įmokų, lygių loterijos bilietų (kortelių) nominaliai vertei, surinkimas iš loterijų dalyvių, taip pat įmokų surinkimas iš azartinių žaidimų dalyvių, neatsižvelgiant į tai, ar sumos įmokėjimas turi būti patvirtinamas išduodant žaidimo dalyviui žetoną, kortelę ar kt., ar ne.

31 straipsnis. Nekilnojamųjų pagal prigimtį daiktų nuoma

1. PVM neapmokestinama gyvenamųjų patalpų nuoma, išskyrus:

1) viešbučių, motelių, kempingų ir panašios paskirties įstaigų teikiamas apgyvendinimo paslaugas;

2) šios dalies 1 punkte nenurodytą gyvenamųjų patalpų nuomą, kurios laikotarpis ne ilgesnis kaip 2 mėnesiai;

3) gyvenamųjų patalpų nuomą, kai pagal sandorio ar kelių tarpusavyje susijusių sandorių sąlygas nuomininkui ar trečiajai šaliai ne vėliau kaip pasibaigus nuomos laikotarpiui ir (arba) įmokėjus paskutinę įmoką gali pereiti nuosavybės teisė į nuomojamas patalpas. Šio punkto nuostatos taikomos tik tais atvejais, kai šis sandoris (sandoriai) sudaryti dėl patalpų, kurios jų perdavimo naudotis momentu yra naujame pastate ar statinyje arba naujoje pastato ar statinio dalyje, kaip tai apibrėžta 32 straipsnyje.

2. PVM neapmokestinama kitų, negu gyvenamosios patalpos, nekilnojamųjų pagal prigimtį daiktų nuoma, išskyrus:

1) bet kokių transporto priemonių (įskaitant orlaivius, laivus, geležinkelio riedmenis) stovėjimo, saugojimo aikštelių, garažų ar kitų panašios paskirties nekilnojamųjų pagal prigimtį daiktų nuomą;

2) bet kokių įrengimų (įskaitant seifo kameras), atitinkančių nekilnojamojo pagal prigimtį daikto sąvoką nuomą;

3) nekilnojamųjų pagal prigimtį daiktų nuomą, kai pagal sandorio ar kelių tarpusavyje susijusių sandorių sąlygas nuomininkui ar trečiajai šaliai ne vėliau kaip pasibaigus nuomos laikotarpiui ir (arba) įmokėjus paskutinę įmoką gali pereiti nuosavybės teisė į nuomojamą daiktą. Šio punkto nuostatos taikomos tik tais atvejais, kai šis sandoris (sandoriai) sudaryti dėl daikto, kuris jo perdavimo naudotis momentu atitinka naujo pastato ar statinio arba naujos pastato ar statinio dalies sąvoką, kaip tai apibrėžta 32 straipsnyje.

3. Apmokestinamasis asmuo turi teisę pasirinkti už nekilnojamojo pagal prigimtį daikto nuomą, kuri pagal šio straipsnio 1 arba 2 dalį PVM neapmokestinama, skaičiuoti PVM šiame Įstatyme nustatyta tvarka, tačiau tik tuo atveju, jeigu daiktas nuomojamas PVM mokėtojui.

4. Nekilnojamojo pagal prigimtį daikto nuomos sutarties nutraukimas už atlygį PVM neapmokestinamas, jeigu to daikto nuoma buvo neapmokestinama PVM.

32 straipsnis. Nekilnojamųjų pagal prigimtį daiktų pardavimas ar kitoks perdavimas

1. PVM neapmokestinamas pastatų, statinių ar jų dalių (išskyrus naujus pastatus ir statinius, naujas pastatų ir statinių dalis) pardavimas ar kitoks perdavimas, kai pagal sandorio sąlygas asmuo, kuriam toks daiktas perduodamas, arba trečioji šalis įgyja teisę disponuoti juo kaip jo savininkas. Laikoma, kad:

1) naujas pastatas ar statinys – tai nebaigtas pastatas ar statinys, taip pat baigtas pastatas ar statinys – 24 mėnesius po jo užbaigimo (pripažinimo tinkamu naudoti) arba esminio pagerinimo;

2) nauja pastato ar statinio dalis – tai naujo pastato ar statinio, kaip jis apibrėžtas šios dalies 1 punkte, dalis, taip pat naujai pastatyta nenaujo pastato ar statinio dalis – 24 mėnesius po jos užbaigimo.

2. PVM neapmokestinamas žemės pardavimas ar kitoks perdavimas, kai pagal sandorio sąlygas asmuo, kuriam tokia žemė perduodama, arba trečioji šalis įgyja teisę disponuoti ja kaip jos savininkas, išskyrus žemę, perduodamą kartu su naujais pastatais ar statiniais ar jų dalimis, taip pat žemę statyboms. Žemė statyboms šiame straipsnyje laikomas žemės sklypas, kuris yra skirtas statybai, neatsižvelgiant į tai, ar tame sklype atlikti kokie nors tvarkymo darbai, ar ne.

3. Apmokestinamasis asmuo turi teisę pasirinkti už nekilnojamąjį pagal prigimtį daiktą, kuris PVM neapmokestinamas pagal šio straipsnio 1 arba 2 dalį, PVM skaičiuoti šio Įstatymo nustatyta tvarka, tačiau tik tuo atveju, jeigu daiktas parduodamas ar kitaip perduodamas PVM mokėtojui.

33 straipsnis. Ypatingi atvejai, kai prekių tiekimas ir paslaugų teikimas PVM neapmokestinami

1. PVM neapmokestinamas prekių tiekimas, kai jokia jų pirkimo ir (arba) importo PVM dalis nebuvo PVM mokėtojo atskaityta, kadangi:

1) jos buvo PVM mokėtojo įsigytos arba importuotos veiklai, kuriai naudoti skirtų prekių pirkimo ir (arba) importo PVM pagal šį Įstatymą negali būti atskaitomas, arba

2) jų pirkimo ir (arba) importo PVM negali būti atskaitomas pagal šio Įstatymo 62 straipsnio 2 dalies nuostatas.

2. Šio Įstatymo XII skyriaus ketvirtajame skirsnyje nustatyti kiti atvejai, kai tiekiamos prekės ir teikiamos paslaugos PVM neapmokestinamos.

V SKYRIUS ATVEJAI, KAI IMPORTUOJAMOS PREKĖS NEAPMOKESTINAMOS IMPORTO PVM

34 straipsnis. Prekių, kurių tiekimas šalies teritorijoje neapmokestinamas PVM, importas

Importo PVM neapmokestinamos importuojamos prekės, jeigu jų tiekimas šalies teritorijoje pagal šio Įstatymo nuostatas būtų visais atvejais neapmokestinamas PVM.

35 straipsnis. Prekės, kurių importas PVM neapmokestinamas pagal Muitinės kodeksą

Importo PVM neapmokestinamos importuojamos prekės, kurios pagal Muitinės kodekso nuostatas neapmokestinamos importo mokesčiais.

36 straipsnis. Diplomatinėms atstovybėms, konsulinėms įstaigoms bei tarptautinių organizacijų atstovybėms, taip pat šių atstovybių ir įstaigų personalui ir jo šeimos nariams skirtos prekės

1. Importo PVM neapmokestinamos prekės, įvežamos užsienio valstybių diplomatinėms atstovybėms ar konsulinėms įstaigoms oficialiai veiklai. Importo PVM taip pat neapmokestinamos

įvežamos prekės, skirtos šių atstovybių ir įstaigų diplomatinio personalo narių, konsulinių pareigūnų, administracinio techninio personalo narių ir kartu gyvenančių jų šeimų narių asmeniniam naudojimui ir (arba) įsikūrimui, jeigu šie asmenys nėra Lietuvos Respublikos piliečiai, o jų nuolatinė gyvenamoji vieta nėra Lietuvos Respublika.

2. Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse numatytais atvejais importo PVM neapmokestinamos prekės, įvežamoms tarptautinių organizacijų atstovybių oficialiai veiklai, taip pat įvežamos prekės, skirtos šių atstovybių diplomatinio personalo narių, administracinio techninio personalo narių ir kartu gyvenančių jų šeimų narių asmeniniam naudojimui ir (arba) įsikūrimui, jeigu šie asmenys nėra Lietuvos Respublikos piliečiai, o jų nuolatinė gyvenamoji vieta nėra Lietuvos Respublika.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatų taikymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

37 straipsnis. Keleivių atgabenamos prekės

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytais atvejais ir tvarka importo PVM neapmokestinamos keleivių atgabenamos prekės, jeigu jos neviršija Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų kiekių, kuriuos keleiviams leista įsivežti be importo mokesčių.

38 straipsnis. Importuojamas auksas

Importo PVM neapmokestinamas Lietuvos banko importuojamas auksas.

39 straipsnis. Prekės, įsigytos iš techninės pagalbos lėšų

1. Importo PVM neapmokestinamos importuojamos prekės, įsigytos iš techninės pagalbos lėšų, taip pat lėšų, gautų pagal Lietuvos Respublikos tarptautinę sutartį, kurioje numatyta, kad pagal sutartį suteikiamos lėšos negali būti naudojamos PVM mokėti.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatų įgyvendinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

40 straipsnis. Ypatingi atvejai, kai importuojamos prekės neapmokestinamos importo PVM

1. Importo PVM neapmokestinami:

1) nuolatinę gyvenamąją vietą keičiančių ir persikeliančių iš kitos valstybės į Lietuvos Respubliką fizinių asmenų asmeniniai daiktai;

2) fizinių asmenų, dėl vedybų persikeliančių iš kitos valstybės į Lietuvos Respubliką, daiktai (kraitis, namų apyvokos daiktai), taip pat vedybų proga gautos dovanos;

3) importuojami paveldėti daiktai;

4) asmenų, kurie mokosi, drabužiai, mokymosi reikmenys ir kiti jų kambariui apstatyti reikalingi daiktai;

5) žemės ūkio produktai, importuojami Lietuvos Respublikoje įsikūrusių žemės ūkio produkcijos gamintojų, kurie juos gavo (išaugino) savo naudojamuose sklypuose, esančiuose užsienio valstybėje, kuri ribojasi su Lietuvos Respublika;

6) sėklos, trąšos ir dirvai bei derliui apdoroti skirti produktai, importuojami žemės ūkio produkcijos gamintojų, kurių pagrindinė veiklos vieta yra užsienio valstybėje, kuri ribojasi su Lietuvos Respublika, įvežami naudoti savo naudojamuose sklypuose, esančiuose Lietuvos Respublikoje;

7) bandomieji gyvūnai ir moksliniams tyrimams skirtos biologinės bei cheminės medžiagos;

8) žmogaus kilmės terapinės medžiagos ir kraujo grupių bei audinių tipų nustatymo reagentai, motinos pienas;

9) tarptautiniuose sporto renginiuose naudojami vaistai ir vaistinės medžiagos;

10) parama;

11) garbės apdovanojimai;

12) ryšium su tarptautiniais santykiais gautos dovanos ir dovanoti skirti daiktai (daiktai, kuriuos nuo priimančios valstybės institucijų kaip dovaną gavo toje valstybėje oficialaus vizito lankęsi asmenys, taip pat daiktai, kuriuos įveža oficialaus vizito atvykstantys užsienio valstybių institucijų ar tarptautinių organizacijų atstovai ir kurie yra skirti dovanoti Lietuvos Respublikos

institucijoms, bei daiktai, atsiunčiami užsienio valstybių ar tarptautinių institucijų, kaip draugystės ir geros valios išraiška);

13) užsienio valstybių vadovams, viešintiems Lietuvos Respublikoje, naudotis skirti daiktai;

14) prekybos skatinimo tikslams importuojami daiktai (nedidelės vertės prekių pavyzdžiai, spaudiniai ir reklaminė medžiaga, mugėse ar panašiuose renginiuose naudojami ar suvartojami daiktai);

15) ištyrimui, analizei ar bandymui importuojami daiktai;

16) siuntos autorių teises ir pramonines bei komercines patentų teises ginančioms organizacijoms (su pramoninės nuosavybės objektais susiję dokumentai, paraiškos dėl jų įregistravimo ir kt.);

17) turizmo informacinė literatūra;

18) įvairūs dokumentai ir informacijai ar vaizdai perduoti naudojamos laikmenos;

19) medžiagos, reikalingos prekių apsaugai jų sandėliavimo ir transportavimo metu;

20) kraikas ir pašarai, reikalingi gyvūnams jų pervežimo metu;

21) kuras ir tepalai, esantys automobilių transporto priemonėse, reikalingi tų priemonių eksploatavimui;

22) karo, genocido ir okupacinių režimų represijų aukų paminklų, memorialų ir kapinių statybai, priežiūrai ir puošimui skirtos medžiagos;

23) karstai bei laidojimo urnos su mirusiųjų palaikais ir laidojimo puošalai;

24) siuntmenos, kurių muitinė vertė neviršija 75 litų ir kuriose nėra etilo alkoholio, alkoholinių gėrimų, apdoroto tabako ir etilo alkoholio turinčių skystų parfumerijos, kosmetikos, tualetinių preparatų.

2. Konkrečias šio straipsnio 1 dalies nuostatų taikymo sąlygas, tvarką ir apribojimus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

3. Importo PVM neapmokestinamos prekės, įvežamos užsienio valstybių kariuomenių vienetų laikantis Lietuvos Respublikos tarptautinių operacijų, karinių pratybų ir kitų renginių įstatymo nuostatų.

4. Importo PVM neapmokestinami importuojami laivai ir orlaiviai, nurodyti šio Įstatymo 43 straipsnio 1 ir 2 dalyse (išskyrus orlaivius, skirtus naudoti asmeniniams poreikiams), juose esančios įprastinė ir būtina įranga bei atsarginės dalys.

5. Importo PVM neapmokestinamos prekės, atsiunčiamos nedidelės vertės nekomercinio pobūdžio siuntmenose (dokumentų siuntose, pašto siuntose ar pašto siuntiniuose). Siuntmena laikoma nedidelės vertės, jeigu jos muitinė vertė neviršija 160 litų. Siuntmena laikoma nekomercinio pobūdžio, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos:

1) siuntmenos gavėjas – fizinis asmuo;

2) siuntmeną sudarantys daiktai yra akivaizdžiai skirti gavėjo ar jo šeimos narių asmeninims poreikiams tenkinti, t.y. nei prekių kiekis, nei jų pobūdis nesudaro prielaidos manyti, jog šie daiktai skirti ekonominei veiklai;

3) siuntmenos gavėjas siuntmeną iš siuntėjo gauna neatlygintinai;

4) siuntmenoje nėra prekių, kurios pagal Lietuvos Respublikos akcizų įstatymą yra akcizų objektas.

6. Šio Įstatymo XII skyriaus ketvirtajame skirsnyje yra nustatyti ir kiti atvejai, kai importuojamos prekės importo PVM neapmokestinamos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1300](#), 2003-01-21, *Žin.*, 2003, Nr. 13-476 (2003-02-05)

VI SKYRIUS

ATVEJAI, KAI PREKIŲ TIEKIMUI IR PASLAUGŲ TEIKIMUI TAIKOMAS 0 PROCENTŲ PVM TARIFAS

41 straipsnis. Prekių eksportas

1. Jeigu šiame skyriuje nenustatyta kitaip, tiekiamos prekės apmokestinamos taikant 0 procentų PVM tarifą, jeigu jos eksportuotos.

2. Taikant 0 procentų PVM tarifą taip pat apmokestinamos tiekiamos prekės, kai jos:

1) eksportuojamos ir yra įvežtos į laisvąją zoną arba padėtos į laisvąjį sandėlį;

- 2) eksportuojamos ir yra pateiktos laikinam saugojimui muitinės prižiūrimose prekių laikino saugojimo vietose;
- 3) pateiktos į neapmuitinamas parduotuves.

42 straipsnis. Keleivių išgabenamos prekės

1. Taikant 0 procentų PVM tarifą apmokestinamos asmenų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta nėra Lietuvos Respublika (toliau šiam straipsnyje – užsienio keleivis), išgabenamos Lietuvos Respublikoje įsigytos prekės, kurių vertė viršija Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytą minimalią ribą. Užsienio keleivis privalo įrodyti, kad jo nuolatinė gyvenamoji vieta nėra Lietuvos Respublika, pateikdamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytos rūšies dokumentą.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos įgyvendinamos grąžinant nurodytiesiems užsienio keleiviams PVM sumą, kurią jie sumokėjo už Lietuvos Respublikoje įsigytas ir išgabenamas prekes. Šių nuostatų taikymo tvarką ir atvejus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

43 straipsnis. Laivai ir orlaiviai

1. Taikant 0 procentų PVM tarifą apmokestinamas tiekimas, priežiūra, remontas ir (arba) pertvarkymas (modernizavimas), taip pat nuoma:

1) jūrų laivų, skirtų keleiviams ir (arba) kroviniams vežti tarptautiniais maršrutais ir (arba) kitokioms paslaugoms už atlygį teikti;

2) jūrų žvejybos laivų;

3) laivų, skirtų paieškos ir gelbėjimo darbams jūroje.

2. Taikant 0 procentų PVM tarifą apmokestinamas orlaivių tiekimas ar nuoma, jeigu orlaiviai tiekiami ar nuomojami apmokestinamiesiems asmenims, daugiau kaip pusę pajamų per metus gaunantiems iš keleivių ir (arba) krovinių vežimo už atlyginimą oro transportu tarptautiniais maršrutais, taip pat tarptautiniais maršrutais skrendančių orlaivių (išskyrus tokiais maršrutais skrendančius orlaivius, naudojamus asmeniniams poreikiams) priežiūra ir remontas.

3. Taikant 0 procentų PVM tarifą apmokestinamas įprastinės ir būtinės šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytiems laivams ir orlaiviams įrangos tiekimas ir montavimas į tokius laivus ir orlaivius, jau įmontuotos tokios įrangos remontas ir priežiūra, taip pat atsarginių dalių tiekimas į nurodytus laivus ir orlaivius. Šios dalies nuostatos netaikomos, jei orlaiviai naudojami asmeniniams poreikiams.

4. Taikant 0 procentų PVM tarifą taip pat apmokestinamos:

1) šio straipsnio 1 dalyje nurodytų laivų aptarnavimo paslaugos, už kurias nustatytos jūrų uosto rinkliavos, taip pat kitos šių laivų tiesioginio aptarnavimo paslaugos;

2) tarptautiniais maršrutais skrendančių orlaivių aptarnavimo paslaugos, už kurias nustatytos oro uostų rinkliavos ar oro navigacijos rinkliavos, taip pat kitos šių orlaivių tiesioginio aptarnavimo paslaugos. Šio punkto nuostatos netaikomos, jei orlaiviai naudojami asmeniniams poreikiams.

44 straipsnis. Laivų ir orlaivių atsargos

1. Taikant 0 procentų PVM tarifą apmokestinamas prekių tiekimas, kai jos tiekiamos kaip atsargos į šio Įstatymo 43 straipsnio 1 dalyje nurodytus laivus, taip pat į iš šalies teritorijos išplaukiančius karo laivus.

2. Taikant 0 procentų PVM tarifą apmokestinamas prekių tiekimas, kai jos tiekiamos kaip atsargos į tarptautiniais maršrutais skrendančius orlaivius (išskyrus tokiais maršrutais skrendančius orlaivius, naudojamus asmeniniams poreikiams).

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytomis atsargomis laikomos prekės (maisto produktai ir kitos), skirtos keleiviams ir (arba) įgulos nariams naudoti nurodytuose laivuose ar orlaiviuose, taip pat degalai (variklių kuras) ir tepalai. Atsargų tiekimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

45 straipsnis. Vežimo paslaugos ir susiję sandoriai

1. Taikant 0 procentų PVM tarifą apmokestinamas eksportuojamų ir tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją gabenamų prekių vežimas, taip pat bet kokios su tuo tiesiogiai susijusios papildomos paslaugos.

2. Taikant 0 procentų PVM tarifą apmokestinamas importuojamų prekių vežimas, taip pat bet kokios su tuo tiesiogiai susijusios papildomos vežimo ir atstovavimo (agento) paslaugos, jeigu nurodytos vežimo ir kitos paslaugos:

1) susijusios su importuojamų prekių atgabenimu į pirmąją paskirties vietą Lietuvos Respublikos muitų teritorijoje, kaip tai apibrėžta šio Įstatymo 15 straipsnio 13 dalies 2 punkte, ir (arba)

2) susijusios su prekių gabenimu iš pirmosios paskirties vietos į kitą paskirties vietą Lietuvos Respublikos muitų teritorijoje, jeigu ši vieta žinoma apmokestinimo (importo skolos atsiradimo) momentu.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatos ta pačia tvarka taikomos ir prekių, sudarančių pašto siuntinius, atsiunčiamus į Lietuvos Respubliką, išsiunčiamus iš jos arba vežamus per Lietuvos Respublikos teritoriją tranzitu, vežimui ir susijusioms papildomoms paslaugoms.

4. Taikant 0 procentų PVM tarifą apmokestinamas TIR ir ATA knygių išdavimas.

5. Taikant 0 procentų PVM tarifą apmokestinamas keleivių vežimas tarptautiniais oro ir vandens maršrutais, taip pat šių keleivių bagažo vežimas.

46 straipsnis. Draudimo ir finansinės paslaugos, susijusios su prekių eksportu

Taikant 0 procentų PVM tarifą apmokestinamos draudimo paslaugos, taip pat finansinių garantijų ir laidavimų teikimas, kai šias paslaugas teikia draudimo įmonės, bankai ar kitos kredito įstaigos, o šios draudimo paslaugos ar finansinių garantijų ir laidavimų teikimas tiesiogiai susijęs su prekių, nenurodytų šio Įstatymo IV skyriuje, eksportu.

47 straipsnis. Diplomatinėms atstovybėms, konsulinėms įstaigoms bei tarptautinių organizacijų atstovybėms, taip pat šių atstovybių ir įstaigų personalui ir jo šeimoms nariams skirtos prekės ir paslaugos

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintame sąraše nurodytos užsienio valstybių diplomatinėms atstovybėms ar konsulinėms įstaigoms tiekiamos prekės ir (arba) teikiamos paslaugos, skirtos oficialiai šių atstovybių ar įstaigų veiklai, apmokestinamos taikant 0 procentų PVM tarifą. Taikant 0 procentų PVM tarifą taip pat apmokestinamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintame sąraše nurodytos šių atstovybių ar įstaigų diplomatinio personalo narių, konsulinių pareigūnų, administracinio techninio personalo narių ir kartu gyvenančių jų šeimų narių asmeniniam naudojimui tiekiamos prekės ir teikiamos paslaugos, jeigu šie asmenys nėra Lietuvos Respublikos piliečiai, o jų nuolatinė gyvenamoji vieta nėra Lietuvos Respublika.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos *mutatis mutandis* taikomos ir tarptautinių organizacijų atstovybėms, taip pat tų atstovybių diplomatinio personalo nariams, administracinio techninio personalo nariams ir kartu gyvenantiems jų šeimų nariams, jeigu tai numatyta Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatos įgyvendinamos grąžinant PVM, kuris buvo minėtose dalyse nurodytų atstovybių ar įstaigų, taip pat jų diplomatinio personalo narių, konsulinių pareigūnų, administracinio techninio personalo narių ir (arba) jų šeimų narių sumokėtas įsigyjant 1 ir 2 dalyse nurodytas prekes ir (arba) paslaugas. Šių nuostatų taikymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

4. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos taikomos pariteto pagrindais. Jeigu Lietuvos Respublikos diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai užsienio valstybėje taikoma PVM (ar jam prilygintino mokesčio) grąžinimo tvarka (prekių, už kurias grąžinamas mokestis, sąrašas; grąžinamos mokesčio sumos dydis per metus ir kt.) yra nepalankesnė arba palankesnė už tvarką, taikomą tos valstybės diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai Lietuvos Respublikoje, Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija turi teisę nustatyti tos valstybės diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai Lietuvos Respublikoje taikomą atitinkamai nepalankesnę arba palankesnę PVM grąžinimo tvarką.

5. Šio straipsnio nuostatos taikomos ir užsienio valstybių karinių pajėgų Lietuvos Respublikoje įsigyjamoms prekėms ir paslaugoms Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka ir atvejais.

48 straipsnis. Aukso tiekimas Lietuvos bankui

Taikant 0 procentų PVM tarifą apmokestinamas Lietuvos bankui tiekiamas auksas.

49 straipsnis. Prekės ir paslaugos, įsigyjamos iš tam tikrų lėšų

1. Taikant 0 procentų PVM tarifą apmokestinamos prekės ir (arba) paslaugos, kai jos įsigyjamos iš techninės pagalbos lėšų, taip pat lėšų, gautų pagal Lietuvos Respublikos tarptautinę sutartį, kurioje numatyta, kad pagal sutartį suteikiamos lėšos negali būti naudojamos PVM mokėti.

2. Šios straipsnio 1 dalies nuostatų įgyvendinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

50 straipsnis. Prekės, tiekiamos paramos gavėjams

1. Taikant 0 procentų PVM tarifą apmokestinamos prekės, tiekiamos Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatyme nurodytiems Lietuvos Respublikoje įregistruotiems paramos gavėjams, jeigu šios prekės minėtų paramos gavėjų kaip parama išgabenamos užsienyje veikiančioms organizacijoms, pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą galinčioms būti paramos gavėjais.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos nuostatos įgyvendinamos grąžinant Lietuvos Respublikoje įregistruotiems paramos gavėjams PVM sumą, kurią jie sumokėjo už įsigytas ir išgabentas į užsienį prekes. Šių nuostatų taikymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

51 straipsnis. Kilnojamųjų daiktų aptarnavimas

Taikant 0 procentų PVM tarifą apmokestinamos kilnojamųjų daiktų aptarnavimo paslaugos, teikiamos užsienyje įsikūrusiam paslaugų pirkėjui (klientui), jeigu šie daiktai taikant laikinojo įvežimo perdirbti procedūrą buvo įvežti tokiam aptarnavimui atlikti, o vėliau jie ar daiktai, gauti atlikus aptarnavimo operacijas, bus išgabenti iš šalies teritorijos. Jeigu užbaigus laikinojo įvežimo perdirbti procedūrą paaiškėja, kad daiktai nebus išgabenti iš šalies teritorijos, PVM už suteiktas aptarnavimo paslaugas perskaičiuojamas taikant standartinį PVM tarifą arba lengvatinį PVM tarifą, jeigu jis nustatytas.

52 straipsnis. Atstovavimas šiame skyriuje nurodytuose sandoriuose ir sandoriai už Lietuvos Respublikos ribų

1. Taikant 0 procentų PVM tarifą apmokestinamos atstovavimo (agento) paslaugos, kai kito vardu ir sąskaita dalyvaujama:

1) prekių tiekimo arba paslaugų teikimo sandoryje, kuriam pagal šio Įstatymo 41–51 straipsnių nuostatas taikomas 0 procentų PVM tarifas, arba

2) prekių tiekimo ar paslaugų teikimo sandoryje, kai pagal šio Įstatymo nuostatas laikoma, kad tas prekių tiekimas arba paslaugų teikimas įvyko už šalies teritorijos ribų.

2. Atvejai, kai dėl sandorių už šalies teritorijos ribų 0 procentų PVM tarifas taikomas kelionių organizatorių paslaugoms, nustatyti šio Įstatymo 104 straipsnyje.

53 straipsnis. Muitinės prižiūrimų prekių tiekimas šalies teritorijoje

1. Taikant 0 procentų PVM tarifą apmokestinamas tokių muitinės prižiūrimų prekių tiekimas:

1) prekių, kurios turi būti pateiktos muitinės sankcionuotiems veiksams įforminti;

2) muitinės prižiūrimose laikino prekių saugojimo vietose laikinai saugomų prekių;

3) prekių, įvežtų į laisvąją zoną arba padėtų į laisvąjį sandėlį;

4) prekių, kurioms įforminta laikinojo įvežimo, laikinojo įvežimo perdirbti, muitinio sandėliavimo, muitinės prižiūrimo perdirbimo arba muitinio tranzito procedūra;

5) prekių tiekimas į neapmuitinamas parduotuves.

2. Taikant 0 procentų PVM tarifą apmokestinamos atstovavimo (agento) paslaugos, kai kito vardu ir sąskaita dalyvaujama šio straipsnio 1 dalyje nurodytuose prekių tiekimo sandoriuose.

3. Jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodytos muitinės prižiūrimos prekės pradedamos vartoti arba prarandamos ir už šias prekes pagal Muitinės kodekso nuostatas neatsiras importo skola muitinei, prekes vartojantis (suvartojęs) arba praradęs apmokestinamasis asmuo privalo apskaičiuoti už jas PVM taikydamas standartinį PVM tarifą arba lengvatinį PVM tarifą, jeigu jis nustatytas, ir sumokėti jį į biudžetą, išskyrus tuos atvejus, kai:

1) prekės prarastos dėl *force majeure* arba nusikalstamos trečiųjų asmenų veikos ir tai įrodyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, arba

2) vartojamos (suvartotos) tokios prekės ir tokiu būdu, kad jų pirkimo arba importo PVM, jeigu šios prekės būtų jas pradėjusio vartoti (suvartojusio) apmokestinamojo asmens įsigytos arba importuotos, pagal šio Įstatymo nuostatas galėtų būti įtrauktas į PVM atskaitą arba susigrąžintas pagal šio Įstatymo XIII skyriaus nuostatas.

54 straipsnis. Prekės ir paslaugos, susijusios su eksportui (reeksportui) skirtų prekių gamyba

1. Taikant 0 procentų PVM tarifą gali būti apmokestinamos prekės, tiekiamos užsienio apmokestinamajam asmeniui, sudariusiam sandorį su kitu Lietuvos Respublikos apmokestinamuoju asmeniu, sunaudojančiu šias užsienio apmokestinamajam asmeniui priklausančias prekes eksportui (reeksportui) skirtoms prekėms gaminti, taip pat užsienio apmokestinamajam asmeniui teikiamos paslaugos, kai naudojant jam priklausančias prekes gaminamos eksportui (reeksportui) skirtos prekės. Jeigu paaiškėja, kad prekės nebus eksportuotos (reeksportuotos), PVM už suteiktas paslaugas perskaičiuojamas taikant standartinį PVM tarifą arba lengvatinį PVM tarifą, jeigu jis nustatytas.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos taikomos tik tuo atveju, jeigu už tiekiamas prekes ir teikiamas paslaugas apmoka užsienio apmokestinamasis asmuo neatsižvelgiant į tai, ar apmokama tiesiogiai ar per sandorį dėl prekių eksportui (reeksportui) skirtų prekių gamybos su juo sudariusį PVM mokėtoją. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija turi teisę nustatyti papildomas šio straipsnio 1 dalies nuostatų taikymo sąlygas ir apribojimus.

55 straipsnis. Prekės, kurių tiekimas šalies teritorijoje neapmokestinamas PVM

0 procentų PVM tarifas prekėms, kurių tiekimas šalies teritorijoje pagal šio Įstatymo nuostatas būtų visais atvejais neapmokestinamas PVM, negali būti taikomas.

56 straipsnis. 0 procentų PVM tarifo pritaikymo pagrįstumo įrodymas

1. PVM mokėtojas, pritaikęs 0 procentų PVM tarifą eksportuotoms prekėms, privalo turėti dokumentus, įrodančius, kad eksportuotos prekės pripažintos išgabentomis iš Lietuvos Respublikos muitų teritorijos. Šių dokumentų išdavimo ar įforminimo tvarką ir terminus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

2. PVM mokėtojas, pritaikęs 0 procentų PVM tarifą 41 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais, privalo turėti atitinkamus muitinės dokumentus, įrodančius eksportuojamų prekių pateikimą saugoti muitinės prižiūrime laikino prekių saugojimo vietoje, įvežimą į laisvąją zoną, padėjimą į laisvąjį sandėlį ar patiekimą į neapmuitinamą parduotuvę.

3. Kitais šiame skyriuje nurodytais atvejais pritaikęs 0 procentų PVM tarifą, PVM mokėtojas privalo turėti dokumentus, įrodančius, kad įvyko šiame skyriuje nurodytas prekių tiekimo arba paslaugų teikimo sandoris.

4. Nepaisant kitų šio straipsnio nuostatų, mokesčio administratorius Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka turi teisę pareikalausti pateikti ir kitus papildomus įrodymus 0 procentų PVM tarifo pritaikymo pagrįstumui įvertinti. Jeigu PVM mokėtojas negali įrodyti, kad prekių tiekimui arba paslaugų teikimui 0 procentų PVM tarifas pritaikytas pagrįstai, toks prekių tiekimas arba paslaugų teikimas apmokestinamas taikant standartinį PVM tarifą arba lengvatinį PVM tarifą, jeigu jis šioms prekėms arba paslaugoms nustatytas.

5. Nepaisant kitų šio straipsnio nuostatų, mokesčio administratorius turi teisę savo iniciatyva pats ar per tam įgaliotas teisėsaugos institucijas surinkti papildomus įrodymus 0 procentų PVM tarifo pritaikymo pagrįstumui įvertinti. Gavus įrodymų, kad prekių tiekimui ar paslaugų teikimui 0 procentų PVM tarifas pritaikytas nepagrįstai, toks prekių tiekimas ar paslaugų teikimas apmokestinamas taikant standartinį PVM tarifą arba lengvatinį PVM tarifą, jeigu jis šioms prekėms ar paslaugoms nustatytas.

VII SKYRIUS PVM ATSKAITA

57 straipsnis. Teisė į PVM atskaitą

1. Teisę į PVM atskaitą turi tik PVM mokėtojai.
2. Į PVM atskaitą laikantis šio skyriaus nuostatų gali būti traukiamas pirkimo ir (arba) importo PVM.
3. PVM mokėtojas gali nesinaudoti teise į PVM atskaitą.

58 straipsnis. Veikla, kuriai skirtų naudoti prekių ir (arba) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM gali būti atskaitomas

1. PVM mokėtojas turi teisę įtraukti į PVM atskaitą pirkimo ir (arba) importo PVM už įsigytas ir (arba) importuotas prekes ir (arba) paslaugas, jeigu šios prekės ir (arba) paslaugos skirtos naudoti tokiai šio PVM mokėtojo veiklai:

- 1) PVM apmokestinamam prekių tiekimui ir (arba) paslaugų teikimui;
- 2) prekių tiekimui ir (arba) paslaugų teikimui už šalies teritorijos ribų tuo atveju, kai toks prekių tiekimas ir (arba) paslaugų teikimas pagal šio Įstatymo nuostatas nebūtų neapmokestinamas PVM, jeigu jis vyktų šalies teritorijoje. Ši sąlyga netaikoma, jeigu už šalies teritorijos ribų suteiktos draudimo ir (arba) šio Įstatymo 28 straipsnyje nurodytos finansinės paslaugos.

2. Norėdamas į PVM atskaitą įtraukti prekių ir (arba) paslaugų, skirtų naudoti šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytoje veikloje, pirkimo ir (arba) importo PVM ar jo dalį, PVM mokėtojas privalo turėti dokumentus, įrodančius, kad prekių tiekimas ir (arba) paslaugų teikimas pagal šiame Įstatyme nustatytus kriterijus gali būti laikomas įvykusi už šalies teritorijos ribų. To neįrodžius, laikoma, kad prekių tiekimas ir (arba) paslaugų teikimas įvyko šalies teritorijoje.

3. Prekių tiekimas ar paslaugų teikimas, kuris pagal šio Įstatymo nuostatas PVM neapmokestinamas, netampa PVM apmokestinama veikla net ir tuo atveju, kai PVM mokėtojas už jį apskaičiuoja PVM, išskyrus tuos atvejus, kai šio Įstatymo nuostatos numato PVM mokėtojui tokio pasirinkimo teisę.

59 straipsnis. PVM atskaita mišrios veiklos atveju

1. Jeigu PVM mokėtojas vykdo ne tik šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytą veiklą, jis privalo įsigytų ir (arba) importuotų prekių ir (arba) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM paskirstyti (kiek tai įmanoma padaryti pagal apskaitos duomenis) šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytai veiklai ir kitai veiklai, atsižvelgdamas į tai, kokiai veiklai tos prekės ir (arba) paslaugos skirtos naudoti. Prekių ir (arba) paslaugų, skirtų naudoti tik šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytai veiklai, pirkimo ir (arba) importo PVM gali būti įtrauktas į PVM atskaitą.

2. Tas pirkimo ir (arba) importo PVM, kurio pagal apskaitos duomenis neįmanoma tiesiogiai priskirti nei šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytai, nei kitai veiklai, šioms dviem veiklos grupėms paskirstomas proporcingai, laikantis šio Įstatymo 60 straipsnyje nustatytos tvarkos.

60 straipsnis. Proporcingas pirkimo ir (arba) importo PVM paskirstymas

1. Šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytai veiklai priskiriama tokia šio Įstatymo 59 straipsnio 2 dalyje nurodyto pirkimo ir (arba) importo PVM dalis (procentais), kuri atitinka PVM mokėtojo iš šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodyto prekių tiekimo ir paslaugų teikimo gauto ar gautino atlygio (išskyrus patį PVM) dalį (procentais) visame PVM mokėtojo gautame ar gautiname atlygyje (išskyrus patį PVM) iš bet kokių prekių tiekimo ir paslaugų teikimo. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais atvejais ir tvarka apskaičiuojant šį santykį, prie PVM mokėtojo atlygio iš bet kokių prekių tiekimo ir paslaugų teikimo pridedamos ir jo gautų bei panaudotų subsidijų ar dotacijų sumos. Tačiau apskaičiuojant šį santykį, neatsižvelgiama į PVM mokėtojo atlygį:

- 1) iš ilgalaikio turto, naudoto PVM mokėtojo ekonominėje veikloje, tiekimo;
- 2) iš nekilnojamųjų pagal prigimtį daiktų tiekimo ir šio Įstatymo 28 straipsnyje nurodytų finansinių paslaugų teikimą tuo atveju, kai šie sandoriai yra atsitiktinio pobūdžio ir PVM mokėtojas įprastai nesiverčia tokios rūšies veikla.

2. Jeigu, PVM mokėtojo nuomone, šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytai veiklai tenkančios konkretaus ilgalaikio materialiojo turto vieneto pirkimo arba importo PVM dalies (procentais) nustatymas pagal šio straipsnio 1 dalyje nurodytą paskirstymo kriterijų neatspindėtų realaus šio turto panaudojimo, jis turi teisę kreiptis į vietos mokesčio administratorių su prašymu

leisti naudoti kitą paskirstymo kriterijų (pastatų, statinių – pagal faktinį jų ploto naudojimą; įrengimų – pagal jų pajėgumų naudojimą; ar kitą kriterijų, PVM mokėtojo nuomone, realiai atspindintį šio turto naudojimo proporcijas). Vietos mokesčio administratorius, išnagrinėjęs pateiktą prašymą ir PVM mokėtojo pateiktus apskaičiavimus, suteikia teisę taikyti PVM mokėtojo prašomą (ar jau pritaikytą) paskirstymo kriterijų, jeigu įsitikina, kad šis prašymas yra pagrįstas ir kad paskirstymo pagal šio straipsnio 1 dalyje nurodytą bei pagal PVM mokėtojo prašomą paskirstymo kriterijų rezultatai gerokai skiriasi PVM mokėtojo nenaudai, jeigu PVM mokėtojo prašomo paskirstymo kriterijaus taikymas netrukdytų PVM atskaitos pagrįstumo ir jos tikslinimo kontrolės. Kriterijus, pagal kurį buvo paskirstytas konkretaus ilgalaikio materialiojo turto vieneto pirkimo arba importo PVM, vėliau negali būti pakeistas.

3. Pirkimo ir (arba) importo PVM už įsigytas ir (arba) importuotas prekes ir (arba) paslaugas, susijusias su mišriai veiklai naudojamu konkrečiu ilgalaikio materialiojo turto vienetu (jo eksploatavimas ir kt.), paskirstomas taikant tą patį paskirstymo kriterijų kaip ir paties turto vieneto pirkimo ir (arba) importo PVM.

4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir atvejais vietos mokesčio administratorius turi teisę nurodyti PVM mokėtojui, koks paskirstymo kriterijus turi būti naudojamas nustatant konkrečių įsigytų ir (arba) importuotų prekių ir (arba) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM dalį (procentais), tenkančią šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytai veiklai.

5. Skaičiuojant šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytai veiklai proporcingai tenkančią pirkimo ir (arba) importo PVM dalį (procentais), remiamasi atitinkamais praėjusių kalendorinių metų rodikliais, o jeigu praėjusių kalendorinių metų rodiklių nėra, – PVM mokėtojo prognozuojamais einamųjų kalendorinių metų rodikliais. Nustatyta dalis naudojama visus einamuosius kalendorinius metus. Kalendoriniams metams pasibaigus šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytai veiklai tenkanti pirkimo ir (arba) importo PVM dalis turi būti perskaičiuota atsižvelgiant į faktinius tų kalendorinių metų rodiklius ir PVM atskaita patikslinta pagal šio Įstatymo VIII skyriaus nuostatas.

6. Jeigu skaičiuojant šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytai veiklai tenkančią pirkimo ir (arba) importo PVM dalį (procentais) nustatoma, kad šiai veiklai tenka ne mažiau kaip 95 procentai proporcingai paskirstytino pirkimo ir (arba) importo PVM, laikoma, kad visas šis paskirstytinas pirkimo ir (arba) importo PVM tenka tik šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytai veiklai.

7. Šio straipsnio 1–6 dalyse nustatyta tvarka apskaičiuotas šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytai veiklai tenkantis pirkimo ir (arba) importo PVM gali būti įtraukiamas į PVM mokėtojo PVM atskaitą.

61 straipsnis. PVM atskaita už fizinio asmens įsigytą ilgalaikį materialųjį turtą

1. Fizinis asmuo, kuris yra PVM mokėtojas, įsigijęs arba importavęs ilgalaikį materialųjį turtą, turi teisę jį ar jo dalį priskirti savo ekonominei veiklai vykdyti. Ilgalaikio materialiojo turto ar jo dalies paskyrimas ekonominei veiklai vykdyti turi būti deklaruotas centrinio mokesčio administratoriaus nustatyta tvarka. Ekonominei veiklai vykdyti priskirto ilgalaikio materialiojo turto, taip pat su šiuo turtu susijusių kitų prekių ir (arba) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM dalis, kuri gali būti įtraukta į PVM atskaitą, nustatoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

2. Iki įregistravimo PVM mokėtoju fizinio asmens įsigytas ilgalaikis materialusis turtas ar jo dalis taip pat gali būti priskirta ekonominei veiklai vykdyti šio straipsnio 1 dalyje nurodyta tvarka. Su tokiu turtu susijusių kitų prekių ir (arba) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM dalis, kuri gali būti įtraukta į PVM atskaitą, nustatoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. Jokia paties tokio ilgalaikio materialiojo turto pirkimo arba importo PVM dalis negali būti įtraukta į PVM atskaitą.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija tvirtina ilgalaikio materialiojo turto rūšių, kurioms taikomos šio straipsnio nuostatos, sąrašą.

62 straipsnis. Neatskaitomas pirkimo ir importo PVM bei pirkimo ir importo PVM, kurio atskaita apribota

1. Įsigytų ir (arba) importuotų prekių ir (arba) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM, tiesiogiai ar proporcingai priskirtas kitai, negu nurodyta šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje, veiklai, negali būti atskaitomas, jeigu šio Įstatymo XII skyriuje nenustatyta kitaip.

2. Negali būti atskaitomas:

1) pirkimo ir (arba) importo PVM už pramogoms ir reprezentacijai skirtas prekes ir paslaugas, jeigu jų įsigijimo išlaidų pagal pelno (pajamų) apmokestinimą reglamentuojančius teisės aktus neleidžiama atimti iš gautų pajamų apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną (pajamas);

2) už kitą asmenį šio Įstatymo 15 straipsnio 7 dalies 2 punkte nurodytais atvejais sumokėtas pirkimo arba importo PVM;

3) pirkimo arba importo PVM už lengvąjį automobilį, skirtą vežti ne daugiau kaip 8 žmones (neskaičiuojant vairuotojo), arba nurodytos klasės automobilį, priskiriamą visureigių kategorijai, jeigu automobilis nebus tiekiamas arba išnuomojamas, taip pat juo nebus teikiamos keleivių vežimo už atlygį arba mokymo vairuoti paslaugos. Tie patys apribojimai taikomi atskaitant pirkimo PVM už nurodytų kategorijų automobilių nuomą. Šie apribojimai netaikomi tik nurodytų kategorijų automobiliams, jeigu jie pagal teisės aktus, reglamentuojančius transporto priemonių klasifikavimą ir kodavimą, priskiriami specialios paskirties transporto priemonėms;

4) pirkimo PVM už keleivių vežimo šios dalies 3 punkte nurodytų kategorijų automobiliais paslaugą, jeigu PVM mokėtojas nedalyvauja šios paslaugos teikimo sandoryje kaip neatsiskleidęs tarpininkas.

3. Šio Įstatymo XII skyriuje nustatyti ir kiti atvejai, kai prekių ir (arba) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM negali būti atskaitomas.

63 straipsnis. Iki įregistravimo PVM mokėtoju įsigytos ir (arba) importuotos prekės ir (arba) paslaugos

1. PVM mokėtojas turi teisę prekių ir (arba) paslaugų, įsigytų ir (arba) importuotų iki jo įregistravimo PVM mokėtoju dienos, pirkimo ir (arba) importo PVM, laikantis šio skyriaus nuostatų ir šiame straipsnyje nustatytų apribojimų, įtraukti į PVM atskaitą, jeigu jos bus naudojamos to PVM mokėtojo šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytai veiklai.

2. Į PVM atskaitą gali būti įtraukiama tik ta iki įregistravimo PVM mokėtoju įsigytų paslaugų, sudarančių PVM mokėtojo ilgalaikį nematerialųjį turtą, pirkimo PVM dalis, kuri atitinka iki įregistravimo PVM mokėtoju dar nenudėvėtą (neamortizuotą) to turto vertės dalį, apskaičiuotą vadovaujantis pelno (pajamų) apmokestinimą reglamentuojančiais teisės aktais.

3. Į PVM atskaitą gali būti įtraukiama kito, negu nurodytas šio straipsnio 4 dalyje, ilgalaikio materialiojo turto, įsigyto arba importuoto iki įregistravimo PVM mokėtoju, pirkimo arba importo PVM dalis, atitinkanti iki įregistravimo PVM mokėtoju dar nenudėvėtą (neamortizuotą) to turto vertės dalį, apskaičiuotą vadovaujantis pelno (pajamų) apmokestinimą reglamentuojančiais teisės aktais.

4. Iki įregistravimo PVM mokėtoju įsigyto arba importuoto ilgalaikio materialiojo turto, nurodyto šio Įstatymo 67 straipsnyje, pirkimo arba importo PVM dalis, atitinkanti metų skaičių, įregistravimo PVM mokėtoju dieną likusių iki šio Įstatymo 67 straipsnio 2 dalyje nurodyto 10 arba 5 metų termino pabaigos (šio termino pradžia laikoma tas kalendorinis mėnuo, kurį turtas įsigytas arba importuotas), gali būti traukiama į PVM atskaitą.

5. Šio straipsnio nuostatos netaikomos įsigytoms ir (arba) importuotoms prekėms ir (arba) paslaugoms, sunaudotoms iki įregistravimo PVM mokėtoju pasigamintam ilgalaikiam turtui (įskaitant iki įregistravimo PVM mokėtoju atliktus esminius pastatų (statinių) pagerinimus), taip pat fizinio asmens iki įregistravimo PVM mokėtoju įsigytam ilgalaikiam turtui.

6. Apmokestinamasis asmuo, kuris buvo pavėluotai įregistruotas PVM mokėtoju dėl savo kaltės (t. y. asmuo privalėjo pateikti prašymą įregistruoti jį PVM mokėtoju, tačiau to nustatyta tvarka nepadarė arba padarė pavėluotai, arba asmuo pateikė prašymą įregistruoti jį PVM mokėtoju, bet mokesčio administratoriaus sprendimu šiame Įstatyme ir jį įgyvendinančiuose teisės aktuose nustatytais pagrindais nebuvo juo įregistruotas), neturi teisės jokios iki įregistravimo dienos įsigytų ir (arba) importuotų prekių ir paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM dalies įtraukti į PVM atskaitą.

64 straipsnis. Dokumentai, kuriuose nurodytas PVM sumas galima įtraukti į PVM atskaitą

1. Pirkimo PVM gali būti įtraukiamas į PVM atskaitą tik tuo atveju, jeigu PVM mokėtojas turi PVM sąskaitą-faktūrą arba kitą šiame Įstatyme nurodytą apskaitos dokumentą, kuris nustatyta tvarka gali arba turi būti naudojamas prekių tiekimui ir (arba) paslaugų teikimui arba avansui įforminti (išskyrus kasos aparato kvitą, kuriame nurodytas pirkimo PVM įtraukiamas į PVM atskaitą laikantis šio straipsnio 3 dalies nuostatų, ir žemės ūkio produkcijos pirkimo kvitą, išrašytą žemės ūkio produkcijos, už kurią PVM apskaičiuojamas pagal specialią šio Įstatymo 14 straipsnio 9 dalyje nustatytą tvarką, tiekimui įforminti). Turimame apskaitos dokumente ši PVM suma turi būti išskirta, o PVM mokėtojas nurodytas prekių ir (arba) paslaugų pirkėju, jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip. Turimas apskaitos dokumentas privalo turėti visus šio Įstatymo ir kitų teisės aktų reikalaujamus rekvizitus, o šio dokumento blankas turi būti prekių tiekėjo (paslaugų teikėjo) įsigytas teisės aktų nustatyta tvarka ir atitikti teisės aktų reikalavimus, keliamus šiam blankui. Pirkimo PVM, šio Įstatymo 95 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuotą už iš užsienio apmokestinamųjų asmenų įsigytas prekes ir (arba) paslaugas, į PVM atskaitą galima įtraukti remiantis tame straipsnyje nurodytu dokumentu. Jeigu PVM mokėtojas buvo į PVM atskaitą įtraukęs pirkimo PVM nuo prekių tiekėjui arba paslaugų teikėjui sumokėtų avansų, tokia (tokiomis) pirkimo PVM suma (sumomis) atitinkamai mažinama pagal PVM sąskaitą-faktūrą arba kitą šiame Įstatyme nurodytą apskaitos dokumentą, kuriuo įformintas toks prekių tiekimas arba paslaugų teikimas, į PVM atskaitą įtraukina pirkimo PVM suma.

2. Jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip, kai šio straipsnio 1 dalyje nurodytus apskaitos dokumentus sudaro keli egzemplioriai, į PVM atskaitą pirkimo PVM suma gali būti įtraukiama tik tada, jeigu PVM mokėtojas turi šio dokumento pirmąjį egzempliorių, o tuo atveju, kai pirmasis egzempliorius yra prarastas, – sandorio šalių arba teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintą kopiją.

3. Kasos aparato kvituose išskirtos PVM sumos į PVM atskaitą gali būti įtraukiamos laikantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytos tvarkos ir apribojimų. Jeigu PVM mokėtojai prekių tiekėjas arba paslaugų teikėjas išrašė dar ir PVM sąskaitą-faktūrą ar kitą vietoj jos naudojamą dokumentą, į PVM atskaitą pirkimo PVM įtraukiamas tik pagal PVM sąskaitą-faktūrą ar kitą vietoj jos naudojamą dokumentą, tačiau PVM mokėtojas privalo turėti tiek kasos aparato kvitą, tiek ir PVM sąskaitą-faktūrą ar kitą vietoj jos naudojamą dokumentą.

4. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija turi teisę nustatyti atvejus, kai PVM suma, išskirta PVM sąskaitoje-faktūroje ar kitame vietoj jos naudojamame dokumente, gali būti dalimis įtraukta į kelių PVM mokėtojų PVM atskaitą, taip pat tvarką, kurios laikantis tokios PVM sumos įtraukiamos į PVM atskaitą.

5. Importo PVM suma gali būti įtraukiama į PVM atskaitą, jeigu ji nurodyta nustatytos formos importo muitinės deklaracijoje arba kitame vietoj importo muitinės deklaracijos naudojamame dokumente, o PVM mokėtojas turi importo PVM sumokėjamą patvirtinančius dokumentus. Importo PVM sumokėjamą patvirtinančių dokumentų nereikalaujama, jeigu importo PVM gali būti įskaitytas šio Įstatymo 94 straipsnyje nustatyta tvarka.

6. Pirkimo PVM suma už pasigaminą ilgalaikį materialųjį turtą įtraukiama į PVM atskaitą remiantis šiame Įstatyme nurodytu dokumentu, įforminančiu tokį prekių tiekimą.

7. Pirkimo PVM sumos už nuosavybės teisės objektus, perimamus kaip turtinis įnašas arba dėl kito PVM mokėtojo reorganizavimo, taip pat pirkimo PVM sumos už nekilnojamojo pagal prigimtį daikto savininko šio Įstatymo 9 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka perimtą šio daikto esminį pagerinimą traukiamos į PVM atskaitą remiantis dokumentais, įforminančiais tokį prekių tiekimą ar paslaugų teikimą.

8. Joks PVM mokėtojas neturi teisės į PVM atskaitą įtraukti PVM sumų, apskaičiuotų ir nurodytų dokumentuose, kuriais įformintas prekių suvartojimas arba paslaugų suteikimas PVM mokėtojo privatiems poreikiams tenkinti.

9. Mokesčių administravimo įstatymo nustatytais pagrindais PVM mokėtojo turimuose apskaitos dokumentuose nurodytos pirkimo PVM sumos:

1) negali būti atskaitomos neatsižvelgiant į tai, kad turimas dokumentas atitinka visus šiame straipsnyje nustatytus reikalavimus;

2) gali būti atskaitomos neatsižvelgiant į tai, kad turimas dokumentas atitinka ne visus šiame straipsnyje nustatytus reikalavimus.

10. Kai PVM už žemės ūkio produkciją apskaičiuojamas pagal specialią šio Įstatymo 14 straipsnio 9 dalyje nustatytą tvarką, pirkimo PVM už ją gali būti atskaitomas, jeigu PVM mokėtojas turi šio Įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimus atitinkantį žemės ūkio produkcijos pirkimo kvitą, kuriuo įformintas šios žemės ūkio produkcijos tiekimas, ir atlygio mokėjiną įforminantį dokumentą, atitinkantį šio Įstatymo 81 straipsnio reikalavimus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1362](#), 2003-03-13, *Žin.*, 2003, Nr. 32-1310 (2003-04-02)

VIII SKYRIUS PVM ATSKAITOS TIKSLINIMAS

65 straipsnis. Bendrosios PVM atskaitos tikslinimo taisyklės

1. Jeigu PVM mokėtojas po mokestinio laikotarpio PVM deklaracijos pateikimo dalį įsigytų prekių grąžino, gavo iš prekių tiekėjo arba paslaugų teikėjo papildomų nuolaidų ar dėl kokių nors kitų priežasčių sumažėjo prekių tiekėjui arba paslaugų teikėjui mokėtina PVM suma, taip pat jeigu PVM mokėtojui buvo grąžintas importo PVM, o minėtos pirkimo ir (arba) importo PVM sumos buvo įtrauktos į PVM atskaitą, PVM atskaita tikslinama to mokestinio laikotarpio, kurį paaiškėjo minėtos aplinkybės, PVM deklaracijoje atitinkamai didinant mokėtiną į biudžetą (mažinant grąžintą iš biudžeto) PVM sumą.

2. Dėl klaidos atskaičius per daug pirkimo ir (arba) importo PVM, PVM atskaita turi būti patikslinta to mokestinio laikotarpio, kurį klaidos padarytos, PVM deklaracijoje atitinkamai didinant mokėtiną į biudžetą (mažinant grąžintą iš biudžeto) PVM sumą.

3. Jeigu dėl klaidos ar dėl kitų priežasčių buvo atskaityta per mažai pirkimo ir (arba) importo PVM, PVM atskaita gali būti patikslinta to mokestinio laikotarpio, kurį paaiškėjo minėtos aplinkybės, PVM deklaracijoje atitinkamai mažinant mokėtiną į biudžetą (didinant grąžintą iš biudžeto) PVM sumą.

66 straipsnis. Prekių ir (arba) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM atskaitos tikslinimas

1. Jeigu pasibaigus kalendoriniams metams ir šio Įstatymo 60 straipsnio nustatyta tvarka pagal faktinius tų kalendorinių metų rodiklius apskaičiavus prekių ir paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM dalį (procentais), tenkančią šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytai veiklai, nustatoma, kad pagal tais kalendoriniais metais naudotą dydį buvo atskaityta per daug pirkimo ir (arba) importo PVM, PVM atskaita tikslinama tų kalendorinių metų metinėje PVM deklaracijoje atitinkamai didinant mokėtiną į biudžetą (mažinant grąžintą iš biudžeto) PVM sumą, o jeigu nustatoma, kad buvo atskaityta per mažai, – atitinkamai mažinant mokėtiną į biudžetą (didinant grąžintą iš biudžeto) PVM sumą. Jeigu pagal faktinius kalendorinių metų rodiklius apskaičiuotos dalies (procentais) dydis nuo tais kalendoriniais metais naudoto dydžio skiriasi ne daugiau kaip 5 procentais, PVM atskaita gali būti netikslinama.

2. Paaikšėjus, kad prekės ir (arba) paslaugos, jeigu jų (o jeigu jos pasigamintos, – joms pasigaminti sunaudotų prekių ir (arba) paslaugų) pirkimo ir (arba) importo PVM ar jo dalis buvo įtrauktas (įtraukta) į atskaitą, nebebus naudojamos PVM mokėtojo šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytoje veikloje, PVM atskaita tikslinama to mokestinio laikotarpio, kurį paaiškėjo minėtos aplinkybės, PVM deklaracijoje atitinkamai didinant mokėtiną į biudžetą (mažinant grąžintą iš biudžeto) PVM sumą. PVM atskaita netikslinama:

1) dėl prarasto prekių kiekio, nevirsijančio teisės aktų nustatytų natūralios netekties normų, taip pat dėl prarasto technologinių procesų metu prekių kiekio, jeigu nustatant atlygį už tiekiamas prekes arba teikiamas paslaugas į jį įtraukiama ir tokių nuostolių vertė;

2) jeigu nuosavybės teisės objektas perduodamas šio Įstatymo 68 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka;

3) jeigu Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka įrodoma, kad prekės prarastos dėl *force majeure* arba nusikalstamos trečiųjų asmenų veikos;

4) jeigu prekės perduotos ar sunaudotos šio Įstatymo 5 straipsnio 3 arba 4 dalyje nustatyta tvarka.

3. Šio straipsnio nuostatos netaikomos šio Įstatymo 67 straipsnyje nurodytam ilgalaikiam materialiajam turtui.

67 straipsnis. PVM atskaitos tikslinimas dėl ilgalaikio materialiojo turto naudojimo pasikeitimo

1. Šio straipsnio nuostatos taikomos:

1) nekilnojamiesiems pagal prigimtį daiktams (įskaitant pastatų (statinių) esminius pagerinimus);

2) kitoms ilgalaikio materialiojo turto rūšims, kurioms teisės aktuose, reglamentuojančiuose pelno (pajamų) apmokestinimą, nustatytas ne trumpesnis kaip 5 metų nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvas.

2. PVM atskaita šiame straipsnyje nustatyta tvarka turi būti tikslinama: nekilnojamojo pagal prigimtį daikto – 10 metų, o šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodyto turto – 5 metus, skaičiuojant nuo to mokestinio laikotarpio, kurį atskaityta to turto pirkimo arba importo PVM ar jo dalis (pastato (statinio) esminio pagerinimo atveju – taip pasigaminto ilgalaikio materialiojo turto pirkimo PVM atskaita tikslinama 10 metų nuo to mokestinio laikotarpio, kurį buvo užbaigti pagerinimo darbai). Jeigu turtas buvo įsigytas arba importuotas iki įregistravimo PVM mokėtoju, PVM atskaita tikslinama tokį skaičių metų, kiek metų atitinkanti pirkimo arba importo PVM dalis buvo įtraukta į PVM atskaitą.

3. Konkretaus ilgalaikio materialiojo turto vieneto (įskaitant pastato (statinio) esminį pagerinimą) pirkimo arba importo PVM suma dalijama iš PVM atskaitos tikslinimo metų skaičiaus. Kiekvieniems kalendoriniams metams pasibaigus, atsižvelgiant į faktinį to turto naudojimą šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytoje veikloje per tuos kalendorinius metus, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka turi būti apskaičiuota tiems kalendoriniams metams tenkanti atskaitytina pirkimo ir (arba) importo PVM dalis ir metinėje PVM deklaracijoje PVM atskaita turi būti patikslinta.

4. Jeigu pagal faktinius rodiklius apskaičiuota tiems kalendoriniams metams tenkanti atskaitytina turto pirkimo ir (arba) importo PVM dalis skiriasi nuo tiems kalendoriniams metams tenkančios faktiškai atskaityto pirkimo ir (arba) importo PVM dalies ne daugiau kaip 5 procentais, PVM atskaita gali būti netikslinama.

5. Jeigu paaiškėja, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytas ilgalaikis materialusis turtas nebebus PVM mokėtojo naudojamas šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytai veiklai, PVM atskaita turi būti patikslinta to mokestinio laikotarpio, kurį paaiškėjo minėtos aplinkybės, PVM deklaracijoje atitinkamai (t. y. atskaityta pirkimo arba importo PVM dalimi, tenkančia iki PVM atskaitos tikslinimo termino pabaigos likusiam laikotarpiui) padidinant mokėtiną į biudžetą (mažinant grąžintą iš biudžeto) PVM sumą. PVM atskaita netikslinama:

1) jeigu turtas perduodamas šio Įstatymo 68 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka;

2) jeigu Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka įrodoma, kad turtas prarastas dėl *force majeure* arba nusikalstamos trečiųjų asmenų veikos.

6. Fizinio asmens PVM mokėtojo ilgalaikiam materialiajam turtui taikomos šio Įstatymo 70 straipsnio nuostatos.

68 straipsnis. Specialios taisyklės dėl PVM atskaitos tikslinimo tam tikrų sandorių atvejais

1. Kai PVM mokėtojas atliko pastato (statinio), kurį jis naudoja kitais negu nuosavybės teisę pagrindais, esminį pagerinimą, PVM atskaitos tikslinimo prievolės jam ir pastato (statinio) savininkui pasiskirsto taip:

1) visos prievolės, susijusios su PVM atskaitos tikslinimu, tenka tik pastato (statinio) savininkui, kai jį iš esmės pagerinęs PVM mokėtojas iš karto užbaigus pagerinimo darbus šio Įstatymo 9 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka perdavė pagerinimą pastato (statinio) savininkui, apskaičiuodamas pardavimo PVM ir išrašydamas savininkui atitinkamą dokumentą, arba

2) prievolės, susijusios su PVM atskaitos tikslinimu, pirmiausia tenka PVM mokėtojui, iš esmės pagerinusiam pastatą (statinį) ir įtraukusiam į savo PVM atskaitą taip pasigaminto ilgalaikio materialiojo turto pirkimo PVM. Kai pastatas (statinys) grąžinamas savininkui ir šio Įstatymo 9 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka perduodamas pagerinimas, apskaičiuojant už jį pardavimo PVM ir išrašant daikto savininkui atitinkamą dokumentą, prievolė tikslinti PVM atskaitą pereina savininkui. PVM atskaitą pastato (statinio) savininkas tikslina tiek metų, kiek yra likę iki 10 metų laikotarpio, skaičiuojant nuo to mokestinio laikotarpio, kurį buvo užbaigti pagerinimo darbai ir

tokio pasigaminto turto pirkimo PVM pastatą (statinį) pagerinusio PVM mokėtojo buvo įtrauktas į PVM atskaitą, pabaigos.

2. Kai fizinio asmens PVM mokėtojo ekonominė veikla, teisės aktų nustatyta tvarka vykdyta neįsteigus įmonės (įregistravus ūkininko ūkį ar pan.), kaip kompleksas perduodama (paveldėjimo ar kitu būdu) kitam apmokestinamajam asmeniui, kuris yra PVM mokėtojas, PVM atskaita neturi būti tikslinama. Šiuo atveju laikoma, kad su tuo susijusių nuosavybės teisės objektų perėmėjas jų (o jeigu jie buvo pasigaminti – jiems pasigaminti sunaudotų prekių ir (arba) paslaugų) pirkimo ir (arba) importo PVM arba jo dalį įtraukė į savo PVM atskaitą ir jam tenka prievolės tikslinti PVM atskaitą šiame skyriuje nustatyta tvarka.

69 straipsnis. PVM atskaitos tikslinimas dėl išregistravimo iš PVM mokėtojų arba likvidavimo

1. Apmokestinamąjį asmenį išregistruojant iš PVM mokėtojų arba PVM mokėtoju pasibaigiant dėl likvidavimo, išregistruojamo iš PVM mokėtojų arba likviduojamo asmens PVM deklaracijoje šio Įstatymo 66 ir 67 straipsniuose nustatyta tvarka patikslinama PVM atskaita ir į biudžetą grąžinamas į PVM atskaitą įtrauktas prekių ir (arba) paslaugų, įskaitant ilgalaikį turtą, kurios nebebus panaudotos šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytai veiklai, pirkimo ir (arba) importo PVM.

2. PVM atskaita gali būti netikslinama, kai likviduojamos individualios (personalinės) įmonės savininkas, kuris yra PVM mokėtojas, numato vykdyti šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytą veiklą neįsteigęs įmonės ir įmonės įsigytos ir (arba) importuotos prekės ir (arba) paslaugos, įskaitant ilgalaikį turtą, bus naudojamos tai veiklai. Šiuo atveju laikoma, kad įmonės savininkas prekių ir (arba) paslaugų (o jeigu jos buvo pasigamintos, – joms pasigaminti sunaudotų prekių ir (arba) paslaugų) pirkimo ir (arba) importo PVM arba jo dalį įtraukė į savo PVM atskaitą ir jam tenka prievolės tikslinti PVM atskaitą šiame skyriuje nustatyta tvarka.

70 straipsnis. PVM atskaitos tikslinimas pasikeitus fizinio asmens ilgalaikio materialiojo turto naudojimui

Fizinio asmens PVM mokėtojo ilgalaikio materialiojo turto, kurio dalis šio Įstatymo nustatyta tvarka buvo priskirta to asmens ekonominei veiklai vykdyti, PVM atskaitos tikslinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

IX SKYRIUS PRIEVLĖ SKAIČIUOTI IR MOKĖTI Į BIUDŽETĄ PVM, PVM MOKĖTOJŲ REGISTRAVIMAS IR JŲ PRIEVLĖS

71 straipsnis. Prievolė skaičiuoti ir (arba) mokėti į biudžetą PVM ir privalomas registravimasis PVM mokėtoju

1. Lietuvos Respublikos apmokestinamasis asmuo, jeigu bendra atlygio už vykdančią ekonominę veiklą patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas suma per metus (paskutinius 12 mėnesių) viršijo 100 000 litų, pradedant tuo mėnesiu, kurį minėta riba buvo viršyta, privalo už tiekiamas prekes ir (arba) teikiamas paslaugas šio Įstatymo nustatyta tvarka skaičiuoti PVM ir mokėti jį į biudžetą. Už patiektas prekes ir suteiktas paslaugas, atlygis už kurias sudarė nurodytą 100 000 litų sumą, PVM neskaičiuojamas. Šis asmuo privalo nustatyta tvarka pateikti prašymą įregistruoti jį PVM mokėtoju. Skaičiuojant nurodytą 100 000 litų sumą, neatsižvelgiama į:

1) atlygį už prekių tiekimą ir (arba) paslaugų teikimą, kuriam naudojamų prekių ir (arba) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM pagal šio Įstatymo 62 straipsnio 1 dalies nuostatas negalėtų būti atskaitomas, jeigu apmokestinamasis asmuo būtų PVM mokėtojas;

2) atlygį už ilgalaikio turto, naudoto apmokestinamojo asmens ekonominėje veikloje, tiekimą;

3) gautus avansus.

2. Užsienio apmokestinamojo asmens, kuris šalies teritorijoje tiekia prekes ir (arba) teikia paslaugas, šalies teritorijoje turimas padalinys privalo už to užsienio apmokestinamojo asmens šalies teritorijoje tiekiamas prekes ir (arba) teikiamas paslaugas šio Įstatymo nustatyta tvarka skaičiuoti PVM ir mokėti jį į biudžetą. Šis padalinys privalo nustatyta tvarka pateikti prašymą įregistruoti užsienio apmokestinamąjį asmenį PVM mokėtoju (neatsižvelgiant į šio straipsnio 1

dalis išimtis dėl 100 000 litų ribos), tačiau tokio prašymo teikti neprivaloma, jeigu užsienio apmokestinamasis asmuo šalies teritorijoje vykdo tik šią veiklą:

1) tiekia prekes ir (arba) teikia paslaugas, kurios pagal šį Įstatymą neapmokestinamos PVM;

2) tiekia prekes ir (arba) teikia paslaugas, kurios pagal šį Įstatymą nėra PVM objektas;

3) tiekia prekes ir (arba) teikia paslaugas, kurios pagal šį Įstatymą būtų apmokestinamos taikant 0 procentų PVM tarifą;

4) teikia paslaugas, nurodytas šio Įstatymo 13 straipsnio 6 ir (arba) 7 dalyse, ir tik tokiems pirkėjams (klientams), kurie pagal šio Įstatymo nuostatas už įsigytas tokias paslaugas privalo apskaičiuoti ir sumokėti PVM.

3. Užsienio apmokestinamasis asmuo, kuris šalies teritorijoje tiekia prekes ir (arba) teikia paslaugas ir neturi šalies teritorijoje padalinio, privalo paskirti Lietuvos Respublikoje fiskalinį agentą, kuris privalo už to užsienio apmokestinamojo asmens šalies teritorijoje tiekiamas prekes ir (arba) teikiamas paslaugas šio Įstatymo nustatyta tvarka skaičiuoti PVM ir mokėti jį į biudžetą. Paskirtas fiskalinis agentas privalo nustatyta tvarka pateikti prašymą įregistruoti užsienio apmokestinamąjį asmenį PVM mokėtoju. Jeigu užsienio apmokestinamasis asmuo šalies teritorijoje vykdo tik veiklą, nurodytą šio straipsnio 2 dalies 1–4 punktuose, fiskalinis agentas neprivalo būti skiriamas. Kitais atvejais fiskalinis agentas privalo būti paskirtas neatsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalies išimtis dėl 100 000 litų ribos.

4. Prašymo įregistruoti PVM mokėtoju nepateikimas arba apmokestinamojo asmens neįregistravimas PVM mokėtoju neatleidžia apmokestinamojo asmens nuo prievolės skaičiuoti PVM už jo tiekiamas prekes ir (arba) teikiamas paslaugas ir mokėti jį į biudžetą, jeigu tą privaloma daryti pagal šio straipsnio 1–3 dalių nuostatas.

5. Užsienio apmokestinamojo asmens padalinys arba jo paskirtas fiskalinis agentas solidariai su užsienio apmokestinamuoju asmeniu atsako už šio apmokestinamojo asmens mokesčių prievolių, susijusių su PVM, vykdymą. Užsienio apmokestinamojo asmens fiskalinio agento skyrimo tvarką ir reikalavimus asmeniui, galinčiam būti užsienio apmokestinamojo asmens fiskaliniu agentu, tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

6. Bet kas išskyręs PVM dokumente, kuriuo įformintas prekių tiekimas ir (arba) paslaugų teikimas, už kurį (kuriuos) PVM neturėjo būti skaičiuojamas, privalo taip išskirtą PVM sumą sumokėti į biudžetą.

7. Jeigu tas pats asmuo (vienas ar kartu su kitais asmenimis, kurie pagal šį Įstatymą laikomi su juo susijusiais) kontroliuoja keletą juridinių asmenų, visi jo kontroliuojami juridiniai asmenys ir jis pats (jeigu jis pats vykdo ekonominę veiklą) privalo pateikti prašymus įregistruoti juos PVM mokėtojais, jeigu bendra visų jų gauta ar gautina atlygio už vykdant ekonominę veiklą patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas suma per metus (paskutinius 12 mėnesių) viršijo šio straipsnio 1 dalyje nustatytą ribą, neatsižvelgiant į tai, kad kiekvieno tokio asmens ar dalies jų gauto ar gautino atlygio suma yra mažesnė už nustatytą ribą.

72 straipsnis. Savanoriškas registravimas PVM mokėtojais

Asmuo, vykdamas ar ketinantis vykdyti ekonominę veiklą, turi teisę pateikti prašymą įregistruoti jį PVM mokėtoju, išskyrus tą atvejį, kai vykdoma ir numatoma vykdyti vien tokia veikla, kurioje naudojamų prekių ir (arba) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM pagal šio Įstatymo 62 straipsnio 1 dalies nuostatas negalėtų būti atskaitomas, jeigu šio Įstatymo XII skyriuje nenustatyta kitaip.

73 straipsnis. Registruojamo PVM mokėtoju apmokestinamojo asmens mokesčių prievolių įvykdymo užtikrinimas laidavimu arba garantija

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais atvejais, kai tai reikalinga mokesčių prievolių įvykdymui (įskaitant PVM skirtumo įskaitymo bei grąžinimo pagrįstumą) užtikrinti, vietos mokesčio administratorius privalo pareikalauti, kad registruojant (privalomai ar savanoriškai) apmokestinamąjį asmenį PVM mokėtoju būtų pateiktas Lietuvos Respublikoje įsteigtos ir veikiančios banko įstaigos arba draudimo įmonės, turinčios atitinkamai banko arba draudimo veiklos licenciją, išduotas laidavimo arba garantijos iki vienerių metų dokumentas, pagal kurį laiduotojas arba garantas įsipareigoja įvykdyti apmokestinamojo asmens, registruojamo PVM mokėtoju, mokesčių prievoles, susijusias su PVM, jeigu registruojamas

apmokestinamasis asmuo šių prievolių neįvykdys arba įvykdys jas netinkamai. Šioje dalyje nurodyto laidavimo arba garantijos dokumento nepateikęs apmokestinamasis asmuo PVM mokėtoju neregistruojamas.

2. Šiame straipsnyje nurodyto laidavimo arba garantijos sumos apskaičiavimo, tikslinimo, taip pat laidavimo arba garantijos dokumentų pateikimo ir panaikinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

74 straipsnis. PVM mokėtojo kodas

PVM mokėtoju įregistruotam apmokestinamajam asmeniui suteikiamas PVM mokėtojo kodas, kurio sudarymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

75 straipsnis. PVM mokėtojo išregistravimas

1. PVM mokėtoju įregistruotas Lietuvos Respublikos apmokestinamasis asmuo turi teisę būti išregistruotas iš PVM mokėtojų, jeigu:

1) bendra atlygio už patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas suma per metus (paskutinius 12 mėnesių) nepasiekė šio Įstatymo 71 straipsnio 1 dalyje nustatytos ribos arba

2) per metus (paskutinius 12 mėnesių) visas atlygis gautas tik iš veiklos, kurioje naudojamų prekių ir (arba) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM pagal šio Įstatymo 62 straipsnio 1 dalies nuostatas negali būti atskaitomas.

2. PVM mokėtoju įregistruotas užsienio apmokestinamasis asmuo turi teisę būti išregistruotas iš PVM mokėtojų, jeigu:

1) jis visiškai nutraukia tiekti prekes ir (arba) teikti paslaugas šalies teritorijoje arba

2) per metus (paskutinius 12 mėnesių) šalies teritorijoje vykdyta vien tik šio Įstatymo 71 straipsnio 2 dalies 1–4 punktuose nurodyta veikla.

3. Vietos mokesčio administratoriaus iniciatyva iš PVM mokėtojų gali būti išregistruojami PVM mokėtojai:

1) neteikę PVM deklaracijų už 12 mėnesių iš eilės laikotarpį;

2) per 12 mėnesių iš eilės laikotarpį PVM deklaracijose deklaravę tik veiklą, kurioje naudojamų prekių ir (arba) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM pagal šio Įstatymo 62 straipsnio 1 dalies nuostatas negali būti atskaitomas;

3) per 12 mėnesių iš eilės laikotarpį PVM deklaracijose deklaravę, kad pajamų iš ekonominės veiklos negavo. Ši nuostata netaikoma PVM mokėtojams, kuriantiems (statantiems) ilgalaikį materialųjį turtą ir tai deklaravusiems vietos mokesčio administratoriui centrinio mokesčio administratoriaus nustatyta tvarka.

4. Vietos mokesčio administratoriaus iniciatyva iš PVM mokėtojų išregistruojami ir juridiniai asmenys, jeigu paaiškėja, kad jie buvo įsteigti ne steigimo dokumentuose nurodytai ekonominei veiklai vykdyti, o siekiant savanaudiškų, visuomenei priešingų interesų ir (arba) naudoti kaip priedanga vykdant kitokią, negu nurodyta steigimo dokumentuose, veiklą, ar paaiškėja, kad PVM mokėtojas įsteigtas ar įregistruotas PVM mokėtoju pagal pamestus, dingusius, pavogtus ar suklaidotus dokumentus, arba asmuo, pagal kurio dokumentus įsteigtas ar įregistruotas PVM mokėtojas, raštiškai neigia jį steigęs ar registravęs.

5. Vietos mokesčio administratoriaus iniciatyva iš PVM mokėtojų nedelsiant gali būti išregistruojami PVM mokėtojai, nepateikę bent vienos PVM deklaracijos, jeigu mokesčio administratorius turi įrodymų, kad tą mokesčinį laikotarpį, už kurį PVM deklaracija nepateikta, toks PVM mokėtojas tiekė prekes ir (arba) teikė paslaugas, arba paaiškėja, kad šio PVM mokėtojo vardu įsigytus apskaitos dokumentų blankus naudoja kiti asmenys.

6. Vietos mokesčio administratoriaus iniciatyva iš PVM mokėtojų nedelsiant gali būti išregistruojami PVM mokėtojai, nepateikę vietos mokesčio administratoriaus šio Įstatymo 90 straipsnio 7 dalyje nustatyta tvarka pareikalauto laidavimo arba garantijos dokumento.

76 straipsnis. PVM mokėtojų registravimo tvarka

PVM mokėtojai registruojami Mokesčių administravimo įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

77 straipsnis. PVM mokėtojo prievolės

PVM mokėtojas privalo:

- 1) tvarkyti apskaitą ir turėti visus šio Įstatymo reikalaujamus dokumentus;
- 2) laikytis šio Įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimų dėl prekių tiekimo ir paslaugų teikimo įforminimo;
- 3) teikti šio Įstatymo reikalaujamas PVM deklaracijas ir šio Įstatymo nustatyta tvarka bei terminais mokėti į biudžetą šio Įstatymo nustatyta tvarka apskaičiuotą mokėtiną PVM ir avansinius PVM mokėjimus.

78 straipsnis. Apskaita

1. PVM mokėtojai privalo tvarkyti apskaitą teisės aktų nustatyta tvarka ir tokiu būdu, kad iš jos duomenų būtų galima teisingai nustatyti šio mokėtojo prievolės, susijusias su PVM.
2. Šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytos veiklos ir bet kokios kitos veiklos apskaita turi būti tvarkomos atskirai.
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija turi teisę nustatyti reikalavimus dėl PVM apskaičiavimui naudojamų apskaitos registrų, jų pildymo, tvarkymo, taip pat dėl apskaitos duomenų, reikalingų PVM apskaičiavimui, saugojimo kompiuterinėse laikmenose.

79 straipsnis. Prekių tiekimo arba paslaugų teikimo įforminimas PVM sąskaita-faktūra

1. Prekių tiekimą arba paslaugų teikimą PVM mokėtojas privalo įforminti nustatytos formos PVM sąskaita-faktūra, išskyrus tuos atvejus, kai prekių tiekimas arba paslaugų teikimas šio Įstatymo 81 straipsnyje nustatyta tvarka gali arba turi būti įforminamas kitais apskaitos dokumentais.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir atvejais viena PVM sąskaita-faktūra gali būti įforminamos kelių PVM mokėtojų bendrai tiekiamos prekės arba teikiamos paslaugos.
3. PVM sąskaitas-faktūras išrašo tik PVM mokėtojai.

80 straipsnis. PVM sąskaitos faktūros rekvizitai

1. PVM sąskaita-faktūra privalo turėti visus buhalterinę apskaitą reglamentuojančių įstatymų nustatytus privalomus apskaitos dokumento rekvizitus.
2. Jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip, be šio straipsnio 1 dalyje nurodytų rekvizitų, PVM sąskaitoje-faktūroje privalo būti nurodyta:
 - 1) prekių tiekėjo ar paslaugų teikėjo kodas arba asmens kodas (jeigu tai fizinis asmuo);
 - 2) prekių tiekėjo ar paslaugų teikėjo PVM mokėtojo kodas;
 - 3) prekių arba paslaugų pirkėjo (kliento) pavadinimas ir kodas arba vardas, pavardė ir asmens kodas (jeigu tai fizinis asmuo);
 - 4) tiekiamų prekių arba teikiamų paslaugų pavadinimas;
 - 5) tiekiamų prekių arba teikiamų paslaugų apmokestinamoji vertė;
 - 6) PVM tarifas (tarifai);
 - 7) PVM suma;
 - 8) kiti Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyti papildomi rekvizitai.
3. Jeigu šio Įstatymo 79 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka viena PVM sąskaita-faktūra įforminamos kelių PVM mokėtojų bendrai tiekiamos prekės ir (arba) teikiamos paslaugos, PVM sąskaitoje-faktūroje vietoj prekių tiekėjo ir (arba) paslaugų teikėjo kodo (asmens kodo) ir PVM mokėtojo kodo nurodomi kiti Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyti rekvizitai. Jeigu viena PVM sąskaita-faktūra įforminamos keliems pirkėjams (klientams) bendrai tiekiamos prekės ir (arba) teikiamos paslaugos, PVM sąskaitoje-faktūroje vietoj pirkėjo (kliento) kodo (asmens kodo) nurodomi kiti Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyti rekvizitai.
4. Šio Įstatymo XII skyriuje nustatytais atvejais PVM sąskaitoje-faktūroje PVM tarifas ir suma nenurodomi.

81 straipsnis. Prekių tiekimo arba paslaugų teikimo įforminimas kitais apskaitos dokumentais. Mokėjimo įforminimas

1. PVM mokėtojas turi teisę nenaudoti PVM sąskaitos-faktūros įformindamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintame sąraše nurodytų masinio pobūdžio paslaugų teikimą ir prekių tiekimą. Šiuo atveju vietoj PVM sąskaitos-faktūros naudojamas laisvos formos apskaitos dokumentas, turintis visus privalomus PVM sąskaitos-faktūros rekvizitus.

2. Bankai ir kitos kredito įstaigos Lietuvos banko nustatytais atvejais ir tvarka turi teisę vietoj PVM sąskaitos-faktūros naudoti laisvos formos apskaitos dokumentus, turinčius visus privalomus PVM sąskaitos-faktūros rekvizitus.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija turi teisę nustatyti dokumentus, kuriais PVM mokėtojas gali įforminti prekių tiekimą arba paslaugų teikimą, jeigu:

- 1) prekių tiekimas arba paslaugų teikimas pagal šį Įstatymą neapmokestinamas PVM arba
- 2) prekių tiekimas arba paslaugų teikimas pagal šį Įstatymą nėra PVM objektas, arba
- 3) prekių tiekimas arba paslaugų teikimas pagal šį Įstatymą apmokestinamas taikant 0 procentų PVM tarifą, arba
- 4) prekės tiekiamos arba paslaugos teikiamos fiziniams asmenims, nesantiems apmokestinamaisiais asmenimis.

4. Jeigu Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nenustato kitaip, tais atvejais, kai PVM mokėtojas, perdirbantis žemės ūkio produkciją, įsigyja ją iš žemės ūkio produkcijos gamintojų, prekių tiekimas įforminamas pirkėjo išrašomu nustatytos formos žemės ūkio produkcijos pirkimo kvitu. Žemės ūkio produkcijos pirkimo kvitas privalo turėti visus buhalterinę apskaitą reglamentuojančių įstatymų nustatytus privalomus apskaitos dokumento rekvizitus, taip pat kitus Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus papildomus rekvizitus. Kai įsigyjama žemės ūkio produkcija, už kurią tiekėjas pasirinkęs PVM skaičiuoti pagal specialią šio Įstatymo 14 straipsnio 9 dalyje nustatytą tvarką, žemės ūkio produkcijos pirkimo kvite tai privalo būti pažymėta įrašant „taikoma 14 straipsnio 9 dalis“, PVM suma tokiame dokumente atskirai neišskiriama, o nurodoma bendra apmokestinamosios vertės ir nuo jos apskaičiuoto pardavimo PVM suma.

5. Šio Įstatymo XII skyrius nustato ūkininkų, kuriems taikomas kompensacinis PVM tarifas, tiekiamos žemės ūkio produkcijos ir teikiamų žemės ūkio paslaugų įforminimo ypatumus.

6. Šio Įstatymo XII skyrius nustato prekių pardavimo per aukcioną įforminimo ypatumus.

7. Šio Įstatymo 5 ir 6 straipsniuose nurodytas prekių tiekimas, 8 straipsnyje nurodytas paslaugų teikimas, 9 straipsnio 3, 4 ir 5 dalyse nurodytas prekių tiekimas ir paslaugų teikimas, taip pat avansas turi būti įforminami Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais dokumentais.

8. Teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka prekių tiekimas arba paslaugų teikimas įforminamas kasos aparato kvitu, kuriame turi būti visi Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyti rekvizitai. Pirkėjo (kliento) pageidavimu PVM mokėtojas privalo išrašyti dar ir PVM sąskaitą-faktūrą ar kitą šiame straipsnyje nurodytą vietoj jos naudojamą dokumentą.

9. Kai įsigyta žemės ūkio produkcijos, už kurią tiekėjas pasirinkęs PVM skaičiuoti pagal specialią šio Įstatymo 14 straipsnio 9 dalyje nustatytą tvarką, pirkėjas, mokėdamas atlygį, šį mokėjimą turi įforminti apskaitos dokumentu, kurio antrasis egzempliorius atiduodamas produkcijos tiekėjui, o pirmasis lieka pirkėjui ir jame, be visų privalomų apskaitos dokumento rekvizitų, privalo būti nurodyta:

- 1) produkcijos tiekėjo pavadinimas (vardas, pavardė), kodas (asmens kodas) ir PVM mokėtojo kodas;
- 2) produkcijos pirkėjo pavadinimas (vardas, pavardė), kodas (asmens kodas) ir PVM mokėtojo kodas (jei turi);
- 3) žemės ūkio produkcijos pirkimo kvito, kuriuo įformintas žemės ūkio produkcijos, už kurią apmokama, tiekimas, išrašymo data, serija ir numeris;
- 4) mokamo atlygio suma (išskyrus patį PVM) ir PVM suma. Jeigu yra mokama PVM suma, apskaičiuota nuo į apmokestinamąją vertę įtrauktų subsidijų ar dotacijų, ši suma turi būti nurodyta atskirai;
- 5) mokėjimo data.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1362](#), 2003-03-13, *Žin.*, 2003, Nr. 32-1310 (2003-04-02)

82 straipsnis. Reikalavimai dokumentų blankams

PVM mokėtojas privalo naudoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka pagamintus ir šio PVM mokėtojo įsigytus PVM sąskaitų-faktūrų ir žemės ūkio produkcijos pirkimo kvitų blankus, jeigu Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nenustato kitaip. Jeigu PVM mokėtojas yra užsienio apmokestinamasis asmuo, šie reikalavimai taikomi jo padaliniui arba fiskaliniam agentui.

83 straipsnis. Kreditiniai ir debetiniai dokumentai

1. Jeigu po prekių tiekimo arba paslaugų teikimo įforminimo keičiasi tiekiamų prekių arba teikiamų paslaugų apmokestinamoji vertė ir (arba) kiekis, suteikiamos įvairios nuolaidos, prekės (ar jų dalis) grąžinama, prekių (ar jų dalies) arba paslaugų atsisakoma ar dėl kokių nors kitų priežasčių keičiasi pirkėjo (kliento) mokėtinas atlygis, prekių tiekėjas arba paslaugų teikėjas privalo išrašyti pirkėjui (klientui) kreditinį dokumentą, kuriuo įforminami minėti aplinkybių pasikeitimai. Šalių susitarimu prekių grąžinimas ar paslaugų atsisakymas gali būti įformintas ne prekių tiekėjo ar paslaugų teikėjo išrašomu kreditiniu dokumentu, o pirkėjo (kliento) išrašomu debetiniu dokumentu, jeigu pirkėjas (klientas) yra PVM mokėtojas.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos netaikomos, jeigu prekių tiekimą arba paslaugų teikimą įforminantį apskaitos dokumentą, vadovaudamasis šio Įstatymo ir kitų teisės aktų nuostatomis, išrašė pirkėjas (klientas). Tokiu atveju, pasikeitus aplinkybėms, kreditinį dokumentą taip pat išrašo tik pirkėjas (klientas).

3. Bet kokie pasikeitimai, įforminti kreditiniais ir (arba) debetiniais dokumentais, privalo būti įtraukiami į prekių tiekėjo arba paslaugų teikėjo, taip pat pirkėjo (kliento) PVM apskaitą.

4. Kreditinių ir debetinių dokumentų išrašymo tvarką ir reikalaujamus juose nurodyti rekvizitus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

84 straipsnis. Mokestinis laikotarpis

1. Mokestinis laikotarpis yra kalendorinis mėnuo, jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip.

2. Jeigu visos PVM mokėtojo pajamos iš ekonominės veiklos per praėjusius kalendorinius metus neviršijo 200 000 litų, toks PVM mokėtojas turi teisę pateikti mokesčio administratoriui prašymą mokestiniu laikotarpiu laikyti kalendorinį pusmetį. Kreiptis į mokesčio administratorių su prašymu mokestiniu laikotarpiu laikyti kalendorinį pusmetį turi teisę ir naujai įsteigti PVM mokėtojai, kurie numato, kad einamaisiais kalendoriniais metais jų pajamos iš ekonominės veiklos neviršys šioje dalyje nurodyto dydžio.

3. Jeigu mokestiniu laikotarpiu pasirenkamas kalendorinis pusmetis, mokestinis laikotarpis PVM mokėtojo prašymu gali būti pakeistas ne anksčiau kaip kalendoriniam pusmečiui pasibaigus.

4. Fizinio asmens PVM mokėtojo mokestinis laikotarpis yra kalendorinis pusmetis, jeigu fizinis asmuo nesikreipia į vietos mokesčio administratorių su prašymu mokestiniu laikotarpiu laikyti kalendorinį mėnesį. Mokestinis laikotarpis gali būti pakeistas į kalendorinį mėnesį nuo kito (po prašymo pateikimo) kalendorinio pusmečio pradžios. Jeigu mokestiniu laikotarpiu fizinis asmuo pasirenka kalendorinį mėnesį, jis gali kreiptis su prašymu mokestiniu laikotarpiu vėl laikyti kalendorinį pusmetį, tačiau mokestinis laikotarpis gali būti taip pakeistas ne anksčiau kaip nuo kito (po prašymo pateikimo) kalendorinio pusmečio pradžios.

5. Juridinis asmuo arba užsienio apmokestinamasis asmuo PVM mokėtojas, turi teisę centrinio mokesčio administratoriaus nustatyta tvarka kreiptis į vietos mokesčio administratorių su prašymu nustatyti kitokį mokestinį laikotarpį negu kalendorinis mėnuo, jeigu toks laikotarpis būtų patogesnis PVM mokėtojui dėl juridinio asmens PVM mokėtojo atžvilgiu patronuojančio užsienio apmokestinamojo asmens arba užsienio apmokestinamojo asmens PVM mokėtojo nusistatytos atskaitomybės ypatumų. Kitoks mokestinis laikotarpis nustatomas laikantis šių nuostatų:

1) jis negali būti ilgesnis kaip 60 dienų;

2) PVM mokėtojo finansinių metų pirmojo mokestinio laikotarpio pradžia ir paskutinio mokestinio laikotarpio pabaiga turi sutapti su atitinkamų kalendorinių metų pradžia ir pabaiga.

6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais atvejais, kai tai reikalinga mokestinių prievolių įvykdymui (įskaitant PVM skirtumo įskaitymo bei grąžinimo pagrįstumą) užtikrinti, mokesčio administratorius turi teisę nurodyti, kad PVM mokėtojo

mokestinis laikotarpis yra šio straipsnio 1 dalyje nurodytas laikotarpis, neatsižvelgiant į tai, kad šis PVM mokėtojas pagal šio straipsnio 2 arba 5 dalį kreipėsi dėl kitokio mokestinio laikotarpio ir (arba) jam kitoks mokestinis laikotarpis buvo nustatytas.

Straipsnio pakeitimai;

Nr. [IX-1098](#), 2002-09-24, *Žin.*, 2002, Nr. 96-4173 (2002-10-04)

85 straipsnis. Mokestinio laikotarpio PVM deklaracijos pateikimo terminas

1. Jeigu mokestinis laikotarpis yra kalendorinis mėnuo, mokestinio laikotarpio PVM deklaracija turi būti pateikta ne vėliau kaip iki kito mėnesio 25 dienos.

2. Jeigu mokestinis laikotarpis yra kalendorinis pusmetis, PVM deklaracija pateikiama ne vėliau kaip iki kito pusmečio pirmo mėnesio 25 dienos.

3. Jeigu mokestinis laikotarpis yra nustatytas vadovaujantis šio Įstatymo 84 straipsnio 5 dalimi, mokestinio laikotarpio PVM deklaracija turi būti pateikta ne vėliau kaip per 25 dienas nuo jo pabaigos.

86 straipsnis. Mokestinio laikotarpio PVM deklaracija

Mokestinio laikotarpio PVM deklaracijos formą, reikalaujamus joje pateikti duomenis ir jos užpildymo tvarką nustato centrinis mokesčio administratorius.

87 straipsnis. Metinė PVM deklaracija ir jos pateikimo terminas

1. Jeigu pasibaigus kalendoriniams metams ir nustačius jų faktinius rodiklius šio Įstatymo VIII skyriuje nustatyta tvarka turi būti patikslinta PVM atskaita, PVM mokėtojas ne vėliau kaip iki kitų kalendorinių metų spalio 1 dienos privalo pateikti metinę PVM deklaraciją, kurioje deklaruojamos PVM atskaitą tikslinančios sumos.

2. Metinės PVM deklaracijos formą, reikalaujamus joje pateikti duomenis ir užpildymo tvarką nustato centrinis mokesčio administratorius.

88 straipsnis. Išregistruojamo iš PVM mokėtojų arba likviduojamo asmens PVM deklaracija

1. Jeigu apmokestinamasis asmuo buvo išregistruotas (paties prašymu ar mokesčio administratoriaus iniciatyva) iš PVM mokėtojų, per 20 dienų po išregistravimo jis privalo pateikti specialią išregistruojamo iš PVM mokėtojų arba likviduojamo asmens PVM deklaraciją ir joje šio Įstatymo nustatyta tvarka deklaruoti visas likusias prievoles, susijusias su PVM apskaičiavimu ir sumokėjimu. Jeigu PVM mokėtojas likviduojamas, pateikti specialią išregistruojamo iš PVM mokėtojų arba likviduojamo asmens PVM deklaraciją ir joje šio Įstatymo nustatyta tvarka deklaruoti visas likusias prievoles, susijusias su PVM apskaičiavimu ir sumokėjimu, privaloma iki likvidavimo.

2. Išregistruojamo iš PVM mokėtojų arba likviduojamo asmens PVM deklaracijos formą, reikalaujamus joje pateikti duomenis, jos užpildymo ir pateikimo tvarką (o teikiama likviduojamų PVM mokėtojų – ir konkrečius pateikimo terminus) nustato centrinis mokesčio administratorius.

89 straipsnis. Už mokestinį laikotarpį mokėtinos į biudžetą PVM sumos apskaičiavimas

1. Apskaičiuojant už mokestinį laikotarpį mokėtiną į biudžetą PVM sumą iš per mokestinį laikotarpį apskaičiuotos pardavimo PVM už patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas (išskyrus PVM, kurį šio Įstatymo nustatyta tvarka privalo išskaityti ir sumokėti prekių ir (arba) paslaugų pirkėjas (klientas)) sumos, taip pat iš priklausančios mokėti į biudžetą PVM sumos už įsigytas prekes ir (arba) paslaugas, jeigu PVM mokėtojas šio Įstatymo XI skyriuje nustatyta tvarka įpareigotas šį PVM apskaičiuoti (arba išskaityti) ir sumokėti, bei iš importo PVM sumos, įskaitytos vadovaujantis šio Įstatymo 94 straipsnio nuostatomis, atimama atskaitoma pirkimo ir (arba) importo PVM suma.

2. Jeigu per mokestinį laikotarpį turėjo būti tikslinama apmokestinamoji vertė ir (arba) PVM atskaita, šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuota mokėtina į biudžetą PVM suma didinama arba mažinama atitinkamomis apmokestinamąją vertę ir (arba) PVM atskaitą tikslinančiomis sumomis.

3. Jeigu per mokestinį laikotarpį pardavimo PVM apskaičiuotas už prekes ir (arba) paslaugas, už kurias ankstesnį mokestinį laikotarpį (ankstesnius mokestinius laikotarpius) buvo gautas avansas, nuo kurio šio Įstatymo nustatyta tvarka buvo apskaičiuotas ir deklaruotas pardavimo PVM, mokėtina į biudžetą PVM suma papildomai sumažinama nuo avanso apskaičiuotu ir deklaruotu pardavimo PVM.

4. Jeigu skaičiuojant šio straipsnio 1–3 dalyse nustatyta tvarka gaunamas neigiamas skaičius, laikoma, kad PVM mokėtoji už mokestinį laikotarpį susidarė grąžintina iš biudžeto PVM suma (šiuo Įstatyme vadinama PVM skirtumu).

90 straipsnis. Mokėtinios į biudžetą PVM sumos sumokėjimas

1. Už mokestinį laikotarpį mokėtina į biudžetą PVM suma, apskaičiuota šio Įstatymo 89 straipsnyje nustatyta tvarka, privalo būti sumokėta į biudžetą ne vėliau kaip iki šio Įstatymo 85 straipsnyje nustatyto mokestinio laikotarpio PVM deklaracijos pateikimo termino pabaigos.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija gali nustatyti, kad PVM mokėtojai, kurių vidutinė kalendoriniam mėnesiui (šio Įstatymo 84 straipsnio 5 dalyje nurodytų PVM mokėtojų atveju – mokestiniam laikotarpiui) tenkanti mokėtina į biudžetą PVM suma 3 mėnesius iš eilės viršijo Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytą ribą, pradedant kitu kalendoriniu mėnesiu (šio Įstatymo 84 straipsnio 5 dalyje nurodyti PVM mokėtojai – kitu mokestiniu laikotarpiu) po to, kurį paaiškėjo nurodytos aplinkybės, į biudžetą moka Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyto dydžio avansinius PVM mokėjimus. Avansinių PVM mokėjimų dydį, mokėjimo tvarką ir terminus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

3. Jeigu per mokestinį laikotarpį buvo mokėti avansiniai PVM mokėjimai, į biudžetą iki šio straipsnio 1 dalyje nurodyto termino pabaigos privalo būti sumokėtas už mokestinį laikotarpį mokėtinios PVM sumos ir per tą mokestinį laikotarpį sumokėtų avansinių PVM mokėjimų skirtumas.

4. Jeigu metinėje PVM deklaracijoje apskaičiuojama papildomai mokėtina PVM suma, ji privalo būti sumokėta ne vėliau kaip iki šio Įstatymo 87 straipsnyje nustatyto šios PVM deklaracijos pateikimo termino pabaigos.

5. Jeigu išregistruojamo iš PVM mokėtojo arba likviduojamo asmens PVM deklaracijoje apskaičiuojama papildomai mokėtina PVM suma, ji privalo būti sumokėta ne vėliau kaip tą pačią dieną, kada pateikiama išregistruojamo iš PVM mokėtojo arba likviduojamo asmens PVM deklaracija, tačiau ne vėliau kaip iki nustatyto šios PVM deklaracijos pateikimo termino pabaigos, jeigu ji per nustatytą terminą nepateikta.

6. Kai už teikiamas paslaugas bei tiekiamą energiją apmokama Lietuvos Respublikos valstybės ar savivaldybių biudžetų, Privatizavimo fondo ir Kelių fondo lėšomis (Kelių priežiūros ir plėtros programos), taip pat lengvatinių kreditų, skiriamų iš Bendrojo ir savivaldybių gyvenamiesiems namams ir butams statyti arba pirkti fondų, lėšomis, apskaičiuoto už šias paslaugas arba energiją PVM sumokėjimo terminas atidedamas iki penktos darbo dienos po apmokėjimo už šias paslaugas ar energiją dienos.

7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais atvejais, kai tai reikalinga tinkamam mokestinių prievolių įvykdymui užtikrinti, vietos mokesčio administratorius privalo pareikalauti, kad PVM mokėtojas prieš mokestinio laikotarpio PVM deklaracijos pateikimo arba PVM sumokėjimo terminą pateiktų Lietuvos Respublikoje įsteigtos ir veikiančios banko įstaigos arba draudimo įmonės, turinčios atitinkamai banko arba draudimo veiklos licenciją, išduotą laidavimo arba garantijos dokumentą, pagal kurį laiduotojas arba garantas įsipareigoja įvykdyti PVM mokėtojo mokestines prievoles, susijusias su PVM, jeigu šio PVM mokėtojo mokėtinas PVM nebus sumokėtas per šiame straipsnyje nustatytą terminą. Laidavimo arba garantijos sumos apskaičiavimo, tikslinimo, taip pat laidavimo arba garantijos dokumentų pateikimo ir panaikinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

91 straipsnis. Grąžintinos iš biudžeto PVM sumos įskaitymas ir grąžinimas

1. Už mokestinį laikotarpį susidaręs PVM skirtumas pirmiausia įskaitomas Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka ir terminais.

2. Jeigu atlikus šio straipsnio 1 dalyje nurodytus įskaitymus, lieka neįskaitytas PVM skirtumo likutis, jo dalis gali būti grąžinta PVM mokėtojai, kuris atitinka šiuos reikalavimus:

1) PVM mokėtojas yra sumokėjęs visus privalomus mokesčius, delspinigius, baudas, palūkanas už suteiktas mokestines paskolas į biudžetus bei fondus arba šių mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas, arba pateiktas prašymas dėl atidėjimo Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka, arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas, arba mokėtojas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka kreipėsi į Komisiją mokesčio mokėtojų prašymams dėl atsiskaitymo akcijomis ir turtu nagrinėti dėl atsiskaitymo už šiuos mokesčius, delspinigius ir baudas akcijomis ir turtu, pateikęs visas reikalaujamas mokesčių deklaracijas ar apyskaitas. Tais atvejais, kai vyksta mokestinis ginčas dėl prašomo grąžinti PVM skirtumo ar jo dalies, laikoma, kad PVM mokėtojas šio punkto reikalavimų neatitinka;

2) nėra įsigaliojęs nutarimas skirti baudą PVM mokėtojai už padarytą piktybinį mokesčių įstatymų pažeidimą, nurodytą Mokesčių administravimo įstatyme, arba nuo tokio pažeidimo padarymo praėjo 3 metai.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytam PVM mokėtojai grąžinamo PVM skirtumo likučio dalis negali būti didesnė už šios dalies 1–5 punktuose nurodytą sumą:

1) sąlyginę 18 procentų PVM sumą, apskaičiuotą nuo to mokestinio laikotarpio PVM deklaracijoje deklaruotos apmokestinamosios vertės prekių ir paslaugų, kurioms pritaikytas 0 procentų PVM tarifas, ir

2) sąlyginę 18 procentų PVM sumą, apskaičiuotą nuo to mokestinio laikotarpio PVM deklaracijoje deklaruotos apmokestinamosios vertės prekių ir paslaugų, nurodytų šio Įstatymo 58 straipsnio 1 dalies 2 punkte, ir

3) PVM sumą, per mokestinį laikotarpį atskaitytą už įsigytą ilgalaikį turtą (išskyrus į PVM atskaitą įtrauktą importo PVM sumą, įskaitytą vadovaujantis šio Įstatymo 94 straipsnio nuostatomis, taip pat pirkimo PVM sumą už pasigaminatą ilgalaikį materialųjį turtą), ir

4) PVM sumą, per mokestinį laikotarpį atskaitytą už įsigytas ir (arba) importuotas medžiagas, žaliavas ir (arba) paslaugas, skirtas ilgalaikiam turtui pasigaminti ir (arba) nebaigtai statybai (išskyrus į PVM atskaitą įtrauktą importo PVM sumą, įskaitytą vadovaujantis šio Įstatymo 94 straipsnio nuostatomis), ir

5) PVM sumą, per mokestinį laikotarpį atskaitytą už įsigytus ir (arba) importuotus degalus, trąšas, sėklas, pašarus, priemones nuo kenkėjų ir piktžolių. Šis punktas taikomas tik PVM mokėtojams, kurių pajamos iš žemės ūkio produkcijos tiekimo ir (arba) paslaugų teikimo praėjusiais kalendoriniais metais sudarė ne mažiau kaip 50 procentų visų pajamų.

4. Pagal šio straipsnio 1–3 dalių nuostatas neįskaityto ir negrąžinto PVM skirtumo likučio, susidariusio iki kalendorinio pusmečio pabaigos, suma PVM mokėtojai gali būti grąžinta tam kalendoriniam pusmečiui pasibaigus, tačiau tik tuo atveju, jeigu PVM mokėtojas atitinka šio straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus ir buvo įregistruotas PVM mokėtoju ne vėliau kaip prieš 3 mėnesius iki to kalendorinio pusmečio pabaigos.

5. Jeigu PVM mokėtojas likviduojamas arba apmokestinamasis asmuo išregistruojamas iš PVM mokėtojų, neįskaitytas ir negrąžintas PVM skirtumo likutis grąžinamas Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka, neatsižvelgiant į šio straipsnio 2–4 dalyse nustatytus apribojimus.

6. Pageidaujantis susigrąžinti PVM skirtumo likutį (ar jo dalį) PVM mokėtojas privalo pateikti centrinio mokesčio administratoriaus nustatytos formos prašymą, o vietos mokesčio administratoriaus prašymu – ir kitus dokumentus, kurių nepateikus, vietos mokesčio administratorius prašymo nenagrinėja, o nustato terminą dokumentams pateikti. Jei per nustatytą terminą šie dokumentai nepateikiami, prašymas grąžinamas PVM mokėtojai nenagrinėtas.

7. PVM skirtumo likučio (ar jo dalies) grąžinimo terminus nustato Mokesčių administravimo įstatymas.

8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais atvejais, kai tai reikalinga PVM skirtumo įskaitymo bei grąžinimo pagrįstumui užtikrinti, vietos mokesčio administratorius privalo pareikalauti, kad, prieš įskaitant ir (arba) grąžinant PVM mokėtojai PVM skirtumą (ar jo dalį), PVM mokėtojas pateiktų Lietuvos Respublikoje įsteigtos ir veikiančios banko įstaigos arba draudimo įmonės, turinčios atitinkamai banko arba draudimo veiklos licenciją, išduotą laidavimo arba garantijos dokumentą, pagal kurį laiduotojas arba garantas įsipareigoja įvykdyti PVM mokėtojo mokestines prievole, susijusias su PVM, jeigu vėliau būtų nustatyta, kad

PVM skirtumas (ar jo dalis) įskaityta ir (arba) grąžinta nepagrįstai. Laidavimo arba garantijos sumos apskaičiavimo ir laidavimo arba garantijos dokumentų pateikimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

9. Jeigu metinėje PVM deklaracijoje nustatoma grąžintina PVM suma, ji grąžinama Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka ir terminais.

10. PVM permoka grąžinama Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka ir terminais.

11. PVM skirtumo grąžinimas ar įskaitymas sustabdomas, kai įgaliotos tirti nusikaltimus institucijos mokesčio administratoriui pateikia duomenis apie pradėtą PVM mokėtojo veiklos tyrimą dėl nusikalstamos veikos, jei tai yra susiję ar gali būti susiję su netinkamu PVM mokėtojo prievolių įvykdymu (įskaitant neteisėtą PVM skirtumo grąžinimą bei įskaitymą). Jei atsisakyta kelti baudžiamąją bylą ar ji nutraukta, ar joje įsiteisėja išteisinamasis nuosprendis, PVM skirtumas grąžinamas (įskaitomas) šio bei Mokesčių administravimo įstatymų nustatyta tvarka. Įgaliotos tirti nusikaltimus institucijos mokesčio administratoriui privalo pateikti duomenis apie pradėtą PVM mokėtojo veiklos tyrimą dėl nusikalstamos veikos, jei tai susiję ar gali būti susiję su netinkamu PVM mokėtojo prievolių įvykdymu (įskaitant neteisėtą PVM skirtumo grąžinimą bei įskaitymą).

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1362](#), 2003-03-13, *Žin.*, 2003, Nr. 32-1310 (2003-04-02)

92 straipsnis. PVM mokėtojais neįregistruotų apmokestinamųjų asmenų prievolės, susijusios su PVM mokėjimu

1. Lietuvos Respublikos apmokestinamasis asmuo, privalėjęs pateikti prašymą įregistruoti jį PVM mokėtoju, tačiau to nepadaręs, arba pateikęs prašymą įregistruoti jį PVM mokėtoju, tačiau mokesčio administratoriaus sprendimu šio Įstatymo ir jį įgyvendinančių teisės aktų nustatytais pagrindais juo neįregistruotas, privalo už tiekiamas prekes ir (arba) teikiamas paslaugas, kurios pagal šio Įstatymo nuostatas yra apmokestinamos PVM, skaičiuoti ir mokėti į biudžetą PVM laikydamasis šiame straipsnyje nustatytos tvarkos. Mokėtina už patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas PVM suma apskaičiuojama pagal tokią formulę (už patiektas prekes ir suteiktas paslaugas, atlygis už kurias sudarė 71 straipsnio 1 dalyje nurodytą 100 000 litų sumą, PVM neskaičiuojamas):

Mokėtina PVM suma = atlygis*T/(100%+T),

čia: T – šioms prekėms ir (arba) paslaugoms šiame Įstatyme nustatytas PVM tarifas (procentais); * – daugybos ženklas.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti apmokestinamieji asmenys minėtoje dalyje nurodytu būdu apskaičiuotą už konkretų mėnesį mokėtiną PVM sumą turi sumokėti į biudžetą iki kito mėnesio 25 dienos. Kartu turi būti pateikiama centrinio mokesčio administratoriaus nustatytos formos PVM mokėtoju neįregistruoto asmens mokėtino PVM apyskaita.

3. Už šio straipsnio 1 dalyje nurodytų apmokestinamųjų asmenų tiekiamas prekes ir (arba) teikiamas paslaugas taip apskaičiuota PVM suma negali būti išskiriama apskaitos dokumentuose, kuriais įforminamas šių prekių tiekimas ir (arba) paslaugų teikimas.

4. PVM mokėtoju nesantis apmokestinamasis asmuo, privalantis sumokėti PVM į biudžetą pagal šio Įstatymo 53 straipsnio 3 dalies nuostatas, privalo jį sumokėti ne vėliau kaip per 10 dienų nuo vartojimo pradžios (suvartojimo) arba praradimo, o asmuo, privalantis sumokėti PVM į biudžetą pagal 71 straipsnio 6 dalies nuostatas, privalo jį sumokėti ne vėliau kaip per 10 dienų nuo dokumento, kuriame nepagrįstai išskirtas PVM, išrašymo.

5. Kiti atvejai, kai PVM mokėtojais nesantys asmenys privalo skaičiuoti ir mokėti į biudžetą PVM, nurodyti šio Įstatymo XI skyriuje.

X SKYRIUS IMPORTO PVM APSKAIČIAVIMAS IR MOKĖJIMAS

93 straipsnis. Mokėtinės importo PVM sumos apskaičiavimas

Mokėtina importo PVM suma apskaičiuojama Muitinės kodekso, šio Įstatymo ir jų taikymą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.

94 straipsnis. Importo PVM mokėjimo tvarka

Importo PVM mokamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka, tačiau importo PVM už prekes, kurias importuoja PVM mokėtojai, gali būti įskaitomas Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nustato ir kriterijus, kuriuos turi atitikti PVM mokėtojai, pageidaujantys įskaityti importo PVM.

XI SKYRIUS

ATVEJAI, KAI PIRKĖJAS (KLIENTAS) PRIVALO APSKAIČIUOTI (ARBA IŠSKAITYTI) IR SUMOKĖTI PVM UŽ ĮSIGYJAMAS PREKES IR (ARBA) PASLAUGAS

95 straipsnis. Užsienio apmokestinamųjų asmenų, neįregistruotų PVM mokėtojais Lietuvos Respublikoje, šalies teritorijoje tiekiamos prekės ir (arba) teikiamos paslaugos

1. Šio straipsnio nuostatos taikomos tik tokioms užsienio apmokestinamųjų asmenų (toliau šiame skyriuje – užsienio asmuo), neįregistruotų PVM mokėtojais Lietuvos Respublikoje, šalies teritorijoje tiekiamoms prekėms ir (arba) teikiamoms paslaugoms, kurios pagal šį Įstatymą:

- 1) yra PVM objektas ir
- 2) nėra neapmokestinamos PVM pagal šio Įstatymo IV skyrių, ir
- 3) nėra apmokestinamos taikant 0 procentų PVM tarifą pagal šio Įstatymo VI skyrių.

2. Šio straipsnio nuostatos taikomos tokiems prekių ir (arba) paslaugų pirkėjams (klientams):

1) visiems Lietuvos Respublikos juridiniams asmenims (įskaitant valstybę, savivaldybes, valstybės ir savivaldybių institucijas bei įstaigas, viešuosius juridinius asmenis ir pan.) ar užsienio asmenų padaliniais Lietuvos Respublikoje;

2) fiziniams asmenims, kurie yra PVM mokėtojai.

3. Jeigu užsienio asmuo šalies teritorijoje teikia šio Įstatymo 13 straipsnio 6 ir (arba) 7 dalyse nurodytas paslaugas, šių paslaugų pirkėjas (klientas) privalo už šias užsienio asmens teikiamas paslaugas šiame Įstatyme nustatyta tvarka apskaičiuoti ir sumokėti į biudžetą pardavimo PVM. Pirkėjas (klientas) neskaiciuoja ir nemoka į biudžetą pardavimo PVM už užsienio asmens teikiamą kilnojamojo daikto nuomos paslaugą, jeigu nuomojamas į Lietuvos Respublikos muitų teritoriją įvežtas kilnojamas daiktas, už kurį nustatyta tvarka buvo sumokėtas importo PVM.

4. Jeigu užsienio asmuo šalies teritorijoje tiekia prekes ir (arba) teikia kitas negu nurodytos šio straipsnio 3 dalyje paslaugas, šių prekių ir (arba) paslaugų pirkėjas (klientas) už šias užsienio asmens tiekiamas prekes ir (arba) teikiamas paslaugas privalo šiame Įstatyme nustatyta tvarka apskaičiuoti ir sumokėti pardavimo PVM.

5. Jeigu pirkėjas (klientas) yra PVM mokėtojas, už užsienio asmens šalies teritorijoje patiektas prekes ir (arba) suteiktas paslaugas per mokestinį laikotarpį apskaičiuotas pardavimo PVM įtraukiamas į pirkėjo (kliento) to mokestinio laikotarpio PVM deklaraciją kaip priklausantis mokėti į biudžetą PVM. Mokestiniam laikotarpiui pasibaigus, toks pirkėjas (klientas) Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka parengia įsigytų prekių ir (arba) paslaugų, už kurias per mokestinį laikotarpį šiame straipsnyje nustatyta tvarka buvo apskaičiuotas pardavimo PVM, ataskaitą, joje nurodydamas taip apskaičiuotas pardavimo PVM sumas, kurios šiame Įstatyme nustatyta bendra tvarka gali būti pirkėjo (kliento) atskaitytos kaip ir kitas pirkimo PVM. Nurodyta ataskaita pateikiama kartu su to mokestinio laikotarpio PVM deklaracija.

6. Jeigu pirkėjas (klientas) nėra PVM mokėtojas, jis šiame straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuotą pardavimo PVM sumą privalo sumokėti į biudžetą iki kito mėnesio po to, kurį šis mokestis turėjo būti apskaičiuotas, 25 dienos. Kartu turi būti pateikiama centrinio mokesčio administratoriaus nustatytos formos PVM mokėtoju neįregistruoto asmens mokėtino PVM apyskaita.

7. Užsienio asmenų išrašomuose apskaitos dokumentuose, kuriais įforminamas šiame straipsnyje nurodytų prekių tiekimas ir (arba) paslaugų teikimas, Lietuvos Respublikos PVM nenurodomas.

96 straipsnis. Kiti atvejai, kai PVM už įsigyjamas prekes ir (arba) paslaugas išskaito ir sumoka jų pirkėjas (klientas)

1. (Neteko galios)

2. Išskaityti ir sumokėti į biudžetą PVM, apskaičiuotą už nuosavybės teisės objektus, perimtus kaip turtinis įnašas arba dėl kito PVM mokėtojo reorganizavimo, taip pat šio Įstatymo 9 straipsnio 5 dalyje nustatyto prekių tiekimo atveju apskaičiuotą PVM už perduodamą pastato (statinio) esminį pagerinimą, privalo PVM mokėtojas, kuriam išrašomas tokį prekių tiekimą arba paslaugų teikimą įforminantis dokumentas, t. y. PVM mokėtojas, perimantis nuosavybės teisės objektus kaip turtinį įnašą arba dėl kito PVM mokėtojo reorganizavimo, arba PVM mokėtojas – pagerinto pastato (statinio) daikto savininkas.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nustato atvejus, kai tam, kad būtų užtikrintas mokestinių prievolių įvykdymas (įskaitant PVM skirtumo įskaitymo bei grąžinimo pagrįstumą), mokesčio administratorius privalo nurodyti prekių tiekėjui (paslaugų teikėjui) ir pirkėjui (klientui), kad PVM už tiekiamas prekes ir (arba) teikiamas paslaugas išskaito ir sumoka į biudžetą šių prekių ir (arba) paslaugų pirkėjas (klientas), jeigu jis yra PVM mokėtojas.

4. Per mokestinį laikotarpį išskaitytos PVM sumos, kurias pagal šio straipsnio nuostatas privalo sumokėti į biudžetą prekių ir (arba) paslaugų pirkėjas (klientas), įtraukiamos į pirkėjo (kliento) to mokestinio laikotarpio PVM deklaraciją kaip priklausantis mokėti į biudžetą PVM. Šios PVM sumos bendra šiame Įstatyme nustatyta tvarka gali būti pirkėjo (kliento) atskaitytos kaip ir kitas pirkimo PVM.

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nustato šio straipsnio taikymo tvarką.

Straipsnio pakeitimai;

Nr. [IX-1098](#), 2002-09-24, *Žin.*, 2002, Nr. 96-4173 (2002-10-04)

**XII SKYRIUS
SPECIALIOS APMOKESTINIMO PVM SCHEMOS**

**PIRMASIS SKIRSNIS
KOMPENSACINIO PVM TARIFO ŪKININKAMS SCHEMA**

97 straipsnis. Šio skirsnio nuostatų taikymas

1. Šio skirsnio nuostatos taikomos ūkininkams, kurie atitinka visus šiuos reikalavimus:

1) bendra atlygio per metus (paskutinius 12 mėnesių) už vykdant ekonominę veiklą patiektas prekes ir suteiktas paslaugas suma neviršija šio Įstatymo 71 straipsnio 1 dalyje nustatytos ribos. Jeigu visų ūkininko ir jo partnerių atlygio už vykdant ekonominę veiklą patiektas prekes ir suteiktas paslaugas bendra suma kartu minėtą ribą viršija, laikoma, kad ūkininkas šio reikalavimo neatitinka;

2) yra įregistravę ūkininko ūkį Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio įstatymo nustatyta tvarka arba turi dokumentus, patvirtinančius žemės suteikimą asmeniniam ūkiui;

3) registruotas ūkininko ūkio žemės plotas arba suteiktas asmeniniam ūkiui žemės plotas neviršija Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyto dydžio (hektarais).

2. Ūkininkas, atitinkantis šio straipsnio 1 dalies reikalavimus, turi teisę būti įregistruotas PVM mokėtoju bendra šio Įstatymo IX skyriuje nustatyta tvarka. Jeigu ūkininkas yra įregistruotas PVM mokėtoju, šio skirsnio nuostatos jam negali būti taikomos. Ūkininkui šio skirsnio nuostatos negali būti taikomos ir tuo atveju, jeigu ūkininkas ar bent vienas ūkininko partneris yra įregistruotas PVM mokėtoju.

3. Ūkininkų, kuriems taikoma kompensacinio PVM tarifo schema, registravimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1534](#), 2003-04-22, *Žin.*, 2003, Nr. 42-1924 (2003-05-01)

98 straipsnis. Kompensacinio PVM tarifo taikymas

1. Ūkininkai, kuriems taikoma kompensacinio PVM tarifo schema, turi teisę gauti iš pirkėjų (klientų), jei jie yra apmokestinamieji asmenys, kompensacinį priedą. Kompensacinio

priedo dydis apskaičiuojamas nuo pirkėjų (klientų) mokamo atlygio (išskyrus patį kompensacinį priedą) už ūkininkų tiekiamą žemės ūkio produkciją ir (arba) teikiamas žemės ūkio paslaugas, taikant šio Įstatymo 100 straipsnyje nustatytą kompensacinį PVM tarifą.

2. Kompensacinio priedo dydis privalo būti nurodytas apskaitos dokumentuose, kuriais įforminamas žemės ūkio produkcijos tiekimas ir (arba) paslaugų teikimas. Kompensacinio priedo suma įtraukiama į žemės ūkio produkcijos ir (arba) paslaugų pirkėjo (kliento) PVM mokėtojo PVM atskaitą bendra šiame Įstatyme nustatyta tvarka kaip ir kitas pirkimo PVM.

3. Ūkininko, kuriam taikoma kompensacinio PVM tarifo schema, žemės ūkio produkcijos tiekimas įforminamas šio Įstatymo 81 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka arba 81 straipsnio 4 dalyje nenurodytais atvejais – pirkėjo (kliento) išrašomu laisvos formos apskaitos dokumentu. Žemės ūkio paslaugų teikimas visais atvejais įforminamas pirkėjo (kliento) išrašomu laisvos formos apskaitos dokumentu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1362](#), 2003-03-13, *Žin.*, 2003, Nr. 32-1310 (2003-04-02)

99 straipsnis. Kompensacinio PVM tarifo taikymo apskaita

1. Ūkininkai, kuriems taikoma kompensacinio PVM tarifo schema, tvarko patiektos žemės ūkio produkcijos ir suteiktų žemės ūkio paslaugų apskaitą centrinio mokesčio administratoriaus nustatyta tvarka.

2. Ūkininkai, kuriems taikoma kompensacinio PVM tarifo schema, neturi teisės į PVM atskaitą ir jiems netaikomi šio Įstatymo reikalavimai, jei jie taikomi tik PVM mokėtojams.

3. Apmokestinamieji asmenys, įsigyjantys žemės ūkio produkciją ir (arba) paslaugas iš ūkininkų, kuriems taikoma kompensacinio PVM tarifo schema, teikia centrinio mokesčio administratoriaus nustatytos formos tokių įsigijimų atskaitą.

100 straipsnis. Kompensacinio PVM tarifo dydis

Kompensacinis PVM tarifas – 6 procentai.

ANTRASIS SKIRSNIS TURIZMO PASLAUGŲ APMOKESTINIMO SCHEMA

101 straipsnis. Šio skirsnio nuostatų taikymas

1. Šio skirsnio nuostatos taikomos tik toms turizmo paslaugoms, kurias PVM mokėtojas įsigyja iš trečiųjų asmenų ir vėliau savo vardu teikia galutiniam vartotojui (toliau šiame skirsnyje toks PVM mokėtojas vadinamas kelionės organizatoriumi). Jeigu galutiniam vartotojui parduodamas kelių iš trečiųjų asmenų įsigytų turizmo paslaugų, teikiamų vienos kelionės metu, rinkinys, laikoma, kad kelionės organizatorius galutiniam vartotojui suteikė vieną paslaugą.

2. Turizmo paslaugų sąvoka, taikant šio skirsnio nuostatas, suprantama taip, kaip ji apibrėžta turizmo veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose.

102 straipsnis. Apmokestinamoji vertė

1. Kelionės organizatoriaus galutiniam vartotojui suteiktos paslaugos apmokestinamoji vertė yra kelionių organizatoriaus marža, apskaičiuota šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

2. Kelionės organizatoriaus marža nustatoma kaip sumos (išskyrus patį PVM), kurią už kelionės organizatoriaus teikiamą paslaugą jam turi sumokėti galutinis vartotojas, ir sumos (įskaitant PVM), kurią kelionės organizatorius sumokėjo ar turi sumokėti tretiesiems asmenims už šią turizmo paslaugą ar paslaugas (jeigu galutiniam vartotojui parduodamas rinkinys), skirtumas. Skaičiuojant kelionės organizatoriaus maržą, neatsižvelgiama į tai, ar tos trečiųjų asmenų teikiamos paslaugos yra apmokestinamos PVM, ar ne.

103 straipsnis. PVM atskaitos ypatybės

1. Kelionės organizatorius šio Įstatymo 102 straipsnio 2 dalyje nurodyto tretiesiems asmenims sumokėto ar sumokėtino pirkimo PVM už iš jų įsigytas turizmo paslaugas neturi teisės įtraukti į PVM atskaitą.

2. Pirkimo ir (arba) importo PVM, nenurodytas šio straipsnio 1 dalyje, atskaitomas laikantis šiame Įstatyme nustatytos bendros tvarkos.

104 straipsnis. Sandoriai už šalies teritorijos ribų

Kelionės organizatoriaus teikiamos paslaugos apmokestinamos taikant 0 procentų PVM tarifą, kai kelionės organizatorius iš trečiųjų asmenų įsigyja ir galutiniam vartotojui teikia turizmo paslaugas, kurias šie tretieji asmenys teikia už šalies teritorijos ribų.

105 straipsnis. Kelionės organizatoriaus teikiamų paslaugų informavimo ypatybės

Kelionės organizatoriaus galutiniam vartotojui teikiama paslauga informinama laikantis šiame Įstatyme nustatytos bendros tvarkos, tačiau paslaugą informančiame dokumente neturi būti nurodomas PVM tarifas ir suma.

TREČIASIS SKIRSNIS

NAUDOTŲ PREKIŲ, MENO KŪRINIŲ, KOLEKCIŲ IR ANTIKVARINIŲ DAIKTŲ APMOKESTINIMO SCHEMA

106 straipsnis. Šio skirsnio nuostatų taikymas

1. PVM mokėtojas, tiekiantis naudotas prekes, meno kūrinius, taip pat kolekcinis ir (arba) antikvarinius daiktus, kaip jie apibrėžti šiame straipsnyje, už tiekiamas naudotas prekes, meno kūrinius, kolekcinis ir antikvarinius daiktus skaičiuoja PVM šiame skirsnyje nustatyta tvarka. Šio skirsnio nuostatos taikomos PVM mokėtojams, kurie vykdydami savo ekonominę veiklą nuolat verčiasi naudotų prekių, meno kūrinių, taip pat kolekcinis ir (arba) antikvarinių daiktų tiekimu.

2. Šio skirsnio nuostatos taikomos, kai PVM mokėtojas tiekia be PVM įsigytas naudotas prekes, meno kūrinius, kolekcinis ir (arba) antikvarinius daiktus, taip pat gali būti taikomos tais atvejais, kai PVM mokėtojas:

1) tiekia meno kūrinius, kolekcinis ir (arba) antikvarinius daiktus, kuriuos jis pats importavo ir už kuriuos nustatyta tvarka buvo apskaičiuotas importo PVM;

2) tiekia iš autorių arba jų įpėdinių įsigytus meno kūrinius, kuriuos tiekdamis šio Įstatymo nustatyta tvarka buvo apskaičiavę PVM.

3. Šiame skirsnyje aukciono organizatoriumi laikomas apmokestinamasis asmuo, kuris vykdydamas savo ekonominę veiklą siūlo prekes aukcionuose savo vardu, bet prekės pardavėjo sąskaita ir perduoda prekes pirkėjui, pasiūliusiam didžiausią kainą, taip pat savo vardu, bet prekės pardavėjo sąskaita.

4. Šio skirsnio nuostatos taikomos ir aukcionų organizatoriams, per aukcioną tiekiantiems naudotas prekes, meno kūrinius, kolekcinis ir (arba) antikvarinius daiktus, jeigu tokios prekės per aukcioną parduodamos aukciono organizatoriaus vardu, tačiau sąskaita prekės pardavėjo, kuris yra:

1) neapmokestinamasis asmuo; arba

2) apmokestinamasis asmuo, kurio tiekiamos šios prekės pagal šio Įstatymo 33 straipsnio 1 dalies nuostatas nebūtų apmokestinamos PVM, arba

3) apmokestinamasis asmuo, kuris nėra ir pagal šio Įstatymo 71 straipsnio 1 dalį neprivalo būti įregistruotas PVM mokėtoju. Šis punktas taikomas tik ilgalaikio materialiojo turto tiekimo atveju, arba

4) apmokestinamasis asmuo, kurio tiekiamos prekės būtų apmokestinamos šiame skirsnyje nustatyta tvarka.

5. Šiame skirsnyje naudotomis prekėmis laikomi bet kokie naudoti kilnojamieji daiktai (išskyrus nurodytus šio straipsnio 6–8 dalyse, taip pat tauriuosius metalus, brangakmenius ir dirbinius iš tauriųjų metalų ir (arba) brangakmenių), kurie gali būti toliau naudojami, neatsižvelgiant į tai, ar prieš naudojant tuos daiktus reikia papildomai remontuoti ir (arba) atlikti kitus jų aptarnavimo darbus, ar ne.

6. Šiame skirsnyje meno kūrinių laikomi:

1) Kombinuotosios muitų tarifų ir užsienio prekybos statistikos nomenklatūros (toliau – KPN) 97.01 pozicijoje klasifikuojami paveiksłai, piešiniai ir pastelės;

2) KPN 97.02 pozicijoje klasifikuojami graviūrų, estampų ir litografijų originalai;

3) KPN 97.03 pozicijoje klasifikuojami skulptūrų ir statulų originalai;

4) KPN 58.05 pozicijoje klasifikuojami gobelenai ir KPN 63.04 pozicijoje klasifikuojami sienų dekoravimo dirbiniai, kurie pagaminti rankiniu būdu pagal menininkų sukurtus modelius, jeigu jų nėra pagaminta daugiau kaip 8 kopijos.

7. Šiame skirsnyje kolekciniais daiktais laikomi:

1) KPN 97.04 pozicijoje klasifikuojami pašto arba mokesčių ženklai, pašto antspaudai, pirmosios dienos vokai-antspaudai, pašto (herbinis) popierius ir panašūs spaudiniai;

2) KPN 97.05 pozicijoje klasifikuojamos zoologijos, botanikos, mineralogijos, anatomijos, istorijos, archeologijos, paleontologijos, etnografijos arba numizmatikos kolekcijos ir kolekcionavimo objektai.

8. Šiame skirsnyje antikvariniais daiktais laikomi KPN 97.06 pozicijoje klasifikuojami bet kokie daiktai (išskyrus nurodytus šio straipsnio 6 ir 7 dalyse), kurie yra senesni kaip 100 metų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1362](#), 2003-03-13, *Žin.*, 2003, Nr. 32-1310 (2003-04-02)

107 straipsnis. Apmokestinamoji vertė

1. Tiekiant šio Įstatymo 106 straipsnio 2 dalyje nurodytas prekes, apmokestinamoji vertė yra pardavėjo marža, apskaičiuota šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

2. Pardavėjo marža apskaičiuojama kaip atlygio (išskyrus patį PVM), kurį pardavėjas gavo arba turi gauti už patiektą prekę, ir sumos (įskaitant PVM), kurią jis sumokėjo arba turi sumokėti savo tiekėjui šią prekę įsigydamas, skirtumas. Jeigu tiekiamą PVM mokėtojo importuota prekė, papildomai atimama už šią prekę apskaičiuoto importo muto, importo mokesčių ir importo PVM suma.

3. Tiekiant šio Įstatymo 106 straipsnio 4 dalyje nurodytas prekes per aukcioną, apmokestinamoji vertė yra aukciono organizatoriaus marža, kuri apskaičiuojama kaip viso iš prekės pirkėjo gauto ar gautino atlygio (išskyrus patį PVM) ir aukciono vedėjo prekės pardavėjui sumokėtos ar sumokėtinos sumos skirtumas. Į visą iš pirkėjo gautą ar gautiną atlygį turi būti įskaitoma ne tik prekės kaina aukcione, bet ir šio Įstatymo 15 straipsnio 5 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytos sumos. Prekės pardavėjui sumokėta ar sumokėtina suma yra prekės kainos aukcione ir aukciono organizatoriaus komisinių, gautų ar gautinų pagal sutartį su prekės pardavėju, skirtumas.

4. PVM mokėtojas, kuriam taikomos šio skirsnio nuostatos, turi teisę PVM skaičiuoti nuo visos tiekiamos prekės apmokestinamosios vertės, nustatytos šio Įstatymo 15 straipsnyje nustatyta tvarka.

108 straipsnis. PVM atskaitos ypatybės

1. Kai PVM mokėtojas PVM už tiekiamą šiame skirsnyje nurodytą prekę skaičiuoja nuo maržos, jis neturi teisės tos prekės pirkimo arba importo PVM įtraukti į PVM atskaitą.

2. Kai PVM mokėtojas PVM už tiekiamą šiame skirsnyje nurodytą prekę skaičiuoja nuo visos prekės apmokestinamosios vertės, teisė atskaityti tos prekės pirkimo arba importo PVM atsiranda ne anksčiau, negu PVM mokėtojas patiekia tą prekę.

109 straipsnis. Prekių tiekimo įforminimas

1. Jeigu už tiekiamą prekę PVM vadovaujantis šio Įstatymo 107 straipsnio 1–3 dalimis apskaičiuotas ne nuo visos prekės vertės, PVM mokėtojas neturi teisės dokumentuose, kuriais įforminamas šis tiekimas, išskirti taip apskaičiuoto PVM.

2. Aukciono organizatorius išrašomuose apskaitos dokumentuose, kuriais įforminamas prekės tiekimas prekės pirkėjui, privalo atskirai nurodyti prekės kainą, buvusią aukcione, taip pat pirkėjo mokėtinas šio Įstatymo 15 straipsnio 5 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytas sumas. Prekės tiekimui įforminti aukciono organizatorius prekės pardavėjui, jeigu jis yra apmokestinamasis asmuo, privalo išrašyti centrinio mokesčio administratoriaus nustatytos formos dokumentą, kuriame privalo būti nurodyta prekės kaina aukcione ir aukciono organizatorius komisinių, gautų ar gautinų pagal sutartį su prekės pardavėju, suma.

110 straipsnis. Apskaita

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija turi teisę nustatyti atvejus, kai PVM mokėtojas turi teisę skaičiuoti PVM nuo maržos ne už kiekvieną tiekiamą prekę, o už visas ar visas tam tikros rūšies prekes, patiektas per mokestinį laikotarpį.

2. Centrinis mokesčio administratorius nustato papildomus reikalavimus, keliamus PVM mokėtojo, taikančio šio skirsnio nuostatas, PVM apskaitai.

KETVIRTASIS SKIRSNIS INVESTICINIO AUKSO APMOKESTINIMO PVM SCHEMA

111 straipsnis. Šio skirsnio nuostatų taikymas

1. Taikant šio skirsnio nuostatas investiciniu auksu laikoma:

1) ne mažesnio kaip 995/1000 grynumo aukso luitai, plytelės ir plokštelės, pripažįstami tarptautinėse tauriųjų metalų rinkose, jeigu tokio luito, plytelės ar plokštelės masė ne mažesnė kaip 1 gramas;

2) ne mažesnio kaip 900/1000 grynumo ir nukaldintos vėliau negu 1800 metais aukso monetos, kurios yra arba buvo naudojamos jų kilmės valstybėje kaip atsiskaitymo priemonė ir paprastai yra parduodamos už kainą, neviršijančią monetoje esančio aukso rinkos vertės daugiau kaip 80 procentų.

2. Šiame skirsnyje investiciniu auksu taip pat laikomi ir vertybiniai popieriai, kurie patvirtina nuosavybės teises į šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą auksą, taip pat vertybiniai popieriai, patvirtinantys teisę ar pareigą įsigyti ar perleisti vertybinius popierius, patvirtinančius nuosavybės teisę į šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą auksą.

3. Šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytos aukso monetos šiame Įstatyme nelaikomos numizmatinės paskirties monetomis.

112 straipsnis. Investicinio aukso ir su juo susijusių paslaugų apmokestinimo tvarka

1. Investicinio aukso tiekimas ir importas PVM neapmokestinamas.

2. PVM neapmokestinamos ir atstovavimo (agento) paslaugos, kai agentas kito asmens vardu ir sąskaita dalyvauja tiekiant arba įsigyjant investicinį auksą.

3. PVM mokėtojai, gaminantys investicinį auksą arba bet koki kitą auksą perdirbantys į investicinį auksą, turi teisę pasirinkti už tiekiamą investicinį auksą skaičiuoti PVM šiame Įstatyme nustatyta bendra tvarka, jeigu investicinio aukso pirkėjas yra PVM mokėtojas.

4. Jeigu PVM mokėtojas, gaminantis investicinį auksą arba bet koki kitą auksą perdirbantis į investicinį auksą, pasinaudojo šio straipsnio 3 dalyje nurodyta teise, agentas, kito asmens vardu ir sąskaita dalyvaujantis to investicinio aukso tiekimo sandoryje, taip pat turi teisę už savo teikiamas atstovavimo (agento) paslaugas skaičiuoti PVM šiame Įstatyme nustatyta bendra tvarka.

113 straipsnis. Investicinio aukso tiekėjo teisė būti įregistruotam PVM mokėtoju

Apmokestinamieji asmenys, kurie nėra PVM mokėtojai ir kurie verčiasi investicinio aukso tiekimu, turi teisę būti įregistruoti PVM mokėtojais, neatsižvelgiant į šio Įstatymo 72 straipsnio nuostatas.

114 straipsnis. PVM atskaitos ypatybės

1. Neatsižvelgiant į tai, kad investicinio aukso tiekimas PVM neapmokestinamas, PVM mokėtojas turi teisę įtraukti į PVM atskaitą:

1) pirkimo PVM, sumokėtą arba priklausančią sumokėti už investicinį auksą tiekėjui, kuris pasinaudojo šio Įstatymo 112 straipsnio 3 dalyje nurodyta teise;

2) pirkimo ir (arba) importo PVM už įsigytą ir (arba) importuotą auksą, kuris skirtas perdirbti į investicinį auksą;

3) pirkimo PVM už įsigytas aukso formas, masės ir (arba) grynumo keitimo paslaugas.

2. PVM mokėtojas, gaminantis investicinį auksą arba bet koki kitą auksą perdirbantis į investicinį auksą, turi teisę įtraukti į PVM atskaitą pirkimo ir (arba) importo PVM už įsigytas ir (arba) importuotas prekes ir (arba) paslaugas, kurios susijusios su nurodyto aukso gamyba arba perdirbimu, neatsižvelgiant į tai, ar jis pasinaudojo šio Įstatymo 112 straipsnio 3 dalyje nurodyta teise, ar ne.

115 straipsnis. Apskaita

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nustato papildomus reikalavimus apmokestinamųjų asmenų, kuriems taikomos šio skirsnio nuostatos, apskaitai.

XIII SKYRIUS

PVM GRAŽINIMAS UŽSIENIO APMOKESTINAMIESIEMS ASMENIMS

116 straipsnis. Teisė susigrąžinti PVM, sumokėtą Lietuvos Respublikoje

1. Užsienio apmokestinamasis asmuo šiame skyriuje nustatyta tvarka turi teisę susigrąžinti PVM, sumokėtą Lietuvos Respublikoje.

2. Teisė susigrąžinti PVM, sumokėtą Lietuvos Respublikoje, suteikiama užsienio apmokestinamiesiems asmenims, įsikūrusiems tose užsienio valstybėse, kuriose sumokėtą PVM (ar jam tapatų mokestį) gali susigrąžinti Lietuvos Respublikos apmokestinamieji asmenys.

117 straipsnis. Reikalavimai užsienio apmokestinamajam asmeniui, pageidaujanciam susigrąžinti PVM

1. Užsienio apmokestinamasis asmuo turi teisę pateikti prašymą grąžinti jam Lietuvos Respublikoje sumokėtą PVM tik tuo atveju, jeigu jis tuo laikotarpiu, kuriuo sumokėtą PVM prašo grąžinti, atitiko šiuos kriterijus:

1) neturėjo Lietuvos Respublikoje padalinio, o jeigu tai fizinis asmuo, – dar ir jo nuolatinė gyvenamoji vieta nebuvo Lietuvos Respublika ir

2) nevykdė šalies teritorijoje jokios veiklos, kuri pagal šį Įstatymą yra PVM objektas, jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip.

2. Teisę pateikti prašymą turi ir toks užsienio apmokestinamasis asmuo, kuris atitinka šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytą kriterijų, o tuo laikotarpiu, kuriuo sumokėtą PVM prašo grąžinti, šalies teritorijoje:

1) vykdė tik veiklą, nurodytą šio Įstatymo 45 straipsnyje, arba atstovavo minėtame straipsnyje nurodytiems sandoriams, taip pat vykdė šio Įstatymo 53 straipsnyje nurodytą veiklą, kuri pagal šio Įstatymo nuostatas būtų apmokestinama taikant 0 procentų PVM tarifą ir (arba)

2) teikė paslaugas, nurodytas šio Įstatymo 13 straipsnio 6 ir (arba) 7 dalyse, ir tik tokiems pirkėjams (klientams), kurie pagal šio Įstatymo nuostatas už įsigytas tokias paslaugas privalo apskaičiuoti ir sumokėti PVM.

118 straipsnis. Gražinamas PVM

1. Užsienio apmokestinamajam asmeniui gali būti grąžintas:

1) sumokėtas importo PVM už į Lietuvos Respublikos muitų teritoriją išleistas laisvai cirkuliuoti jam priklausančias prekes, jeigu šio importo PVM joks PVM mokėtojas neturi teisės įtraukti į savo PVM atskaitą;

2) PVM, šio apmokestinamojo asmens sumokėtas už jo Lietuvos Respublikoje įsigytas prekes ir (arba) paslaugas.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas PVM gali būti grąžinamas tik tuo atveju, jeigu prekės ir (arba) paslaugos, už kurias sumokėtą PVM prašoma grąžinti, skirtos naudoti tokiai užsienio apmokestinamojo asmens ekonominei veiklai:

1) nurodytai šio Įstatymo 117 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose, ir (arba)

2) tiekti prekes ir (arba) teikti paslaugas už šalies teritorijos ribų tuo atveju, kai toks prekių tiekimas ir (arba) paslaugų teikimas nebūtų neapmokestinamas PVM, jeigu jis vyktų šalies teritorijoje.

3. Užsienio apmokestinamojo asmens sumokėtas PVM už prekes ir (arba) paslaugas, kurių pirkimo ir (arba) importo PVM pagal šio Įstatymo nuostatas jokiais atvejais negali būti PVM mokėtojų atskaitomas, užsienio apmokestinamiesiems asmenims negražinamas.

4. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija turi teisę nustatyti, kad už tam tikras prekes ir (arba) paslaugas sumokėtas PVM užsienio apmokestinamiesiems asmenims negražinamas, jeigu šių prekių ir paslaugų pirkimo ir importo PVM atskaita pagal šio Įstatymo nuostatas yra apribota.

119 straipsnis. Laikotarpis, per kurį sumokėtas PVM gali būti grąžintas, mažiausia grąžintina PVM suma ir grąžinimo tvarka

Didžiausią ir mažiausią laikotarpio, per kurį sumokėtą PVM galima prašyti grąžinti, trukmę, mažiausią grąžintino PVM sumą, už kurią mažesnės sumos, nurodytos užsienio apmokestinamųjų asmenų prašymuose, negrąžinamos, taip pat prašymų grąžinti užsienio apmokestinamiesiems asmenims jų sumokėtą PVM pateikimo ir nagrinėjimo tvarką bei PVM grąžinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

XIV SKYRIUS MOKESČIO KONTROLĖ

120 straipsnis. PVM kontrolė

1. PVM, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytą atvejį, kontroliuoja valstybinė mokesčių inspekcija. Valstybinė mokesčių inspekcija kontroliuoja PVM mokėjimą ir už importuotas prekes, jeigu jų importo PVM įskaitomas šio Įstatymo 94 straipsnyje nustatyta tvarka.

2. PVM už importuojamas prekes, nenurodytas šio straipsnio 1 dalyje, kontroliuoja teritorinės muitinės.

3. PVM nepriemokos, taip pat su jomis susijusios baudos ir (arba) delspinigiai išieškomi įstatymų nustatyta tvarka.

121 straipsnis. Nepagrįstai sumokėto (išieškoto) PVM grąžinimas

1. Per daug sumokėta (išieškota) PVM suma grąžinama (įskaitoma) Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytą atvejį.

2. Už importuojamas prekes sumokėtas PVM grąžinamas arba atsisakoma jį išieškoti Muitinės kodekso nustatytais atvejais. Prašymai grąžinti sumokėtą PVM arba atsisakyti jį išieškoti nagrinėjami Muitinės kodekso nustatyta tvarka. Nepagrįstai sumokėtą (išieškotą) importo PVM grąžina muitinė Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nustatyta tvarka.

XV SKYRIUS ATSAKOMYBĖ UŽ ŠIO ĮSTATYMO PAŽEIDIMUS

122 straipsnis. PVM deklaracijos nepateikimas per nustatytą terminą

Jeigu PVM mokėtojas per šiame Įstatyme nustatytą terminą nepateikė PVM deklaracijos, už tą laikotarpį mokėtina į biudžetą PVM suma didinama (grąžintina iš biudžeto PVM suma mažinama) 1 procentu.

123 straipsnis. PVM mokėjimo tvarkos nesilaikymas

1. Mokesčio mokėtojams, pažeidusiems šio Įstatymo nuostatas, delspinigiai skaičiuojami Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka.

2. Jeigu nustatoma, kad PVM mokėtojas nepagrįstai sumažino apskaičiuotą mokėtiną į biudžetą PVM sumą (padidino apskaičiuotą grąžintiną iš biudžeto PVM sumą), apskaičiuojama papildomai mokėtina PVM suma, kuria atitinkamai didinama mokėtina į biudžetą PVM suma (mažinama grąžintina iš biudžeto PVM suma), ir skiriama nuo 10 iki 50 procentų apskaičiuotos papildomai mokėtinios PVM sumos dydžio bauda.

3. Jeigu nustatoma, kad apmokestinamasis asmuo arba bet koks kitas asmuo, nesantis PVM mokėtoju, tačiau šio Įstatymo nustatyta tvarka privalėjęs mokėti į biudžetą PVM, jo nesumokėjo, apskaičiuojama mokėtina į biudžetą PVM suma ir skiriama nuo 10 iki 50 procentų apskaičiuotos PVM sumos dydžio bauda.

4. Šio straipsnio 2 ar 3 dalyje nurodytais atvejais skiriamos konkrečios baudos dydis priklauso nuo pažeidimo pobūdžio, mokesčio mokėtojo kaltės formos ir kitų aplinkybių, kurias mokesčių administratorius pripažįsta svarbiomis skirdamas didesnę ar mažesnę baudą.

124 straipsnis. Muitinės sankcionuotų veiksmų atlikimo ir importo PVM mokėjimo tvarkos nesilaikymas

Jeigu nesilaikoma Muitinės kodekso ir jo taikymą reglamentuojančių teisės aktų nustatytos muitinės sankcionuotų veiksmų atlikimo tvarkos ir dėl to atsiranda importo skola muitinei, importo PVM delspinigiai pradedami skaičiuoti nuo importo skolos muitinei atsiradimo dienos, kitais

atvejais – pasibaigus laikui, per kurį turėjo būti sumokėtas importo PVM. Delspinigiai skaičiuojami Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka.

XVI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

125 straipsnis. Įskaitymas į biudžetą

PVM įskaitomas į valstybės biudžetą.

126 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2002 m. liepos 1 d., išskyrus 19 straipsnio 3 dalies 2, 3, 4, 5, 6 ir 7 punktus, 130 straipsnį ir XII skyriaus ketvirtąjį skirsnį.

2. Šio Įstatymo 19 straipsnio 3 dalies 2 punktą įsigalioja nuo 2003 m. sausio 1 d. Iki 2002 m. gruodžio 31 d. knygų, laikraščių ir žurnalų, išskyrus erotinio ir smurtinio pobūdžio leidinius, kuriuos tokiais pripažino teisės aktų įgaliojanti institucija, spausdinimas, leidyba ir platinimas, taip pat laikraštinių popierių PVM neapmokestinami.

3. Šio Įstatymo 19 straipsnio 3 dalies 3 punktą įsigalioja nuo 2004 m. sausio 1 d. Iki 2003 m. gruodžio 31 d. vaistai bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintame sąraše nurodytos medicinos prekės PVM neapmokestinamos, tačiau Lietuvos Respublikos Vyriausybė turi teisę patvirtinti vaistų ir medicinos prekių, kurios apmokestinamos taikant lengvatinį 5 procentų PVM tarifą nuo šio Įstatymo įsigaliojimo dienos, sąrašą.

4. Šio Įstatymo 19 straipsnio 3 dalies 4, 6 ir 7 punktai įsigalioja nuo 2003 m. sausio 1 d.

5. Šio Įstatymo 19 straipsnio 3 dalies 5 punktą, kuriame nustatytas lengvatinis 5 procentų PVM tarifas ekologiškai švariems maisto produktams (reikalavimus ekologiškai švariems maisto produktams nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė), įsigalioja nuo 2006 m. sausio 1 d.

6. Šio Įstatymo XII skyriaus ketvirtasis skirsnis įsigalioja nuo 2004 m. sausio 1 d.

7. Už 2002 m. birželio mėnesio mokestinį laikotarpį PVM deklaracijos teikiamos ir PVM į biudžetą mokamas šiame Įstatyme nustatyta tvarka bei terminais.

8. PVM už žemės ūkio produkciją, kurios tiekimas buvo įformintas nustatytais dokumentais iki šio Įstatymo įsigaliojimo, sumokamas į biudžetą per 10 dienų po to, kai pirkėjai už ją sumoka. PVM, kurio sumokėjimo terminas įsigaliojus šiam Įstatymui dar nebuvo suėjęs, už iki šio Įstatymo įsigaliojimo suteiktas paslaugas bei patiektą energiją, apmokamas Lietuvos Respublikos valstybės ar savivaldybių biudžetų, Privatizavimo fondo ir Kelių fondo lėšomis (Kelių priežiūros ir plėtros programos), taip pat lengvatinių kreditų, skiriamų iš Bendrojo ir savivaldybių gyvenamiesiems namams ir butams statyti arba pirkti fondų, lėšomis, sumokamas į biudžetą laikantis šio Įstatymo 90 straipsnio 6 dalies nuostatų.

127 straipsnis. Įstatymo nuostatų taikymas užsienio apmokestinamųjų asmenų teikiamoms paslaugoms

1. Šio Įstatymo XI skyriaus nuostatos taikomos toms šio Įstatymo 13 straipsnio 6 dalyje nurodytoms užsienio apmokestinamųjų asmenų paslaugoms, kurios suteiktos jau įsigaliojus šiam Įstatymui. Užsienio apmokestinamųjų asmenų iki šio Įstatymo įsigaliojimo suteiktoms šio Įstatymo 13 straipsnio 6 dalyje nurodytoms paslaugoms šio Įstatymo nuostatos netaikomos net ir tuo atveju, jeigu šių paslaugų pirkėjas (klientas) gavo paslaugų suteikimą įforminantį apskaitos dokumentą ir (arba) sumokėjo už šias paslaugas jau įsigaliojus šiam Įstatymui.

2. Šio Įstatymo XI skyriaus nuostatos šio Įstatymo 13 straipsnio 7 dalyje nurodytoms užsienio apmokestinamųjų asmenų paslaugoms netaikomos, jeigu sandoris dėl tokių paslaugų teikimo buvo sudarytas ir išnuomotas kilnojamasis daiktas buvo įvežtas į Lietuvos Respubliką iki šio Įstatymo įsigaliojimo.

128 straipsnis. Įstatymo nuostatų taikymas iki šio Įstatymo įsigaliojimo įsigytam ir (arba) importuotam ilgalaikiam materialiajam turtui

1. Šis straipsnis nustato tvarką, pagal kurią tikslinama PVM atskaita dėl šio Įstatymo 67 straipsnyje nurodyto ilgalaikio materialiojo turto, įsigyto arba importuoto iki šio Įstatymo įsigaliojimo, taip pat iki šio Įstatymo įsigaliojimo iš esmės pagerinto pastato (statinio) naudojimo pasikeitimo.

2. PVM atskaita šiame straipsnyje nustatyta tvarka turi būti tikslinama, jeigu:

1) nepraėjo 10 metų nuo mokestinio laikotarpio, kuriuo į PVM atskaitą buvo įtrauktas pirkimo PVM ar jo dalis už iki šio Įstatymo įsigaliojimo įsigytą nekilnojamąjį pagal prigimtį daiktą, o jeigu nekilnojamasis pagal prigimtį daiktas pasigamintas ir jo pasigaminimui sunaudotų prekių ir (arba) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM ar jo dalis buvo įtraukta į PVM atskaitą, – nepraėjo 10 metų nuo mokestinio laikotarpio, kuriuo šis turtas pradėtas naudoti;

2) nepraėjo 10 metų nuo mokestinio laikotarpio, per kurį buvo baigtas iki šio Įstatymo įsigaliojimo atliktas pastato (statinio) esminis pagerinimas, kuriam sunaudotų prekių ir (arba) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM ar jo dalis buvo įtraukta į PVM atskaitą;

3) nepraėjo 5 metai nuo mokestinio laikotarpio, kuriuo į PVM atskaitą buvo įtrauktas pirkimo PVM ar jo dalis už iki šio Įstatymo įsigaliojimo įsigytą arba importuotą šio Įstatymo 67 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytą ilgalaikį materialųjį turtą, o jeigu toks turtas pasigamintas ir jo pasigaminimui sunaudotų prekių ir (arba) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM ar jo dalis buvo įtraukta į PVM atskaitą, – nepraėjo 5 metai nuo to mokestinio laikotarpio, kuriuo šis turtas pradėtas naudoti.

3. Jeigu iki šio Įstatymo įsigaliojimo ilgalaikis materialusis turtas yra pasigamintas arba pastatas (statinys) iš esmės pagerintas, tokio ilgalaikio materialiojo turto pirkimo PVM, taikant šio Įstatymo nuostatas, susijusias su PVM atskaita ir jos tikslinimu, laikoma to turto pasigaminimui (jeigu atliktas pastato (statinio) esminis pagerinimas – pagerinimo darbams) sunaudotų prekių ir (arba) paslaugų pirkimo ir (arba) importo PVM suma.

4. PVM atskaita dėl šiame straipsnyje nurodyto ilgalaikio materialiojo turto naudojimo pasikeitimo šio Įstatymo 67 straipsnio nustatyta tvarka tikslinama iki PVM atskaitos tikslinimo laikotarpio pabaigos.

129 straipsnis. Iki 2003 m. gruodžio 31 d. (imtinai) taikomos kitokios apmokestinimo PVM taisyklės

1. Neatsižvelgiant į šio Įstatymo III skyriaus nuostatas, iki 2003 m. gruodžio 31 d. lengvatinis 9 procentų PVM tarifas taip pat taikomas šilumos energijai, kuri tiekama gyvenamosioms patalpoms šildyti.

2. Neatsižvelgiant į šio Įstatymo III skyriaus nuostatas, iki 2002 m. gruodžio 31 d. dehidratuotam ir denatūruotam etilo alkoholiui bei rapsų metilo (etilo) esterui, pagamintiems laikantis Lietuvos Respublikos biokuro įstatymo ir jo įgyvendinimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, taikomas 9 procentų PVM tarifas. Nuo 2003 m. sausio 1 d. iki 2003 m. gruodžio 31 d. dehidratuotam ir denatūruotam etilo alkoholiui bei rapsų metilo (etilo) esterui, pagamintiems laikantis Lietuvos Respublikos biokuro įstatymo ir jo įgyvendinimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, taikomas 0 procentų PVM tarifas.

3. Neatsižvelgiant į šio Įstatymo III skyriaus nuostatas, visa kelionių organizatorių marža, apskaičiuota šio Įstatymo 102 straipsnyje nustatyta tvarka, iki 2003 m. gruodžio 31 d. apmokestinama taikant 0 procentų PVM tarifą.

4. Neatsižvelgiant į šio Įstatymo III skyriaus nuostatas, keleivių vežimas tarptautiniais maršrutais, taip pat šių keleivių bagažo vežimas, nesvarbu, kokios rūšies transporto priemonėmis, iki 2003 m. gruodžio 31 d. apmokestinamas taikant 0 procentų PVM tarifą. Taikant šią nuostatą, tarptautiniu maršrutu laikomas vežimas, kuris prasideda Lietuvos Respublikoje ir baigiasi už jos ribų, taip pat vežimas, kuris prasideda už Lietuvos Respublikos ribų ir baigiasi Lietuvos Respublikoje, taip pat vežimas, kuris prasideda ir baigiasi už Lietuvos Respublikos ribų.

5. Neatsižvelgiant į šio Įstatymo III skyriaus nuostatas, suteiktų paskolų, taip pat suteiktų finansinių laidavimų ar garantijų priežiūros paslaugos, kai jas teikia kiti apmokestinamieji asmenys, negu asmenys, suteikę paskolas, laidavimus ar garantijas, iki 2003 m. gruodžio 31 d. PVM neapmokestinamos.

6. Neatsižvelgiant į šio Įstatymo III skyriaus nuostatas, iki 2003 m. gruodžio 31 d. PVM neapmokestinamos importuojamos prekės, kai už jas apmokama iš valstybės vardu gautų paskolų lėšų arba biudžetinėms įstaigoms su valstybės garantija suteiktų paskolų lėšų, jeigu valstybės vardu gautos paskolos lėšos jų gavėjui buvo perskolintos arba paskola su valstybės garantija biudžetinei įstaigai suteikta iki šio Įstatymo įsigaliojimo. Šios dalies nuostatų įgyvendinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

7. Neatsižvelgiant į šio Įstatymo III skyriaus nuostatas, iki 2003 m. gruodžio 31 d. šalies teritorijoje tiekiamos prekės ir teikiamos paslaugos, kai už jas apmokama iš valstybės vardu gautų paskolų lėšų arba biudžetinėms įstaigoms su valstybės garantija suteiktų paskolų lėšų, apmokestinamos taikant 0 procentų PVM tarifą, jeigu valstybės vardu gautos paskolos lėšos jų gavėjui buvo perskolintos arba paskola su valstybės garantija biudžetinei įstaigai suteikta iki šio Įstatymo įsigaliojimo. Šios dalies nuostatų įgyvendinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

8. Neatsižvelgiant į šio Įstatymo III skyriaus nuostatas, iki 2003 m. gruodžio 31 d. gyvenamųjų namų statybos, renovacijos, apšiltinimo ir projektavimo darbai, inžinerinių tinklų statyba bei teritorijų tvarkymas, finansuojami iš valstybės ir savivaldybių biudžetų, valstybės teikiamų lengvatinių kreditų ir valstybės specialiųjų fondų lėšų, PVM neapmokestinami, jeigu sutartys dėl tokių darbų atlikimo buvo sudarytos iki šio Įstatymo įsigaliojimo.

9. Neatsižvelgiant į šio Įstatymo III skyriaus nuostatas, šio Įstatymo 28 straipsnio 5 dalies 4 ir 5 punktuose nurodytos paslaugos iki 2003 m. gruodžio 31 d. PVM neapmokestinamos.

10. Neatsižvelgiant į šio Įstatymo IX skyriaus nuostatas, iki 2003 m. gruodžio 31 d. pataisos darbų įstaigos, kuriose dirba nuteistieji, ir sveikatos priežiūros įstaigų darbų terapijos padaliniai, kuriuose dirba liginiai, šio Įstatymo nustatyta tvarka apskaičiuoto mokėtino į biudžetą PVM nemoka. Iki 2003 m. gruodžio 31 d. gamybinės įmonės, kuriose dirba aukštųjų ir aukštesniųjų mokyklų studentų ir profesinio mokymo įstaigų mokinių, atliekančių gamybinę praktiką arba praktinį mokymą, III grupės invalidų, apskaičiuotą už mokestinį laikotarpį mokėtiną į biudžetą PVM sumą sumažina per šį mokestinį laikotarpį nurodytiems asmenims apskaičiuota su darbo santykiais susijusių pajamų suma (tačiau neviršijant kiekvienam asmeniui vieno Lietuvos Respublikos ūkio vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio, kurį Lietuvos Respublikos statistikos departamentas skelbia „Valstybės žiniuose“), o gamybinės įmonės, kuriose dirba I ir II grupių invalidų, apskaičiuotą už mokestinį laikotarpį mokėtiną į biudžetą PVM sumą sumažina per šį mokestinį laikotarpį nurodytiems asmenims apskaičiuota su darbo santykiais susijusių pajamų suma (tačiau neviršijant kiekvienam asmeniui 1,5 Lietuvos Respublikos ūkio vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio, kurį Lietuvos Respublikos statistikos departamentas skelbia „Valstybės žiniuose“) ir nuo tos su darbo santykiais susijusių pajamų sumos draudėjo apskaičiuotą ir sumokėtą privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokų sumą. Įmonių priskyrimo prie gamybinių įmonių kriterijus ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

11. Neatsižvelgiant į šio Įstatymo I, IV ir VII skyrių nuostatas, iki 2003 m. gruodžio 31 d. pelno nesiekiančių juridinių asmenų veikla, nurodyta šio Įstatymo 24 straipsnio 1 ir 2 dalyse, nėra PVM objektas ir, apskaičiuojant šio Įstatymo 60 straipsnio 1 dalyje nurodytą santykį, į atlygį, gautą už nurodytąsias paslaugas, neatsižvelgiama.

12. Neatsižvelgiant į šio Įstatymo III skyriaus nuostatas, iki 2003 m. gruodžio 31 d. PVM neapmokestinami:

- 1) karstai, vainikai, laikinieji paminklai, taip pat laidojimo paslaugos;
- 2) žemės ūkio bendrovių ir kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) – žemės ūkio subjektų paslaugos žemės ūkiui, teikiamos savo nariams, pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintą paslaugų žemės ūkiui sąrašą;
- 3) nuosavybės teisės objektų, perimtų skolinių įsipareigojimų įvykdymui užtikrinti, pardavimas ar kitoks perdavimas, kai jokia šių nuosavybės teisės objektų (ar jų remontui, kitokiam būklės pagerinimui ar vertės padidinimui sunaudotų prekių ir (arba) paslaugų) pirkimo arba importo PVM dalis nebuvo juos savo vardu parduodančio ar kitaip perduodančio PVM mokėtojo įtraukta į PVM atskaitą;
- 4) draudimo įmonių dėl draudiminio įvykio perimtų prekių, kurioms buvo padaryta žalos, pardavimas ar kitoks perdavimas, kai jokia šių prekių (ar jų remontui, kitokiam būklės pagerinimui ar vertės padidinimui sunaudotų prekių ir (arba) paslaugų) pirkimo arba importo PVM dalis nebuvo jas parduodančios ar kitaip perduodančios draudimo įmonės įtraukta į PVM atskaitą;
- 5) tradicinių dailiųjų amatų dirbiniai, kuriems tarpžinybinė tradicinių dailiųjų amatų ekspertų komisija nustatyta tvarka suteikė šių dirbinių statusą;
- 6) darbai ir paslaugos, kurie atliekami tradicinėms Lietuvos religinėms bendruomenėms ir bendrijoms ir už kuriuos apmokama iš paaukotų lėšų.

13. Neatsižvelgiant į šio Įstatymo IV skyriaus nuostatas, iki 2003 m. gruodžio 31 d. visais atvejais PVM neapmokestinamas žemės pardavimas ar kitoks perdavimas, kai pagal sandorio

sąlygas asmuo, kuriam tokia žemė perduodama, arba trečioji šalis įgyja teisę disponuoti ja kaip jos savininkas.

Straipsnio pakeitimai;

Nr. [IX-1066](#), 2002-09-06, *Žin.*, 2002, Nr. 91-3889 (2002-09-18)

Nr. [IX-1209](#), 2002-11-28, *Žin.*, 2002, Nr. 117-5243 (2002-12-11), *įsigalioja nuo 2003-01-01*

130 straipsnis. Pasiūlymai Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2002 m. gegužės 1 d. patvirtina šio Įstatymo įgyvendinimui reikalingus teisės aktus arba įgalioja kitas institucijas tai padaryti iki šios datos.

131 straipsnis. Įstatymų pripažinimas netekusiais galios

Įsigaliojus šiam Įstatymui, netenka galios:

- 1) Lietuvos Respublikos pridėtosios vertės mokesčio įstatymas (*Žin.*, 1994, Nr. 3-40);
- 2) Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos pridėtosios vertės mokesčio įstatymo pakeitimo“ (*Žin.*, 1994, Nr. 25-399);
- 3) Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos pridėtosios vertės mokesčio įstatymo pakeitimo ir papildymo“ (*Žin.*, 1994, Nr. 28-489);
- 4) Lietuvos Respublikos pridėtosios vertės mokesčio įstatymas (*Žin.*, 1994, Nr. 28-490);
- 5) Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos pridėtosios vertės mokesčio įstatymo pakeitimo ir papildymo“ (*Žin.*, 1994, Nr. 58-1136);
- 6) Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo pakeitimo ir papildymo“ (*Žin.*, 1995, Nr. 12-261);
- 7) Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo pakeitimo ir papildymo“ (*Žin.*, 1995, Nr. 49-1178);
- 8) Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 38 straipsnio pakeitimo“ (*Žin.*, 1995, Nr. 92-2057);
- 9) Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos mokesčių įstatymų papildymo“ 3 straipsnis (*Žin.*, 1996, Nr. 1-3);
- 10) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymas (*Žin.*, 1996, Nr. 13-343);
- 11) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymo 26 straipsnio pakeitimo įstatymas (*Žin.*, 1996, Nr. 28-671);
- 12) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 6 straipsnio papildymo įstatymas (*Žin.*, 1996, Nr. 35-866);
- 13) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 35 ir 36 straipsnių pakeitimo įstatymas (*Žin.*, 1996, Nr. 46-1103);
- 14) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 38 straipsnio pakeitimo įstatymas (*Žin.*, 1996, Nr. 49-1172);
- 15) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 38⁽¹⁾ straipsnio pakeitimo įstatymas (*Žin.*, 1996, Nr. 50-1198);
- 16) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 23 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymas (*Žin.*, 1996, Nr. 62-1466);
- 17) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 25 ir 38 straipsnių papildymo įstatymas (*Žin.*, 1996, Nr. 116-2690);
- 18) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 17, 18, 26, 27, 28 ir 41 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas (*Žin.*, 1997, Nr. 20-448);
- 19) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 4, 5, 6, 16, 17, 19, 20, 23, 25, 29, 35 ir 36 straipsnių pakeitimo įstatymas (*Žin.*, 1997, Nr. 98-2479);
- 20) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 2, 4, 9, 10, 11, 12, 13, 21, 22, 23, 24, 25, 35, 36, 38 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas (*Žin.*, 1997, Nr. 117-2997);
- 21) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 41 straipsnio pakeitimo įstatymas (*Žin.*, 1998, Nr. 8-167);
- 22) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 38⁽¹⁾ straipsnio pakeitimo įstatymas (*Žin.*, 1998, Nr. 41-1095);
- 23) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 5, 6, 8 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas (*Žin.*, 1998, Nr. 56-1544);

- 24) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 18 straipsnio pakeitimo įstatymas (Žin., 1998, Nr. 68-1982);
- 25) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 17 straipsnio papildymo ir pakeitimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 36-1061);
- 26) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 4 straipsnio papildymo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 57-1832);
- 27) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 17 straipsnio pakeitimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 62-2033);
- 28) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 4, 13, 14 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas (Žin., 2000, Nr. 32-891);
- 29) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 23 straipsnio pakeitimo įstatymas (Žin., 2000, Nr. 61-1821);
- 30) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 6, 7, 17, 25, 32, 35, 36, 41 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas (Žin., 2000, Nr. 64-1918);
- 31) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 4 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymas (Žin., 2000, Nr. 64-1944);
- 32) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 4 straipsnio pakeitimo įstatymo panaikinimo ir Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 4 straipsnio pakeitimo įstatymas (Žin., 2000, Nr. 113-3608);
- 33) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 13 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymas (Žin., 2000, Nr. 90-2779);
- 34) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 13 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymas (Žin., 2000, Nr. 108-3428);
- 35) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 25 straipsnio pakeitimo įstatymas (Žin., 2001, Nr. 16-493);
- 36) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 4 straipsnio pakeitimo įstatymas (Žin., 2001, Nr. 39-1327);
- 37) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 25 straipsnio papildymo ir pakeitimo ir Įstatymo papildymo 38⁽²⁾ straipsniu įstatymas (Žin., 2001, Nr. 43-1490);
- 38) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 13 straipsnio papildymo įstatymas (Žin., 2001, Nr. 43-1491);
- 39) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 17 ir 32 straipsnių pakeitimo įstatymas (Žin., 2001, Nr. 56-1982);
- 40) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 36 straipsnio pakeitimo įstatymas (Žin., 2001, Nr. 62-2213);
- 41) Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 5 straipsnio pakeitimo įstatymas (Žin., 2001, Nr. 62-2238).

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 71 straipsnio antrąja dalimi, skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMO PIRMININKAS

ARTŪRAS PAULAUSKAS

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-1066](#), 2002-09-06, Žin., 2002, Nr. 91-3889 (2002-09-18)
PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESČIO ĮSTATYMO 129 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-1098](#), 2002-09-24, Žin., 2002, Nr. 96-4173 (2002-10-04)

PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESČIO ĮSTATYMO 84 IR 96 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1209](#), 2002-11-28, Žin., 2002, Nr. 117-5243 (2002-12-11)

PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESČIO ĮSTATYMO 28, 129 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2003 m. sausio 1 d.

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1300](#), 2003-01-21, Žin., 2003, Nr. 13-476 (2003-02-05)

PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESČIO ĮSTATYMO 40 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1362](#), 2003-03-13, Žin., 2003, Nr. 32-1310 (2003-04-02)

PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESČIO ĮSTATYMO 14, 64, 81, 91, 98, 106 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2003 m. balandžio 1 d.

Nuo 2002 m. spalio 4 d. iki šio Įstatymo įsigaliojimo už žemės ūkio produkcijos gamintojų tiekiamą žemės ūkio produkciją, kurios tiekimas Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (Žin., 2002, Nr. 35-1271) ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka turi būti įforminamas žemės ūkio produkcijos pirkimo kvitu, apskaičiuotas ir nesumokėtas PVM gali būti sumokėtas į biudžetą per 10 dienų po to, kai pirkėjai sumoka PVM už patiektą žemės ūkio produkciją, bet ne vėliau kaip iki 2003 m. spalio 1 d.

Jeigu PVM mokėtojai, pageidaujantys pasirinkti specialią apmokestinamojo momento nustatymo tvarką, į vietos mokesčio administratorių kreipėsi ne vėliau kaip iki 2003 m. balandžio 30 d., šio straipsnio 2 dalies nuostatos taikomos ir PVM sumoms, apskaičiuotoms už žemės ūkio produkciją, tiekiamą iki mokestinio laikotarpio, nuo kurio pradėta taikyti speciali apmokestinamojo momento nustatymo tvarka, pradžios.

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1534](#), 2003-04-22, Žin., 2003, Nr. 42-1924 (2003-05-01)

PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESČIO ĮSTATYMO 97 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2003-05-06)
autrap@lrs.lt